

# UNIVERSITY OF TWENTE. FACTSHEET EVALUATION REPORT QUARTILE 2

More facts, news, inspirations and evaluation reports on [www.utwente.nl/tom](http://www.utwente.nl/tom)

- SHARED MODULES**
- M2: AT/TN/ST 'thermodynamics' and BIT/TI 'Softwaresystemen'
  - M6: BIT/TI/CREATE 'Intelligent Interaction Design' and TBK/IO/WB 'consumentenproducten'

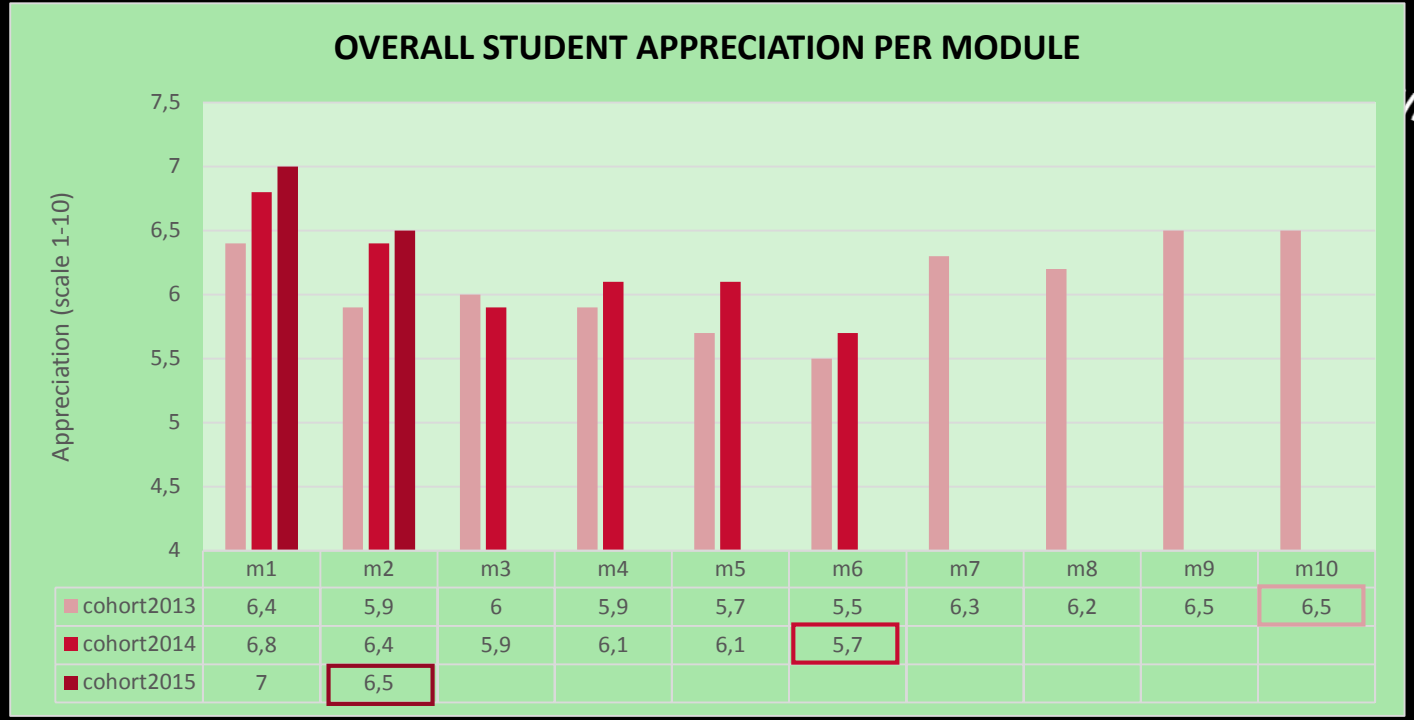
- EC's**
- 49% of the cohort 2015 students completed 30 EC

**TOM EVENTS**

TOM carrousel: A flying start	10 december 2015
TOM carrousel: Does it match?	16 February 2016

- Chapter 1: Management summary
- Chapter 2: Interpretation of the quartile 2 data from educational perspective
- Chapter 3: The study yields and drop-out rates
- Chapter 4: Several other subjects
- Chapter 5: The follow-up table shows the status of TOM related projects and considerations
- Chapter 6: 8 recommendations are formulated
- Appendixes: SEQ and MCEQ results and interpretations

- NEW ON THE FOLLOW-UP LIST:**
- Clarifying the concept of Student Driven Learning within the context of the UT
  - Inform and educate new teachers more about our model
  - Evaluation of the math learning line



**RESPONSE**

SEQ	52%
MC-EQ	71,9%

- STUDENT EXPERIENCE QUESTIONNAIRE**
- The three highest appreciated modules were rated with a: 8,4 - 7,8 - 7,7 (scale 1-10)
  - Students think the **cooperation** with other students; the **integration** of (the) various subjects learned in the module and the development of **new knowledge and insights** are the most valuable aspects of the project
  - On average students feel they **learned a lot** in the module as a whole (3,7, scale 1-5)
  - On average students are less satisfied about the **organisation** of the modules and the **feedback** they receive on the assessments
  - 7 programme directors give an explanation about the SEQ results in the quartile report Q2 2015-2016

- MODULE COÖRDINATOR QUESTIONNAIRE**
- 75% of the module coordinators score 3 or higher (scale 1-5) on **Student Driven Learning** as an effective teaching method
  - In m2 40% of the module teams uses **peer feedback** in their module
  - The module coordinators feel great **pressure caused by the testing** within the 10 weeks, resulting in a high experienced workload.

- KEY-CONCLUSIONS**
- **Integration** is highly appreciated in TOM, but what kind of integration exactly is desirable and feasible?
  - There is a raising awareness for the fact that TOM modules are not always designed in a way that students have room to take more responsibility in their own learning
  - Teachers need more practical support in operationalizing this concept in their modules
  - Most programmes are or already have been working on decreasing the frequency of assessment within the modules
  - **Organisation** of modules is a point of attention. Clear communication with students can be of positive influence

- MY TEM**
- [MAKING EDUCATION MORE MOTIVATIONAL \(CS\)](#)
  - [DON'T BE AFRAID OF CHAOS \(AT\)](#)

# KWARTAALRAPPORTAGE ONDERWIJSVERNIEUWING UT COLLEGEJAAR 2015-16 / Q2

Vastgesteld 25 mei 2016

De onderwijskwartaalrapportages bevatten een analyse en een duiding van onderwijsontwikkelingen- en processen op de UT. De rapportages geven zowel een onderwijskundig als een cijfermatig beeld en waar mogelijk worden beide dimensies met elkaar in verband gebracht.

Een belangrijk doel van de rapportage is om op integrale wijze informatie te verschaffen over TOM en de implementatie hiervan. Om dit goed te doen zullen echter ook andere onderwijsontwikkelingen die een relatie hebben met TOM worden meegenomen. De uitkomsten worden in eerste instantie gedeeld met de primair verantwoordelijken voor het onderwijs, de Decanen, en worden besproken binnen de Universitaire Commissie Onderwijs (UCO) en via Decanen en UCO-leden met OLD's en docenten.

Evaluaties zijn vooral bedoeld om te leren. Het debat daarover hoort thuis in discussies tussen Decaan, Opleidingsdirecteur en moduleteam. Op Instellingsniveau zijn er de macro-vragen: lukt het de UT om goed gevolg te geven aan de ingezette onderwijsvernieuwing?; waar kan breed geleerd worden van opgedane ervaringen?; en welke knelpunten verdienen beleidsmatige aanpassingen op centraal niveau? Met het oog op beantwoording van die vragen zullen, waar mogelijk, wel doorkijkjes gegeven worden om de gemiddelden wat meer diepgang te geven. Ook is de OLD's gevraagd op basis van de SEQ-uitkomsten een korte duiding te geven bij zaken waar ze trots op zijn of waar ze aan willen werken.

Opvolging geven aan module- of opleidingsspecifieke situaties ligt in de handen van OLD's en Decanen. Belangrijk hierbij is om onderscheid aan te brengen in aspecten die gerelateerd zijn aan het implementatieproces van TOM of die onderdeel zijn van de reguliere onderwijskwaliteitszorg. Deze rapportage heeft als doel om het gesprek te voeren over de implementatie van TOM en verdere groei hiervan te bevorderen.

## 1 MANAGEMENT SAMENVATTING

### **Student-tevredenheid**

Module 2 en 6 laten beiden t.o.v. vorig jaar een stijging zien in de waardering, er is echter wel sprake van een minder sterke stijging dan bij module 1 en 5.

### **Student Driven Learning**

Student Driven Learning (SDL) is vanaf het begin (zij het onder verschillende termen) een kernonderdeel van TOM. De evaluatoren hebben ook in dit kwartiel de indruk dat er zowel modules zijn waar SDL in een beperkte vorm wordt toegepast als modules waarbij studenten echt zelf de regie voeren over één of meerdere onderdelen. Het grootste deel van de modules bevindt zich hier ergens tussenin. Wel lijkt men zich er steeds meer van bewust dat de wijze waarop zij TOM nu hebben ingericht eigenlijk te weinig ruimte aan studenten biedt. Bovendien

hebben verschillende onderwijscoördinatoren het gevoel dat de TOM-studenten een 'passievere' en 'afwachtende' houding hebben dan pre-TOM studenten. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Omdat veel modules nog in de ontwikkelingsfase zaten, is soms zekerheid geboden (voor zowel docenten als studenten) via veel regels en afspraken. Het is nog steeds zoeken naar de juiste vorm. Tegelijkertijd is niet te verachten dat docenten opeens uit hun traditionele *teacher driven modus* zijn gekomen (hoewel er modules zijn waarin dit zeker het geval is). SDL zal verder moeten worden doorontwikkeld en samen met docenten vorm moeten krijgen. Er spelen nog wel vragen rondom SDL, zoals: hoe effectief is SDL aan begin opleiding?; hoe zicht te houden op de voortgang?; hoe de balans vinden tussen de student voldoende sturing geven maar niet te veel beperken?

### **Integratie**

*Integratie* wordt hoog gewaardeerd door docenten en studenten. In de praktijk gaat het dan in de meeste gevallen over *inhoudelijke samenhang* tussen moduleonderdelen en de toepassing hiervan in het project. De discussie over wat we bedoelen met 'geïntegreerde modules' is nog niet afgerond. Tussen de twee extremen (slechts thematische samenhang tussen verschillende onderdelen en volledige integratie die leidt tot een integrale toetsing van alle onderdelen) zien we veel varianten. Dit lijkt goed voor een gevarieerd aanbod, maar een open vraag is of een meer uniforme TOM-aanpak op dit punt gewenst is. In ieder geval staat het moeten leveren van maatwerk voor verschillende doelgroepen (verregaande) integratie vaak in de weg.

### **Toetsing**

De ontevredenheid over toetsing is een aandachtspunt dat elk kwartiel weer naar boven komt. Een aantal onderwijscoördinatoren geeft aan dat module 2 door studenten als een zware module wordt ervaren, in een aantal gevallen is dit te wijten aan de organisatorische opzet (veel toetsen) of het kan door de inhoud (lastige onderwerpen) komen. Daarnaast lijken studenten, in module 6, op het gebied van toetsing ontevreden te zijn. Er moet nader worden onderzocht of de vraagstelling in de SEQ hier een rol in speelt. Bij meerdere opleidingen wordt gewerkt aan – of is gekomen tot – een gebalanceerd aantal toetsmomenten (minder deelttoetsen) in de module om de toetsdruk te verlagen. Een aandachtspunt is het omgaan met verschillende regels m.b.t. reparatiemomenten en compensatieregelingen bij aanschuifmodules en gedeelde modules.

Een aantal modulecoördinatoren geeft aan knelpunten te ervaren rondom hun rol. Dit heeft voor een deel te maken met de onduidelijkheden rondom de bevoegdheid: de modulecoördinator heeft geen bevoegdheid om zaken af te dwingen maar speelt wel een belangrijke rol bij de inhoudelijke afstemming binnen de module en is vaak als examiner verantwoordelijk voor het eindcijfer. Bij sommige opleidingen komt ook veel administratielast terecht bij de modulecoördinator; sommige modulecoördinatoren vinden deze taken niet goed passen bij hun docentschap. Vanuit HR is er een project gestart rondom waardering van onderwijsprestaties en loopbaanperspectief binnen academisch onderwijs. Er is een analyse gemaakt van knelpunten en bijbehorende oplossingen. Gekeken wordt welke oplossingen gerealiseerd zouden kunnen worden. Tegelijkertijd is er in overleg met opleidingen en modulecoördinatoren gewerkt aan een omschrijving van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van modulecoördinatoren.

### **Werkdruk**

Werkdruk blijft als punt naar voren komen, maar een voorzichtige conclusie kan zijn dat dit punt in de huidige evaluatie minder expliciet naar voren komt. Bij de bespreking van de vorige kwartaalrapportage gaven zowel Decanen als UCO-leden aan dat zij de werkdruk ook niet primair aan TOM-relateren (bij enkele Faculteiten is onderwijs in het algemeen niet de grootste belasting). In het algemeen is de werkdruk op universiteiten hoog, maar dat lijkt ook (of misschien zelfs vooral) voort te komen uit 'onderzoeksstress'. Ook het

Medewerkersonderzoek relativeert de werkdruk op de UT. Desalniettemin blijft dit een belangrijk punt van aandacht in de discussies tussen HR en de DOV.

### Cijferrapportage

Hoewel we in iedere rapportage ook een cijfermatig beeld geven, zijn deze cijfers niet op ieder moment in het jaar even betrouwbaar. Zo is de uitval een prognose, is er over rendementen eigenlijk nog niet veel te zeggen op basis van de nu beschikbare cijfers en wordt afgeraden harde conclusies te trekken. In latere rapportages zal het beeld worden bijgesteld op basis van meer betrouwbare cijfers.

## 2 ONDERWIJSKUNDIGE DUIDING

Deze paragraaf bevat een onderwijskundige duiding van de ontwikkelingen binnen TOM. De duiding is op basis van meerdere soorten bronnen tot stand gekomen. In dit hoofdstuk worden de bronnen en de resultaten besproken aan de hand van een aantal kernpunten, namelijk: onderwijscultuur, leeractiviteiten, project, integratie, assessment en organisatie. Per punt worden de resultaten besproken, aandachtspunten benoemd en wordt een samengevatte conclusie op hoofdlijnen gegeven in de **oranje** kaders. In **blauwe** kaders wordt teruggegrepen op belangrijke conclusies uit de voorgaande rapportage.

### 2.1 METHODE OVERZICHT

Gedurende kwartiel 2 is op dezelfde wijze informatie verzameld als in kwartiel 1 ([www.utwente.nl/tom/intra/documenten](http://www.utwente.nl/tom/intra/documenten)). In de tabel hieronder is een overzicht gegeven van de verschillende activiteiten.

Methode overzicht				
Evaluatieactiviteit	Scope/respondent		Aantal	
1. Student Experience Questionnaire (SEQ)	Studentenervaringen module 2, 6 en 10*	6	M2: 844 (52%) M6: 762 (52%) M10: 252 (52%)	
2. Toelichting opleidingsdirecteur	SEQ Opleidingsdirecteuren		7	
2. Modulecoördinator Experience Questionnaire (MCEQ)	Ervaringen modulecoördinatoren module 2, 6 en 10		41 (71.9%)	
3. Gesprek CES	Hoofd Student Affairs & Logistics (SA&L) van CES		check follow-up lijst	
4. Onderwijscoördinatoren	Onderwijscoördinatorenoverleg		1 bijeenkomst	
	Korte individuele gesprekken		15 gesprekken (16 opleidingen)	

Tabel 1: methodeoverzicht

\*Inclusief HTHT, crossing borders en bestuursminor, deze modules worden inhoudelijk geëvalueerd door de VAC.

- De volledige resultaten op de (1) SEQ voor M1, M5 en M9 zijn te vinden in Bijlage A.
- Een overzicht van de resultaten van de (1) SEQ is te vinden in Bijlage B.
- Toelichting van de OLD's op de resultaten van de SEQ is te vinden in Bijlage C
- Een analyse van de resultaten van (1) SEQ is te vinden in Bijlage D.
- De volledige resultaten op de (2) MCEQ is te vinden in Bijlage E.
- Een analyse van de resultaten van de (2) MCEQ is te vinden in Bijlage F.

#### 2.1.1 OVERZICHT BESPROKEN THEMA'S

Alle verzamelde informatie tezamen zorgt voor een volledig beeld waarin alle belangrijke TOM-aspecten meerdere keren naar voren zijn gekomen (zie tabel 2 voor een overzicht).

	Onderwijscultuur	Werkvormen	Project en integratie	Toetsing	Organisatie
SEQ	X		X	X	X
MCEQ	X	X	X	X	
Gesprek CES					X
Onderwijscoördinatoren	X	X	X	X	X

Tabel 2: overzicht thema's

## 2.2 RESULTATEN OP HOOFDLIJNEN

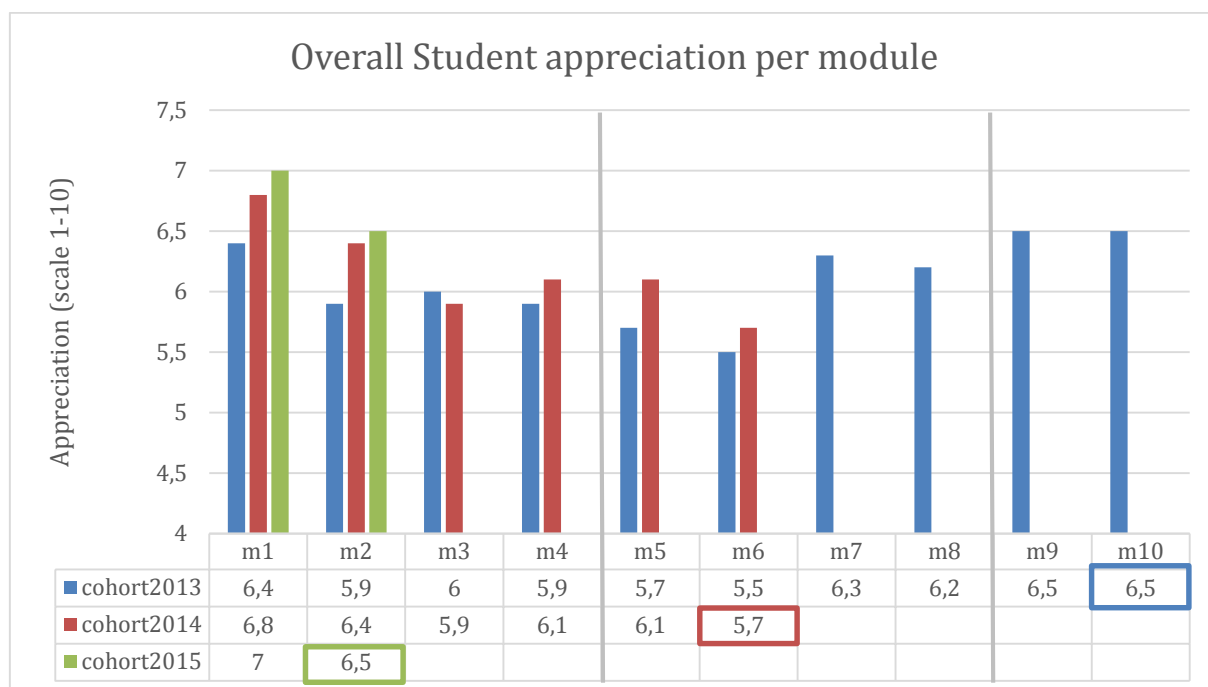
Hieronder worden resultaten op hoofdlijnen weergegeven. Eerst wordt een korte indruk gegeven van de resultaten op de Student Experience Questionnaire (SEQ), de modulecoördinatorenvragenlijst (MSEQ) en de gesprekken met de onderwijscoördinatoren. De resultaten komen samen bij het bespreken van vijf onderwijskundige thema's: onderwijscultuur, leeractiviteiten, project en integratie, assessment en organisatie. De blauwe blokken zijn een samenvatting van kwartiel 1, de oranje blokken geven een samenvatting van kwartiel 2.

### 2.2.1 HOOFDRESULTATEN: SEQ, MCEQ EN GESPREKKEN

#### SEQ

Hoewel er ook het afgelopen kwartiel weer mooie resultaten zijn geboekt, is de studentwaardering van modules 2, 6 en 10 zeker niet over de hele linie hoog. Een aantal modules wordt door studenten (nog steeds) als onvoldoende beoordeeld. Via deze rapportages willen we inzoomen op mogelijke oorzaken, maar tegelijkertijd de ontwikkeling laten zien. Het is in dat verband belangrijk om te realiseren dat een vergelijking van modules na elkaar (bijvoorbeeld 5 en 6) weinig zegt: het gaat om een andere module, met andere docenten, op een ander moment in het jaar. Veel waardevoller is om dezelfde modules met een jaar eerder te vergelijken: module 6 2015-2016 met module 6 2014-2015. In Figuur 1 zijn de tevredenheidscijfers van de cohorten per module weergegeven.

Aangezien deze rapportage bedoeld is om inzicht te krijgen in de implementatie van TOM wordt bij het verklaren van opvallende module- of opleidingsspecifieke resultaten in deze rapportage niet ingegaan op aspecten die onderdeel zijn van de reguliere onderwijskwaliteitszorg. Wanneer bij het evalueren dergelijke zaken boven komen drijven, is de opleiding hiervan op de hoogte en wanneer daar aanleiding toe is gaan opleidingen daarmee aan de slag.



Figuur 1 Overall Student appreciation per module

Module 2 en 6 laten beiden t.o.v. vorig jaar een stijging zien in de waardering, er is echter wel sprake van een minder sterke stijging dan bij m1 en m5. De resultaten en een analyse van de SEQ zijn te vinden in Bijlage A t/m Bijlage C.

Zodra de SEQ resultaten bekend zijn, worden deze teruggekoppeld naar de opleidingen. Om te waarborgen dat deze resultaten op de juiste manier worden geïnterpreteerd, voordat deze worden meegenomen in de conclusies, is alle OLD's gevraagd om een korte schriftelijke reactie per module te geven. Zeven opleidingsdirecteuren zijn deze keer in de gelegenheid geweest hun toelichting aan te leveren (TI, AT, TN, BIT, CreaTe, EE, CiT). Bekeken wordt of we hier de volgende rond wat meer tijd voor kunnen inbouwen.

Daar waar SEQ resultaten om centrale opvolging vragen, zijn ze meegenomen in dit rapport. Achterliggende redenen voor opvallende module-resultaten die toe te schrijven zijn aan specifieke situaties binnen opleidingen, zijn reeds opgepakt door de opleidingen. In een aantal gevallen wordt door opleidingen gekeken naar verbeteringen voor volgend jaar of zal de oorzaak voor ontevredenheid onder studenten nader onderzocht worden. In verschillende gevallen is er een logische verklaring te geven voor bepaalde module-resultaten en gaat het om een bewuste keuze, bijvoorbeeld m.b.t. de moeilijkheidsgraad van de module. Deze toelichtingen van de OLD's zijn in meer detail beschreven in Bijlage C.

### MCEQ

De modulecoördinatorenvragenlijst geeft ook dit kwartiel weer een goed beeld van het ontwerp van modules, hoe modulecoördinatoren tegenover SDL staan, waar ze trots op zijn en wat knelpunten zijn. Opvallend is dat er in de antwoorden op de vragen over het ontwerp van de modules tegenstellingen lijken te zijn. Bijvoorbeeld: weinig modulecoördinatoren geven aan dat de moduleonderdelen los van elkaar staan, maar bij bijna alle modules worden moduleonderdelen wel apart van elkaar getoetst. Mogelijk wordt de terminologie ('integratie', 'inhoudelijke samenhang' en 'losstaand') verschillend geïnterpreteerd. Zie ook het hoofdstuk 'Aanbevelingen'. De resultaten en een analyse van de MCEQ zijn te vinden in Bijlage E en Bijlage F.

### GESPREKKEN

De gesprekken die met onderwijscoördinatoren zijn gevoerd waren doorgaans positief. Veel onderwijscoördinatoren zijn over het algemeen tevreden over de opzet van hun opleiding en zijn over specifieke modules trots en enthousiast. Uiteraard zijn er wel knelpunten, maar wanneer er binnen de opleiding een oplossing kan worden gevonden wordt er samen hard gewerkt om dit te realiseren. Daarnaast is er nog wel een aantal knelpunten die niet binnen de opleidingen kunnen worden opgelost en die regelmatig door onderwijscoördinatoren worden benoemd. De evaluatoren merken dat de onderwijscoördinatoren het gevoel hebben dat er met deze knelpunten weinig wordt gedaan en zij voelen zich ongehoord. Dit zorgt bij deze groep voor frustratie.

## 2.2.2 ONDERWIJSCULTUUR

*Thema's die onder onderwijscultuur vallen zijn samenwerking (tussen docenten en studenten, tussen student en student en tussen docent en docent) en verantwoordelijkheid van de student.*

**Kwartiel 1:** *Samen leren is een belangrijk aspect van de **onderwijscultuur** in TOM. Bij verschillende modules wordt onderwijs gedeeld en studenten werken in de projecten regelmatig samen. Voor studenten is deze samenwerking een waardevol aspect aan het project. Bij de onderwijscultuur van TOM is ook Student Driven Learning een belangrijk aspect. De meeste modulecoördinatoren denken redelijk positief over dit concept en er zijn dan ook al een aantal modules waarbij studenten op verschillende aspecten regie hebben over hun eigen leerproces. Er spelen nog wel vragen rondom SDL, zoals: hoe effectief is SDL aan begin opleiding?; hoe zicht te houden op de voortgang?; hoe de balans vinden tussen de student voldoende sturing geven maar niet te veel beperken? Er zijn verschillende goede voorbeelden en acties gaande rondom SDL. Verduidelijking van de term is hierbij een belangrijk aandachtspunt om docenten verder te kunnen helpen. Daarnaast moet SDL op opleidingsniveau worden benaderd.*

### Samenwerking

Ook dit kwartiel vinden veel studenten *samenwerking met andere studenten* het meest waardevolle aspect van het project, blijkt uit de SEQ. Samen leren in de module krijgt ook vorm door het geven van peer feedback of peer review. Dit kwartiel geeft een vierde van de bevraagde modulecoördinatoren aan dit in te zetten in de module. Meerdere opleidingen geven invulling aan het samen leren door onderwijs te delen. De [module map](#) geeft een overzicht van de modules die in collegejaar 2015-2016 volledig of gedeeltelijk worden gedeeld.

Modulennr	Modulenaam
<b>Module 2</b>	AT/TN/ST delen 'thermodynamics', BIT & TI delen 'Softwaresystemen'
<b>Module 6</b>	BIT, TI & CREATE delen 'Intelligent Interaction Design' TBK, IO en WB delen het project in 'consumentenproducten'
<b>Module 10</b>	<i>Minor</i>

Tabel 3: Gedeelde modules K2 2015-2016

Enkele modulecoördinatoren noemen de samenwerking binnen hun team als iets waar zij trots op zijn. Aan de andere kant wordt de afstemming met de rest van het moduleteam door een aantal modulecoördinatoren ook als knelpunt genoemd. Met betrekking tot de communicatie naar studenten is dit kwartiel een enkele keer genoemd dat verwachtingsmanagement naar studenten van belang is. Studenten meer informatie geven over achterliggende keuzes kan helpen om meer begrip te krijgen van studenten.

### Verantwoordelijkheid student – Student Driven Learning

De meerderheid van de modulecoördinatoren denkt dat SDL<sup>1</sup> een effectieve manier van onderwijs is. Dit kwartiel zijn er wel meer modulecoördinatoren die aangeven dat SDL hen geen effectieve manier van onderwijs lijkt. Ook zijn er modulecoördinatoren die wel denken dat SDL effectief kan zijn, maar het niet toepassen. In de open vragen worden aspecten als de vrijheid en verantwoordelijkheid van studenten zowel als 'trots' en als 'knelpunt' genoemd.

De evaluatoren hebben ook in dit kwartiel de indruk dat er zowel modules zijn waar SDL in een beperkte vorm wordt toegepast als modules waarbij studenten echt zelf de regie voeren over één of meerdere onderdelen. Het grootste deel van de modules bevindt zich hier ergens tussenin. Wel lijkt men zich er steeds meer van bewust dat de wijze waarop zij TOM nu hebben ingericht weinig ruimte aan studenten biedt. Bovendien hebben verschillende onderwijscoördinatoren het gevoel dat de TOM-studenten een 'passievere' en 'afwachtende' houding hebben dan pre-TOM studenten. De TOM-studenten zijn beter in staat problemen op te lossen, maar doen dit meestal in groepsverband en zijn minder goed in staat zelfstandig iets aan te pakken. Onderwijscoördinatoren merken dit vooral in de voorfase van het afstudeertraject.

In de vorige rapportage werd vermeld dat de opleiding WB sterk heeft ingezet op 'leren leren'. Studenten leren vaardigheden aan die werken in projecten en zelfstandigheid zouden moeten bevorderen. Er lijkt een positief effect (hoger slagingspercentage) te zijn, maar dit kan ook veroorzaakt worden door andere factoren.

Het lijkt erop dat docenten meer ondersteuning in de praktijk nodig hebben om SDL vorm te geven in hun module. CELT is bezig met het vernieuwen van het trainingsaanbod. Daarbinnen is ook aandacht voor SDL.

Ten opzichte van k1 zijn er m.b.t. **onderwijscultuur** in k2 weinig veranderingen:

- Bij verschillende modules wordt onderwijs gedeeld en studenten werken in de projecten regelmatig samen. Voor studenten is deze samenwerking een waardevol aspect aan het project.
- De meeste modulecoördinatoren denken redelijk positief over het concept SDL, hoewel er in dit kwartiel iets minder modulecoördinatoren zijn die positief zijn over SDL dan in K1. Ook in K2 zijn er een aantal modules waarbij studenten op verschillende aspecten regie hebben over hun eigen leerproces. Er spelen nog wel vragen rondom SDL. Verduidelijking van de term is hierbij een belangrijk aandachtspunt om docenten verder te kunnen helpen. CELT besteedt hier aandacht aan in het trainingsaanbod.
- De bewustwording groeit dat in veel modules TOM nog niet zo ingericht is dat studenten voldoende zelfverantwoordelijkheid kunnen nemen.

### 2.2.3 LEERACTIVITEITEN

Leeractiviteiten gaat over de werkvormen die binnen modules worden gebruikt.

<sup>1</sup> In de vragenlijst wordt SDL als volgt uitgelegd: *We vinden het belangrijk dat de student de regie over het eigen leren in handen neemt. Een naam die daar vaak voor wordt gebruikt is Student Driven Learning (SDL). Die regie kan op verschillende terreinen gevoerd worden. Een student kan worden gestimuleerd om zelfstandig kennis te zoeken buiten de colleges om, via literatuur of een MOOC van een andere universiteit (regie over hoe te leren). Of de student kan veel ruimte krijgen voor een eigen planning (regie over wanneer te leren). Of de student kan zelf een onderwerp en/of een ontwerp- of onderzoeksmethodiek kiezen (regie over wat te leren). SDL vraagt initiatief van de student.*



**Kwartiel 1:** Binnen de modules worden verschillende **leeractiviteiten** aangeboden, wat overeenkomt met de wens van studenten en de uitgangspunten van TOM. Wel zijn er vragen rondom het activeren en motiveren van studenten en (bij de aanschuifmodules) over het omgaan met niveauverschillen. Er wordt hard gewerkt aan het inspireren van docenten op dit gebied. Er zijn geen directe aandachtspunten

Naast het project worden in K2-modules veel verschillende werkvormen toegepast en wordt geëxperimenteerd met innovatieve ideeën. Dit kwartiel zijn bijvoorbeeld genoemd: cases, bewijs lab, review meetings, discussies, puzzles en field studies. Eén onderwijscoördinator gaf aan dat zij bewust kiezen voor meer 'colstructies' en minder hoorcolleges. Tegelijkertijd blijven sommige docenten het een uitdaging vinden om leeractiviteiten in te zetten die studenten voldoende motiveren en activeren.

Opnieuw wordt rondom de aanschuifmodules het omgaan met niveauverschillen van studenten binnen de module als knelpunt genoemd. Op de website van CELT wordt hiervoor een toolbox ontwikkeld.

Tijdens de TOM carrousel op 10 december zijn er ideeën uitgewisseld over het activeren van studenten. Twee docenten waren zo enthousiast dat zij hierover nog samen in gesprek zijn geweest waar vervolgens een inspirerend 'Mijn TOM'-verhaal over is geschreven ([www.utwente.nl/mijntom](http://www.utwente.nl/mijntom)).

T.o.v. kwartiel 1 zijn er m.b.t. **leeractiviteiten** in kwartiel 2 geen veranderingen. Binnen de modules wordt een variatie aan leeractiviteiten aangeboden, wat overeenkomt met de wens van studenten en de uitgangspunten van TOM. Wel zijn er vragen rondom het activeren en motiveren van studenten en (bij de aanschuifmodules) over het omgaan met niveauverschillen. Er wordt hard gewerkt aan het inspireren van docenten op dit gebied. Er zijn geen directe aandachtspunten.

#### 2.2.4 PROJECT EN INTEGRATIE

*Dit thema gaat over het project, over hoe het project zich verhoudt met de andere moduleonderdelen en hoe de moduleonderdelen zich tot elkaar verhouden.*

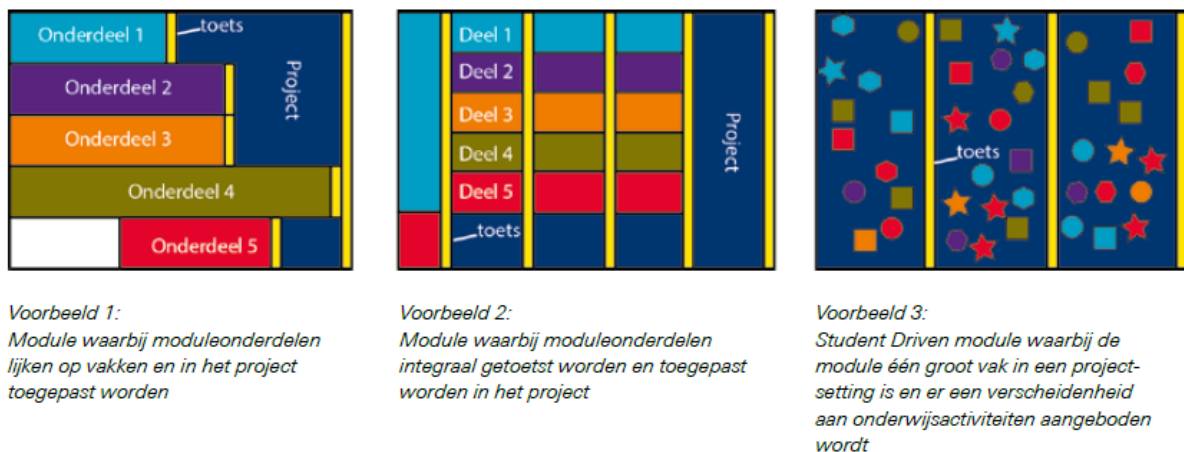
**Kwartiel 1:** *In alle TOM modules zit een **project**. Over het algemeen vinden de studenten dat ze veel leren van het werken in projecten en ook een aantal modulecoördinatoren zijn trots op hun project. Hoe het project en de andere moduleonderdelen met elkaar zijn geïntegreerd verschilt per module. Modules die het best passen bij de TOM filosofie zijn te zien als één groot project, alle moduleonderdelen zijn hierin geïntegreerd en hangen sterk met elkaar samen. Dit kwartiel geven enkele modulecoördinatoren aan dat hun module op deze manier is vormgegeven. In de meeste modules is gekozen voor losse moduleonderdelen, die wel inhoudelijk met elkaar samenhangen en terugkomen in het project. Deze integratie zien studenten als een waardevol aspect van het project, net als het samenwerken, toepassen van eerder geleerde kennis en ontwikkelen van nieuwe kennis.*

##### *Integratie*

Gesprekken en vragenlijsten geven hetzelfde beeld als in kwartiel 1: *integratie en samenhang wordt hoog gewaardeerd door docenten en studenten*. Dit kwartiel ziet meer dan 40% van de bevraagde modulecoördinatoren de module als een eenheid. Gelet op het feit dat thematische

eenheid binnen modules een uitgangspunt is van TOM, blijft dit een laag percentage. Weinig modules zijn echt te zien als één groot project waaronder alle onderwijsactiviteiten vallen. Bij het grootste deel van de modules is er sprake van kennis en vaardigheden uit moduleonderdelen in het project en loopt het project parallel aan de rest van het onderwijs. In veel gevallen lijkt er sprake van losse 'vakken' die inhoudelijk met elkaar samenhangen en die elk aparte leerdoelen hebben (en doorgaans los van elkaar worden getoetst). Uit gesprekken blijkt dat studenten de module-onderdelen ook nog vaak als 'vakken' zien (en ze ook zo noemen). Onderwijscoördinatoren geven aan dat er wel de wil is om te integreren en dat men de waarde er wel van inziet, maar dat er wel soms bewust voor wordt gekozen om niet te integreren omdat een geïntegreerde module maatwerk voor de groep bijzondere studenten heel erg lastig maakt. Thematische samenhang tussen de module-onderdelen lijkt voor sommigen het einddoel.

De vraag rijst wat integratie eigenlijk is: is integratie inhoudelijke samenhang, waarbij de moduleonderdelen inhoudelijk met elkaar samenhangen en worden toegepast in het project? Of is er pas van integratie sprake wanneer de module één groot project is met geïntegreerde leerdoelen (waarbij moduleonderdelen niet te onderscheiden zijn)? En naar welke vorm van integratie wil de UT streven? Wat is hierin wenselijk én haalbaar? Deze vragen zullen doorlopend op de agenda moeten blijven staan. Daarbij is het van belang om de verschillende definities van integratie boven tafel te krijgen. Het gebruik van afbeeldingen, kan hierbij behulpzaam zijn. In de brochure 'Het Twents Onderwijsmodel: Onderwijs ontwerpen en aanbieden in TOM' (zie <https://www.utwente.nl/tom/intra/documenten/visie/tom-brochure-nl-2015rtd/>) staan drie verschillende modulevarianten grafisch weergegeven. Uiteraard zijn hierop verschillende varianten te bedenken.



Figuur 2 Drie verschillende modulevarianten

### Project

De studenten reageren ook dit kwartiel redelijk positief op de stelling of ze van het project veel geleerd hebben. Studenten vinden ook dit kwartiel vooral de samenwerking met anderen en de integratie van de verschillende onderwerpen in de module het meest waardevol. Het motiverende effect en de ontwikkeling van vaardigheden werden door minder studenten waardevol gevonden.

### Uitsmeren project

Bij een enkele opleiding is ervoor gekozen het project uit te smeren over meerdere modules omdat 10 weken voor een project bij deze opleidingen erg kort is. Er lijkt onzekerheid over of dit conform de TOM-uitgangspunten is. De TOM-uitgangspunten hoeven grotere projecten echter niet in de weg te zetten, wanneer de modules zelf afzonderlijk kunnen worden beoordeeld en afgesloten. Een groot project kan dan opgesplitst worden in twee deelprojecten over twee modules.

T.o.v. van kwartiel 1 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van **project en integratie**, maar de resultaten geven wel wat nieuwe inzichten:

- Integratie wordt hoog gewaardeerd door docenten en studenten. In de praktijk gaat het dan in de meeste gevallen over inhoudelijke samenhang tussen moduleonderdelen en de toepassing hiervan in het project. In mindere mate is er sprake van modules die te zien zijn als één groot project met geïntegreerde leerdoelen en geïntegreerde toetsing.
- De vraag rijst wat integratie eigenlijk is (inhoudelijke samenhang of één groot project met geïntegreerd leerdoelen) en naar welke vorm van integratie de UT wil streven? Wat is hierin wenselijk én haalbaar? Deze vraag zou geadresseerd kunnen worden aan het platform onderwijsvernieuwingen.
- Over het algemeen vinden de studenten dat ze veel leren van het werken in projecten en ook een aantal modulecoördinatoren zijn trots op hun project. Vooral de samenwerking met anderen en de integratie van de verschillende onderwerpen in de module vinden studenten waardevolle aspecten van het project.

### 2.2.5 ASSESSMENT

*Onder assessment valt zowel a) summatieve assessment: toetsing voor een eindoordeel met een meetellend cijfer, als b) formatieve assessment: feedback of diagnostische toetsing zonder meetellend cijfer, met als doel de student te ondersteunen in het leren en te informeren over zijn/haar voortgang.*

**Kwartiel 1:** De grootste knelpunten m.b.t. **assessment** lijken sterk samen te hangen met SDL en met project en integratie. Hoewel docenten inzien dat studenten niet gemotiveerd worden van veel deoltoetsen blijft het moeilijk om studenten vrij te laten en veel minder, of zelfs niet, tussentijds te toetsen voor een cijfer. Er wordt al veel gewerkt aan het delen van goede ervaringen om andere docenten te laten zien hoe studenten toch ondersteund kunnen worden in hun leerproces zonder deel toetsen af te nemen.

Op dit punt is er nog steeds een groot verschil merkbaar tussen het beoogde curriculum (de TOM-uitgangspunten) en het uitgevoerde curriculum (de huidige invulling van TOM). Vaak wordt in modules gekozen om te werken met (deel)deoltoetsen die meetellen voor het eindcijfer, wat druk geeft op zowel de student als de docent. Er zijn weinig goede ervaringen met geïntegreerd toetsen. Twee onderwijscoördinatoren geven zelfs aan wel met geïntegreerde toetsing te hebben gewerkt maar hier weer van te zijn afgestapt. Ten eerste is het lastig om met een team van docenten van verschillende inhoudelijke onderdelen te komen tot een geïntegreerde toets, ten tweede maakt een geïntegreerde toets het organisatorisch erg bewerkelijk om studenten uit 'bijzondere groepen' te bedienen.

Hoewel er veel aandacht is voor de hoge mate van toetsing binnen de opleidingen, is toetsing nog steeds een knelpunt volgens veel ondervraagden. Studenten geven aan dat ze veel toetsen hebben en ook onderwijscoördinatoren en docenten benoemen dat er een grote werkdruk ontstaat door het nakijken van al deze toetsen in korte tijd. Ook in de SEQ is ontevredenheid over toetsing bij de studenten dit kwartiel duidelijk zichtbaar. In het bijzonder wanneer het gaat om de feedback op de (tussen)toetsen en de hoeveelheid toetsen.

De ontevredenheid over toetsing is een aandachtspunt dat elk kwartiel weer naar boven komt. Een aantal onderwijscoördinatoren geeft aan dat module 2 door studenten als een zware module wordt ervaren, in een aantal gevallen is dit te wijten aan de organisatorische opzet (veel toetsen) of het kan door de inhoud (lastige onderwerpen) komen.

Bij nadere analyse van de SEQ lijkt bovendien het item *'de toetsen waren geschikt om te bepalen of ik voldoende geleerd had'* multi-interpretabel te zijn. Meet de toets of je veel gestudeerd hebt voor het tentamen, of meet de toets of er sprake was van leren? Daarnaast zijn studenten, gezien de resultaten van de SEQ op het item *'Ik kreeg nuttige feedback op de toetsen (inclusief mogelijke tussentoetsen) die ik maakte'* ontevreden over de feedback die ze kregen op toetsen. Hieruit kan echter niet direct geconcludeerd worden dat studenten *onvoldoende* feedback kregen in de module, omdat uit de MCEQ blijkt dat studenten (conform de uitgangpunten van TOM) ook op andere wijzen feedback krijgen (o.a. tutorbijeenkomsten en feedback op tussenproducten en opdrachten). De SEQ-vraag is wellicht te specifiek. Wanneer het item *'Ik kreeg nuttige feedback gedurende de module'* zou zijn geweest, zou de score hoger kunnen zijn. Belangrijke voorwaarde is wel dat docenten voldoende tijd hebben om feedback te geven. Dit is volgens enkele onderwijscoördinatoren niet altijd het geval. Dan nog blijft het geven van feedback een aandachtspunt.

Veel onderwijscoördinatoren geven wel aan dat ze werken naar – of al gekomen zijn tot – een gebalanceerd aantal toetsmomenten (minder deelttoetsen) in de module om de toetsdruk te verlagen. Twee onderwijscoördinatoren geven specifiek aan dat ze geïnspireerd zijn geraakt door het verhaal van Erik Mazur. Binnen een aantal opleidingen wordt gewerkt aan het opstellen of aanpassen van toetsplannen en toetsschema's. In februari is er een TOM carrousel over toetsplannen georganiseerd ([https://www.utwente.nl/tom/en/intra/events/tom\\_carrousel/carrouselfeb2016/](https://www.utwente.nl/tom/en/intra/events/tom_carrousel/carrouselfeb2016/)). Wel zijn er veel verschillen tussen opleidingen in reparatiemomenten en compensatieregelingen. Op het moment dat er voor studenten van verschillende opleidingen verschillende regels gelden in één module (zoals bij aanschuifmodules of in gedeelde modules) ontstaat er voor studenten een gevoel van ongelijke behandeling. Ook krijgen evaluatoren de indruk dat docenten nog niet denken in termen van 'reparaties die je gegund moeten worden'. Daarmee is deelname aan een herkansing meer regel dan uitzondering.

**Kwartaal 2:** In kwartaal 1 was de conclusie dat **assessment** sterk lijkt samen te hangen met SDL en met project en integratie. Ondanks dat dit nu niet zo sterk naar voren is gekomen, hebben de evaluatoren het idee dat deze conclusie nog steeds geldt. Daarnaast lijken studenten, in module 6, op het gebied van toetsing ontevreden te zijn. Er moet nader worden onderzocht of de vraagstelling in de SEQ hier een rol in speelt en of eventueel de validiteit van de vragen te verhogen is. Bij meerdere opleidingen wordt gewerkt aan – of is gekomen tot – een gebalanceerd aantal toetsmomenten (minder deelttoetsen) in de module om de toetsdruk te verlagen. Een aandachtspunt is het omgaan met verschillende regels m.b.t. reparatiemomenten en compensatieregelingen bij aanschuifmodules en gedeelde modules.

## 2.2.6 ORGANISATIE

*Onder organisatie vallen alle thema's die te maken hebben met de taakverdeling, administratie, roostering en communicatie op zowel moduleniveau als instellingsniveau.*

**Kwartiel 1:** Ook dit kwartiel is er veel informatie opgehaald met betrekking tot de **organisatie** van het onderwijs. Een belangrijk resultaat uit de SEQ is dat studenten over het algemeen meer tevreden zijn over module 1. Dit zou verklaard kunnen worden door het feit dat deze module nu voor de derde keer is uitgevoerd. Wel worden er verschillende knelpunten genoemd. Aandachtspunten zijn: beschikbare capaciteit voor onderwijs, geschikte onderwijsruimtes, optimalisering roosterproces, hoog aantal verplichte contacturen (meer in lijn brengen met SDL), TOM-principes behouden binnen projecten Osiris, de hoge werkdruk, verduidelijking minor (aanschuifmodules). Verbeteren van communicatie lijkt binnen een aantal modules en opleidingen te zorgen voor betere werkprocessen en beter verloop van de module.

In zowel module 2, 6 als 10 geven studenten in de SEQ gemiddeld aan ontevreden te zijn over de organisatie van de module. Ook in de modulecoördinatorenvragenlijst en in aanvullende gesprekken met onderwijscoördinatoren komen opnieuw knelpunten rondom de organisatie van de modules naar voren, voor een deel komen deze overeen met de knelpunten van vorig kwartiel:

### **Werkdruk/tijdsdruk/toetsdruk**

De tijdsinvestering is in sommige modules hoog, terwijl docenten (ook buiten het onderwijs) al ontzettend druk zijn. Omdat een module een tijdspanne heeft van 10 weken, waarin de module moet worden afgerond, ontstaan er problemen bij ziekte (van zowel docent als student). Opvallend is wel dat werkdruk volgens het recente medewerkersonderzoek aan de UT niet veel hoger lijkt te zijn in vergelijking met andere universiteiten (zie hoofdstuk 4.1). Daarnaast hebben UCO-leden en Decanen aangegeven werkdruk niet direct te relateren aan TOM.

Voor studenten is er volgens modulecoördinatoren en onderwijscoördinatoren vaak weinig bezinktijd voor studenten. Omdat er veel toetsmomenten zijn (volgens modulecoördinatoren) is er veel nakijkwerk maar zijn er soms te weinig docenten om feedback te geven. Dit kan docenten beperken in het geven van kwalitatief goede feedback. Deze opmerking zou in verband gebracht kunnen worden met de resultaten van de SEQ: studenten geven aan geen nuttige feedback op toetsen te ontvangen. Interessant is (ook in samenhang met de onduidelijkheid over de rol van de modulecoördinator; zie onder) dat moduleteams veelvuldig klagen over de hoge toetsdruk, maar tegelijkertijd zelf degenen zijn die in overleg met de OLD het ontwerp van de module bepalen. De indruk van de evaluatoren is dat er wel geëxperimenteerd wordt met peer feedback, maar dat deze vorm van feedback minder waardevol wordt gevonden dan feedback van docenten.

### **Capaciteit**

In relatie tot bovenstaande punt vinden meerdere onderwijscoördinatoren en modulecoördinatoren dat er te weinig capaciteit is binnen het team om het onderwijs te verzorgen. Vooral de komende periode, waarin veel studenten tegelijk gaan afstuderen, zou een piekbelasting kunnen veroorzaken. Net als in K1 noemt een aantal modulecoördinatoren specifiek dat ze problemen ervaren bij het vinden van studentassistenten en tutoren.

### **Afstemming/communicatie**

Meerdere ondervraagden geven aan de afstemming binnen het moduleteam als een knelpunt te ervaren. Het gaat dan om: 1) inhoudelijke integratie en 2) het enthousiasme van docenten in banen leiden om ruimte te houden voor zelfstudie. Docenten moeten wennen aan het feit dat ze niet meer autonoom veranderingen kunnen doorvoeren en als team zaken moeten overleggen.

### **Onderwijsruimtes**

De onderwijscoördinatoren blijven aangeven dat het tekort aan geschikte **onderwijsruimtes** een knelpunt vormt. Met name voor grote opleidingen is het lastig om onderwijsruimtes te

vinden waar (actieve) werkvormen mogelijk zijn. Vanuit CES wordt hierover binnenkort een voorstel in de UCO gedaan.

### **Administratielast**

De grote administratieve en organisatorische last wordt opnieuw door meerdere ondervraagden als knelpunt genoemd. Het maatwerk dat gerealiseerd moest worden in de minorperiode is hierop van invloed. De knelpunten die zijn genoemd rondom de minor zijn opgesomd in paragraaf 6.4.

### **Rol modulecoördinator**

Een aantal modulecoördinatoren geeft aan knelpunten te ervaren rondom deze rol. Dit heeft voor een deel te maken met de onduidelijkheden rondom de bevoegdheid: de modulecoördinator heeft geen bevoegdheid om zaken af te dwingen maar speelt wel een belangrijke rol bij de inhoudelijke afstemming binnen de module. Bij sommige opleidingen komt ook veel administratielast terecht bij de modulecoördinator, sommige modulecoördinatoren vinden deze taken niet goed passen bij hun docentschap. Bij een aantal opleidingen is ervoor gekozen veel administratietaken te beleggen bij onderwijscoördinatoren of bij een andere functionaris. De taken van de modulecoördinator verschillen hierdoor erg per opleiding. In samenwerking met HR zijn gesprekken gevoerd over de rol van de modulecoördinator met modulecoördinatoren, onderwijscoördinatoren en opleidingsdirecteuren. Zie hiervoor paragraaf 4.2.

### **Osiris**

Op verzoek van een aantal opleidingen zijn mogelijkheden voor de Osiris docent module verkend. Op basis van een pilot is besloten Osiris Docent in te voeren per september 2016. Enkele onderwijscoördinatoren benoemen echter zorgen m.b.t. de invoering van de Osiris docentmodule. Zij zijn bang dat het voor docenten te lastig/onduidelijk wordt om dit goed en betrouwbaar in te vullen.

Ook zijn er zorgen rondom de herinrichting van Osiris. Hoewel dit op verzoek van opleidingen als reactie op eerdere evaluaties in wordt gevoerd om UT-breed de administratielast te verlagen, vrezen enkele onderwijscoördinatoren juist een grotere administratieve last voor opleidingen. Een ander aandachtspunt bij de herinrichting is het behouden van het TOM-uitgangspunt van ondeelbare modules wanneer moduleonderdelen los worden geregistreerd in Osiris.

### **Gecentraliseerde diensten**

Een aantal onderwijscoördinatoren spreekt uit dat ze de ondersteuning in onderwijslogistiek binnen de faculteit missen.<sup>2</sup> Wel zijn ze positief over de welwillendheid van de CES/BOZ mensen om te ondersteunen bij problemen.

<sup>2</sup> Dit werd op de OLD-dag op 8 maart 2016 wederom als een knelpunt ervaren. Door de huidige organisatiestructuur staan de diensten ver van de opleidingen af, wat er bijvoorbeeld voor zorgt dat onderwijscoördinatoren veel lijstjes moeten controleren op compleetheid. Een verslag van de OLD-dag verschijnt op [www.utwente.nl/tom](http://www.utwente.nl/tom)

In **kwartiel 2** zijn studenten bij zowel module 6 als 10 ontevreden over de organisatie in de module. In module 2 zijn studenten meer tevreden over de organisatie. Dit zou verklaard kunnen worden door het feit dat deze module nu voor de derde keer is uitgevoerd. Wel worden er verschillende knelpunten genoemd. Aandachtspunten zijn:

- Hoge werkdruk, tijdsdruk en toetsdruk. De hoge werkdruk komt mogelijk voort uit de gedachte dat onderwijs *gegeven* moet worden in plaats van dat de regie bij studenten neergelegd wordt. Ook wordt er niet gedacht in termen van 'reparaties die je gegund moeten worden', waardoor er bij iedere deeltaets standaard een herkansing hoort.
- Beschikbare capaciteit voor onderwijs
- Afstemming/communicatie binnen docententeam
- Geschikte onderwijsruimtes
- Hoge administratielast
- Rol modulecoördinator
- Herinrichting Osiris en Osiris docent module

### 2.3 ACTIVITEITEN POV/CELT

De knelpunten die voortkomen uit de resultaten worden meegenomen in de follow-up lijst en aanbevelingen. Good practices zullen worden genoteerd en in sommige gevallen verder worden uitgewerkt en met de UT worden gedeeld, bv. via mijn TOM op de TOM website, carrousel of in andere bijeenkomsten. Verder zal POV nagaan of opleidingen die een knelpunt ervaren in contact kunnen worden gebracht met opleidingen waar hetzelfde onderwerp als good practice werd gewaardeerd, zodat ze van elkaar kunnen leren. Hieronder volgt een selectie van activiteiten afgelopen kwartiel vanuit POV en CELT om de implementatie van TOM verder te brengen en de uitwisseling van good practices te bevorderen.

Activiteit	datum	Omschrijving
<b>TOM carrousel: een vliegende start</b>	10-12-2015	In december is een TOM carrousel georganiseerd specifiek over de eerste module en het vasthouden van motivatie van studenten naar de volgende modules. <a href="https://www.utwente.nl/tom/intra/Evenementen/TOMCarrousel/carrousel101215/">https://www.utwente.nl/tom/intra/Evenementen/TOMCarrousel/carrousel101215/</a>
<b>TOM carrousel: Does it match?</b>	16-02-2016	In februari is een TOM carrousel georganiseerd over het opstellen van een toetschema en toetsmatrijs in relatie tot de eindtermen van de opleiding. <a href="https://www.utwente.nl/tom/en/intra/events/tom_carrousel/carrouselfeb2016/">https://www.utwente.nl/tom/en/intra/events/tom_carrousel/carrouselfeb2016/</a>
<b>OVO artikel: Dromen en daden van het Twents onderwijsmodel</b>	Dec 2015	POV heeft een artikel geschreven voor het blad 'Onderzoek van Onderwijs' van 'Expertisenetwerk Hoger Onderwijs' over de dromen en daden van het Twents onderwijsmodel (jaargang 44 nummer 3 december 2015)
<b>Presentaties bij diensten</b>	Jan 2016	In de maanden januari en februari is POV bij de verschillende diensten langs geweest voor een korte presentatie over TOM ( <i>hoe zat het ook alweer en hoe gaat het nu</i> )
<b>OLD-dag 'Doorstroom'</b>	8 maart 2016	Middag waarbij onder de noemer 'Doorstroom' met opleidingsdirecteuren en opleidingscoördinatoren van de bachelor- en masteropleidingen van gedachten gewisseld is over verschillende thema's. Verslag: <a href="http://www.utwente.nl/tom">www.utwente.nl/tom</a>

### 3 CIJFERMATIGE DUIDING

Deze paragraaf geeft zowel de huidige stand van zaken als wijzigingen weer ten aanzien van uitval, B1- rendement, bachelor-rendement en BSA. Naast de intern benodigde management informatie, houdt deze paragraaf rekening met de prestatieafspraken en zaken die voor o.a. de instellingskwaliteitszorg van belang zijn. Cijfers worden gepresenteerd in tabellen met een interpretatie.

Het management informatiesysteem van de UT (MISUT) bevat rapporten die inzicht geven in de studieuitval en het bachelorrendement. Voor deze paragraaf is onder andere gebruik gemaakt van testrapporten. Deze testrapporten zijn mogelijk niet volledig correct. Het gebruikte OSIRIS rapport categoriseert studenten op basis van het aantal behaalde EC's. De rapporten zijn geraadpleegd op 22 februari 2016.

Mogelijk zijn nog niet alle cijfers van dit kwartiel geregistreerd wat een vertekend beeld kan geven. Het wordt daarom afgeraden om op basis van deze cijfers harde conclusies te trekken of beleid te maken. Vervolgrapportages zullen een betrouwbaarder beeld kunnen geven.

#### 3.1 BEHAALDE STUDIEPUNTEN COHORT 2015

Opleiding	≥45 EC		30 EC		15 EC		0 EC		Aantal Studenten	Stakers	
B-AT			44	56%	16	21%	18	23%	78	17	22%
B-ATLAS					34	97%	1	3%	35	1	3%
B-BIT			7	19%	15	42%	14	39%	36	9	25%
B-BMT			34	35%	21	22%	42	43%	97	22	23%
B-CIT			32	49%	15	23%	18	28%	65	16	25%
B-CREA			70	73%	20	21%	6	6%	96	6	6%
B-CW			10	29%	16	46%	9	26%	35	4	11%
B-EE			54	68%	12	15%	14	18%	80	6	8%
B-EPA	39	55%	21	30%	8	11%	3	4%	71	3	4%
B-GZW	1	3%	28	82%	2	6%	3	9%	34	1	3%
B-IBA			88	49%	38	21%	55	30%	181	31	17%
B-IO			35	37%	34	36%	25	27%	94	16	17%
B-PSY			61	55%	28	25%	21	19%	110	13	12%
B-ST			29	49%	13	22%	17	29%	59	9	15%
B-TBK			51	57%	21	23%	18	20%	90	8	9%
B-TG			77	59%	40	31%	13	10%	130	9	7%
B-TI			32	52%	19	31%	11	18%	62	8	13%
B-TN			44	62%	13	18%	14	20%	71	4	6%
B-TW			22	43%	19	37%	10	20%	51	7	14%
B-WB			29	20%	76	52%	40	28%	145	16	11%
<b>TOTAAL</b>	<b>40</b>	<b>2%</b>	<b>768</b>	<b>47%</b>	<b>460</b>	<b>28%</b>	<b>352</b>	<b>22%</b>	<b>1620</b>	<b>206</b>	<b>13%</b>

Tabel 4: Bron: OSIRIS UT rapport 29; mutatedatum 7 maart 2016

Tabel 4 geeft het aantal ingeschreven studenten per opleiding weer die in 2015 zijn gestart, onderverdeeld in het aantal studiepunten dat zij hebben behaald. Ook laat de tabel zien hoeveel studenten gestopt zijn met de opleiding, de stakers. De tabel geeft niet aan hoeveel EC's deze stakers gemiddeld behaald hebben. In principe kunnen studenten maximaal 30EC gehaald hebben. Deze studenten tellen mee in de kolommen 30 EC, 15 EC en 0 EC.

Uit tabel 4 valt op te maken dat 49 procent van de ingeschreven studenten van cohort 2015 nominaal studeert: 47 procent heeft 30 EC behaald en 2 procent heeft 45 EC of meer behaald. Doordat reeds behaalde EC's door Double Degree studenten in het systeem worden



geregistreerd als eerstejaars onderdelen, laten de gegevens van EPA, maar daarmee ook de totaal gemiddelden op faculteits- en UT-niveau, een vertekend beeld zien.

Verder is te zien dat bij 22 procent van de ingeschreven studenten nog geen studiepunten zijn geregistreerd. Mogelijk wordt de cijferadministratie bijgewerkt en worden alsnog studiepunten bijgeschreven. Wanneer deze studenten daadwerkelijk geen studiepunten behaald hebben en voor deze studenten geen bijzondere omstandigheden gelden, betekent dit dat zij de studie volgend cursusjaar niet mogen vervolgen. Om een positief bindend studie advies (BSA) te krijgen, dient een student minimaal 45 EC in het eerste jaar te behalen. Studenten kunnen echter een uitgesteld BSA krijgen vanwege persoonlijke of bijzondere omstandigheden.

Doordat studenten zich voor meerdere opleidingen kunnen inschrijven, is het mogelijk dat het totaal aantal ingeschreven studenten hoger uitvalt dan het werkelijke aantal studenten. Het OSIRIS rapport 29 biedt niet de mogelijkheid om een vergelijking met andere jaren te maken (bijv. stand van zaken cohort 2014 in eerste studiejaar op 7 maart). Omdat deze informatie wel relevant is, wordt bekeken of aanpassingen in MISUT mogelijk zijn.

### 3.2 UITVAL STUDENTEN

UT Totaal	2011		2012		2013		2014		2015	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	1749	100%	1670	100%	1753	100%	1752	100%	1595	100%
<b>Uitval moment</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>
<=6 mnd	141	8%	153	9%	209	12%	206	12%	190	12%
7 - 12 mnd	286	16%	280	17%	285	16%	237	14%	0	0%
<=12 mnd (uitval jaar 1)	427	24%	433	26%	494	28%	443	25%	190	12%
13 - 24 mnd (uitval jaar 2)	79	5%	49	3%	38	2%	9	1%	0	0%
25 - 36 mnd (uitval jaar 3)	26	1%	20	1%	5	0%	0	0%	0	0%
> 36 mnd	19	1%	6	0%	0	0%	0	0%	0	0%
<b>Totaal</b>	<b>551</b>	<b>31%</b>	<b>508</b>	<b>30%</b>	<b>537</b>	<b>31%</b>	<b>452</b>	<b>26%</b>	<b>190</b>	<b>12%</b>
<b>Bestemming</b>										
Switch Totaal UT	90	5%	101	6%	84	5%	86	5%	14	1%
Vertrokken Totaal UT	461	26%	407	24%	453	26%	366	21%	176	11%

BMS	2011		2012		2013		2014		2015	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	791	100%	744	100%	681	100%	625	100%	480	100%
<b>Uitval moment</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>
<=6 mnd	55	7%	75	10%	95	14%	77	12%	54	11%
7 - 12 mnd	147	19%	141	19%	119	17%	72	12%	0	0%
<=12 mnd (uitval jaar 1)	202	26%	216	29%	214	31%	149	24%	54	11%
13 - 24 mnd (uitval jaar 2)	33	4%	20	3%	9	1%	5	1%	0	0%
25 - 36 mnd (uitval jaar 3)	8	1%	7	1%	2	0%	0	0%	0	0%
> 36 mnd	6	1%	2	0%	0	0%	0	0%	0	0%
<b>Totaal</b>	<b>249</b>	<b>31%</b>	<b>245</b>	<b>33%</b>	<b>225</b>	<b>33%</b>	<b>154</b>	<b>25%</b>	<b>54</b>	<b>11%</b>
<b>Bestemming:</b>										
Switch Totaal BMS	30	4%	34	5%	21	3%	15	2%	0	0%
Vertrokken Totaal BMS	219	28%	211	28%	204	30%	139	22%	54	11%

CTW	2011		2012		2013		2014		2015	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
	310	100%	300	100%	314	100%	331	100%	304	100%
<b>Uitval moment</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>	<b>n</b>	<b>%</b>
<=6 mnd	22	7%	19	6%	34	11%	50	15%	46	15%
7 - 12 mnd	42	14%	39	13%	50	16%	46	14%	0	0%
<=12 mnd (uitval jaar 1)	64	21%	58	19%	84	27%	96	29%	46	15%

13 - 24 mnd (uitval jaar 2)	20	6%	12	4%	11	4%	0	0%	0	0%
25 - 36 mnd (uitval jaar 3)	6	2%	3	1%	1	0%	0	0%	0	0%
> 36 mnd	6	2%	1	0%	0	0%	0	0%	0	0%
<b>Totaal</b>	<b>96</b>	<b>31%</b>	<b>74</b>	<b>25%</b>	<b>96</b>	<b>31%</b>	<b>96</b>	<b>29%</b>	<b>46</b>	<b>15%</b>
<b>Bestemming:</b>										
Switch Totaal CTW	12	4%	13	4%	14	4%	10	3%	4	1%
Vertrokken Totaal CTW	84	27%	61	20%	82	26%	86	26%	42	14%

EWI	2011		2012		2013		2014		2015	
	263	100%	254	100%	313	100%	336	100%	359	100%
Uitval moment	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<=6 mnd	25	10%	23	9%	37	12%	40	12%	34	9%
7 - 12 mnd	37	14%	41	16%	48	15%	45	13%	0	0%
<=12 mnd (uitval jaar 1)	62	24%	64	25%	85	27%	85	25%	34	9%
13 - 24 mnd (uitval jaar 2)	16	6%	8	3%	11	4%	3	1%	0	0%
25 - 36 mnd (uitval jaar 3)	7	3%	5	2%	1	0%	0	0%	0	0%
> 36 mnd	5	2%	3	1%	0	0%	0	0%	0	0%
<b>Totaal</b>	<b>90</b>	<b>34%</b>	<b>80</b>	<b>31%</b>	<b>97</b>	<b>31%</b>	<b>88</b>	<b>26%</b>	<b>34</b>	<b>9%</b>
<b>Bestemming:</b>										
Switch Totaal EWI	20	8%	27	11%	21	7%	26	8%	2	1%
Vertrokken Totaal EWI	70	27%	53	21%	76	24%	62	18%	32	9%

TNW	2011		2012		2013		2014		2015	
	420	100%	376	100%	459	100%	470	100%	467	100%
Uitval moment	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<=6 mnd	39	9%	36	10%	46	10%	41	9%	57	12%
7 - 12 mnd	63	15%	60	16%	72	16%	77	16%	0	0%
<=12 mnd (uitval jaar 1)	102	24%	96	26%	118	26%	118	25%	57	12%
13 - 24 mnd (uitval jaar 2)	13	3%	9	2%	8	2%	1	0%	0	0%
25 - 36 mnd (uitval jaar 3)	6	1%	5	1%	1	0%	0	0%	0	0%
> 36 mnd	5	1%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
<b>Totaal</b>	<b>126</b>	<b>30%</b>	<b>110</b>	<b>29%</b>	<b>127</b>	<b>28%</b>	<b>119</b>	<b>25%</b>	<b>57</b>	<b>12%</b>
<b>Bestemming:</b>										
Switch Totaal TNW	29	7%	28	7%	28	6%	35	7%	8	2%
Vertrokken Totaal TNW	97	23%	82	22%	99	22%	84	18%	49	10%

Tabel 5 Bron: MISUT Rapport 5.01 (testversie); teldatum cohort 1 oktober; mutatiedatum 22 februari 2016

Bovenstaande tabellen van tabel 5 geven aan hoeveel studenten op welk moment in hun opleiding zijn gestopt. Deze studenten kunnen overgestapt zijn naar een andere opleiding aan de UT (switch) of deze studenten staan niet meer ingeschreven aan de UT (vertrokken). Studenten die uitvallen bij een opleiding én zich daarna inschrijven bij een andere opleiding aan de UT in hetzelfde of uiterlijk het daaropvolgende studiejaar worden in tabel 5 weergegeven als 'switcher'. In de tabellen wordt uitgegaan van inschrijvingen en niet van unieke studenten, wat betekent dat studenten die zich voor twee studies ingeschreven hebben, in deze tabellen dubbel meegeteld worden. Deze gegevens zijn weergegeven op UT-niveau en op faculteitsniveau.

Het streven is dat studenten zo snel mogelijk op de juiste plek zijn. Dit betekent dat als studenten ervaren dat ze een opleiding volgen die niet bij hen past, ze al vroeg in het jaar hun studiekeuze bijstellen en de uitvalpercentages na het eerste studiejaar minimaal zijn. In tabel 5 zien we dat dit bij cohort 2013 het geval is: 27 procent valt uit in jaar 1, terwijl 4 procent uitvalt in jaar 2. In het 3<sup>e</sup> studiejaar is het percentage studenten dat voor 22 februari 2016 uitviel

afgerond 0 procent. In theorie kan dit percentage dus nog hoger worden gedurende dit studiejaar.

Daarnaast streeft de UT ernaar dat de *totale uitval* in het eerste bachelorjaar niet te hoog is: maximaal 25 procent in 2015 en maximaal 20 procent in 2020. Ontwikkelingen met betrekking tot uitval op UT niveau zijn in lijn met de verwachting aangezien het percentage studenten van cohort 2015 dat uitvalt in de eerste zes maanden op 12 procent ligt en daarmee gelijk is aan cohort 2014. Wanneer de uitval van cohort 2015 volgens hetzelfde patroon verloopt als bij cohort 2014 dan zal het de uitval in het eerste studiejaar rond de 25 procent liggen

Op basis van de huidige gegevens in het studentinformatiesysteem kan gezegd worden dat van deze 190 studenten in totaal 7,4 procent in het eerste semester is overgestapt naar een andere UT bacheloropleiding (14 studenten, 1 procent van de totaal aantal ingeschreven studenten). Het streven is dat zoveel mogelijk studenten die stoppen met een opleiding zo snel mogelijk kunnen overstappen naar een andere opleiding aan de UT. Van cohort 2014 zijn op dit moment 86 studenten (5 procent van het totaal aantal ingeschreven studenten) overgestapt naar een andere opleiding aan de UT. Verwacht wordt dat het percentage studenten van cohort 2015 dat switcht gedurende dit studiejaar nog zal toenemen.

Met het ministerie van OC&W is afgesproken dat het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten dat na één jaar studie overstapt naar een andere opleiding aan de UT in 2020 onder de 10 procent blijft. Omdat de TOM-studenten (cohorten 2013, 2014 en 2015) in theorie nog uit kunnen vallen in het tweede en derde jaar (of nog later), is nog niet te zeggen of deze afspraak behaald zou worden. Gezien de lage percentages bij de cohorten 2011 en 2012, is dit wel de verwachting.

## 4 OVERIG

De inhoud van deze paragraaf verschilt per jaar/kwartiel. In de betreffende periode spelende andere evaluaties, beleidsinitiatieven of onderwijsontwikkelingen worden meegenomen om in dit rapport een zo volledig mogelijk beeld van de onderwijsontwikkeling op de UT weer te geven.

### 4.1 WERKDruk

Omdat werkdruk een terugkerend knelpunt is, is er gekeken of er dit kwartiel meer informatie rondom dit punt zou kunnen worden verzameld. In gesprekken met onderwijscoördinatoren en in de vragenlijst voor modulecoördinatoren is de werkdruk ook dit kwartiel door meerdere ondervraagden ter sprake gebracht. De werkdruk hangt sterk samen met de toetsdruk en met de tijdsdruk binnen een module (zie 2.2.6). Over dit thema is ook rondgevraagd bij OLD's en onderwijscoördinatoren. Hieruit blijkt dat er niet alleen vanuit het onderwijs, maar ook vanuit het onderzoek veel druk is waardoor de werkdruk hoog wordt ervaren.

In september 2015 is een medewerkersonderzoek afgenomen. Op basis van deze resultaten lijkt de algemene werkdruk op de UT niet veel hoger te zijn in vergelijking met andere universiteiten. Meer dan één derde van de medewerkers geeft echter aan dat de werkdruk te hoog is.

	Huidige meting n= 1.411	Vorige meting 1.800	Benchmark universiteiten	Top 3 Benchmark universiteiten
<b>Mijn werk</b>				
1i) Ik vind mijn werkdruk (% Goed)	63,0	61,6	56,3	62,1
% Veel te laag	0,2	0,2	0,3	
% Te laag	2,2	2,3	2,7	
% Te hoog	28,5	29,6	32,3	
% Veel te hoog	6,1	6,4	8,3	

Aan HR is gevraagd hoe de ervaren werkdruk over de jaren heen is. De beleving is dat de werkdruk ten opzichte van vorig onderzoek lager ligt. Verder zijn na eerste verdiepende analyses de volgende bevindingen gedaan:

- Leidinggevenden ervaren meer werkdruk dan medewerkers
- Werkdruk bij de medewerkers lijkt mee te vallen
- Het verschil tussen Nederlands en niet-Nederlands is minimaal
- WP ervaart meer werkdruk dan OBP
- Vaste dienst ervaart meer werkdruk dan tijdelijke dienst
- Het verschil tussen mannen en vrouwen is minimaal
- Medewerkers met 5-30 dienstjaren ervaren meer werkdruk
- Medewerkers <1 dienstjaar ervaren weinig werkdruk

Aan de faculteiten en diensten is gevraagd een plan van aanpak te maken op basis van de uitkomsten van het medewerkersonderzoek. UT-breed zijn hieruit onderstaande aandachtspunten naar voren gekomen:

- UT brede aandachtspunten naast *werkdruk*

- *samenwerking, vision 2020 en (interne) communicatie (faculiteiten)*
- *efficiency en groei & ontwikkeling (diensten)*

Een vervolgstap is dat naast werkdruk organisatiebreed twee verbeterpunten (in een top-3) worden opgenomen. Deze top-3 nog niet in het CvB vastgesteld (eind eerste kwartaal 2016). Voor het vervolg ligt er een voorstel om in het tweede kwartaal van 2016 te werken met een Kaizen verbeteraanpak zowel op organisatieniveau als binnen de eigen faculteit. DOV en POV zullen hierbij betrokken worden.

## 4.2 MODULECOÖRDINATOREN PROJECT

Sinds de invoering van TOM spreekt POV regelmatig met module- en onderwijscoördinatoren. In deze gesprekken worden regelmatig vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over de rol van de modulecoördinator, bijvoorbeeld:

- dat het animo onder wetenschappers voor de rol van modulecoördinator wisselend is;
- dat er behoefte is aan meer duidelijkheid over rol, verantwoordelijkheden en manier waarop de taak effectief ingevuld kan worden
- dat de werkdruk voor modulecoördinatoren hoog is;
- dat de rol van modulecoördinator aantrekkelijker zou worden als onderwijsprestaties beter gewaardeerd worden en beter tot hun recht komen in de doorgroeimogelijkheden (loopbaanperspectief voor de onderwijs-minded wetenschapper).

HR is bezig met een project rondom waardering van onderwijsprestaties en loopbaanperspectief binnen academisch onderwijs. Omdat de punten deels op dit thema terugvoeren is POV in samenwerking met HR in gesprek gegaan met modulecoördinatoren, onderwijscoördinatoren en opleidingsdirecteuren.

In september 2015 is een eerste bijeenkomst geweest met vier modulecoördinatoren (van elke faculteit die met TOM werkt). De vraag die hierbij centraal stond: *Wat zou de rol van modulecoördinator op de UT aantrekkelijker kunnen maken? Dit kan op inhoudelijk gebied zijn, maar ook op het gebied van professionele ontwikkeling, loopbaanperspectief, erkenning & waardering.* Op basis hiervan is een voorlopige lijst met knelpunten en oplossingen opgesteld.

Begin januari 2016 is een tweede gesprek geweest met onderwijscoördinatoren en opleidingsdirecteuren, verdeeld over de faculteiten. De lijst vanuit het vorige gesprek was hierbij leidend en is door de aanwezigen besproken en aangevuld.

Op basis van deze aangevulde lijst is een analyse gemaakt van de knelpunten en bijbehorende oplossingen. Deze wordt komende tijd besproken met directie POV/CELT, DOV en S&B met als doel te kijken welke oplossingen gerealiseerd zouden kunnen worden.

## 4.3 INNOVATIEPROJECT ROOSTERS EN RUIMTEGEBRUIK

Het is vaker gehoord en gezien binnen onze organisatie dat een geplande collegezaal toch leeg kan staan. Uit handmatige tellingen is gebleken dat lang niet alle ruimtes die gepland worden voor onderwijs ook daadwerkelijk gebruikt worden, of dat juist andere ruimtes gebruikt worden dan de ruimtes die gepland waren. Daarnaast gebeurt het dat de ruimtes die gepland zijn en gebruikt worden, door minder mensen benut worden dan waar op was gerekend. Het zijn vormen van verspilling en onzekerheid voor het roosteren. Om structureel beter te kunnen roosteren, moet deze informatie zoveel mogelijk routineus en geautomatiseerd worden verzameld, en opgeslagen in een vorm die het gebruik van deze informatie bij het roosteren zo makkelijk mogelijk maakt. Vandaar dat gekeken wordt naar de inzet van sensoren, die zowel live aanwezigheid in onderwijsruimtes kunnen weergeven als data opslaan waaruit patronen kunnen worden herleid.

N.a.v. van de veranderingen in het onderwijs en de daarmee veranderde behoeftes in het roosterproces is Rudy Oude Vrielink gestart met een innovatieproject op het gebied van roosters en ruimtegebruik, op initiatief van Erwin Hans (zorglogistiek), Jos van Hillegersberg (supply chain management) en Marc Uetz (wiskundige algoritmes). Dat project is begonnen met inzet van sensoren: sinds medio dit jaar zijn in een viertal lokalen in gebouw Ravelijn testen aan de gang om aanwezigheid te meten. De testen worden gedaan met behulp van verschillende soorten sensoren, om daarmee te achterhalen welke combinatie van goede, goedkope en goed verkrijgbare technologieën een accuraat beeld geeft van aanwezigheid in de onderwijsruimtes. Hierbij wordt veel aandacht besteed aan het aspect privacy. Het gaat immers om tellingen, niet om te achterhalen wie wat doet. De testen worden uitgevoerd door Rudy Oude Vrielink (CES) en Wouter van Kleunen (EWI), en zijn onderdeel van het grotere innovatieproject op het gebied van roosters en ruimtegebruik. Dat innovatieproject is een mooi voorbeeld van een 'community', waarbij mensen interdisciplinair samenwerken en over grenzen heen kijken om samen nieuwe wegen in te slaan. Deze nieuwe weg heet Onderwijslogistiek, waar vele disciplines bij elkaar komen om vanuit wiskunde, informatica, management, gedragswetenschap, administratie, ICT en ondersteuning samen een nieuwe manier van de onderwijsorganisatie kunnen vormen. Naast de harde kant met sensoren en wiskundige algoritmes wordt in dit project dan ook niet alleen gekeken naar een besturingsmodel maar ook naar gedrag en de effecten op tevredenheid. De huidige community bestaat dan ook niet alleen uit de al genoemde mensen, maar ook Paul Havinga brengt expertise in (sensortechnologieën), Margriet Lindemann stuurt het roosterteam aan en ondersteunt, samen met Hans Punt (CES), de plannen voor vernieuwingen in de administraties. Marc Hulshof faciliteert namens het FB de invoering van de sensoren in de onderwijsruimtes en Jan Laurens Lasonder steunt, samen met Jan Freerk Popma en Martin Bosker vanuit ICTS, het project door inbreng van expertise op gebied van o.a. wifi-tracking. Het feit dat we bezig zijn met een innovatieproject aan en door de UT motiveert vele mensen, waaronder studenten die bijv. in de vakken 'Data Science' en 'Implementation of IT in organisations' fanatiek bezig zijn met deze roosterinnovatie.

#### 4.4 MINOR

In de gesprekken met onderwijscoördinatoren werd een aantal algemene punten rondom de minor genoemd. Dit zijn bekende punten.

- **De aansluiting van de wiskundeleerlijn en minor.** Onderwijscoördinatoren ervaren onduidelijkheid over de besluitvorming rondom dit punt. Opleidingen zijn gevraagd om zelf met maatwerkoplossingen te komen. Deze maatwerkoplossingen zijn heel wisselend uitgevoerd. Nog steeds is er onduidelijkheid. Een voorstel vanuit S&B wordt in de UCO van maart besloten.
- Een tweede knelpunt voor onderwijscoördinatoren is de **onduidelijkheid bij de aanmelding en inschrijving** voor studenten. Studenten moeten zich eerst voor de minor inschrijven via de minor website en na goedkeuring nog inschrijven voor de module in Osiris. Dit is bij CES bekend. CES biedt voor faculteiten ondersteunende workshops aan om duidelijkheid te verschaffen over deze processen. Niet alle faculteiten hebben hier nog gebruik van gemaakt.
- Meerdere onderwijscoördinatoren (vooral binnen BMS) benoemen dat er voor hun studenten **weinig keuze** is. De onderwijscoördinatoren vinden de HTH modules vaak toch te technisch voor deze studenten.
- Voor onderwijscoördinatoren was ten tijde van de dataverzameling nog niet duidelijk of en door **wie er een procesevaluatie** wordt uitgevoerd waarin zij knelpunten kunnen terugkoppelen. Ook voor de evaluatoren is dit, op moment van schrijven, niet bekend.

De evaluatoren hebben de indruk dat minororganisatie complex is geworden door het grote aanbod van aanschuifmodules die om maatwerkoplossingen vragen. Met name in de onderwijsondersteuning zorgt het grote aanbod voor veel werk. Dit zou in de procesevaluatie meegenomen moeten worden.

#### **4.5 REFLECTIEONDERWIJS**

De meeste opleidingen geven aan tevreden te zijn over de integratie van het reflectieonderwijs in hun modules. Veel opleidingen hebben het grootste deel van de 15EC reflectie terug laten komen in het afstudeersemester en kleinere onderdelen in andere modules geïntegreerd. Bij een aantal opleidingen had reflectieonderwijs al een plek in het curriculum wat in een aantal gevallen ook al verzorgd werd door de Wijsbegeerte- of STEPS vakgroep (Reflection on Science, Technology en Science, RESTS). De meeste opleidingen hebben een deel van het reflectieonderwijs bij de Wijsbegeerte- of STEPS vakgroep afgenomen en zelf aangevuld met nieuwe of al bestaande reflectieonderdelen. Twee onderwijscoördinatoren benoemen specifiek dat ze zeer tevreden zijn over het ontwerp van de elfde module en de plek die reflectieonderwijs hierin heeft gekregen. Bij enkele opleidingen verliep de communicatie over het onderwijs met de RESTS betrokkenen niet altijd zoals gewenst. De ervaring van enkele onderwijscoördinatoren is dat het initiatief erg vanuit de opleidingen zelf moest komen. Over het algemeen benoemen meerdere onderwijscoördinatoren moeite te hebben met de 'verplichting' om 15 EC aan reflectieonderwijs in het curriculum te bouwen, de financiële constructie hierbij met de RESTS vakgroep en de termijn waarop dit duidelijk werd.

#### **4.6 ENQUETE DAS**

In december 2015 heeft de Partij voor De Ambitieuze Student (DAS), een studentencollectief dat sinds september 2015 vier zetels in de Universiteitsraad bezit, een enquête verstuurd aan ruim duizend studenten van zes verschillende sport- en gezelligheidsverenigingen in Enschede. De vragen uit deze enquête richtten zich op twee voorstellen die DAS heeft opgezet rondom toetsdruk en het rouleren van toetsdagen in het Twents Onderwijsmodel (TOM). Er hebben 260 studenten deelgenomen aan deze enquête. Daarnaast konden studenten open vragen stellen aan het CvB. Meer informatie is te vinden op: [www.pvdas.nl](http://www.pvdas.nl)

## 5 FOLLOW-UP

*Op basis van geconstateerde knelpunten, maar ook juist positieve ontwikkelingen geeft deze paragraaf aan welke follow-up er is ten aanzien van de aanbevelingen uit vorige rapportages en hoe en door wie verbeteracties worden opgevolgd. Prioriteiten worden in overleg met de Decanen en de UCO gesteld.*

In onderstaand overzicht is op hoofdlijnen weergegeven welke punten opgepakt zijn en wat hiervan de status is.

- Geadresseerden: Aan wie dit punt is geadresseerd
- Start: Wanneer (vanuit welke rapportage) het punt in de follow-up lijst is gekomen. Deze lijst is voor het eerst opgemaakt in het jaarrapport 2014-2015, veel punten zijn eerder al gerapporteerd in voorgaande dashboards en jaarverslagen.
- Afronding: Wanneer de verwachte afronding is of wanneer het punt is afgerond
- Status: Wat de huidige status is van het punt
- Prioriteit/risico: Wat de prioriteit (hoog/midden/laag) en het risico (hoog/midden/laag) is wanneer het punt niet wordt opgelost. Deze kolom wordt gevuld door de UCO.

De prioriteringen en risico-indicaties uit onderstaande tabel dateren van kwartiel 1. Toevoegingen die naar aanleiding van de evaluatie van kwartiel 2 gemaakt zijn, hebben een afwijkende kleur. Bij een aantal punten heeft de UCO geen prioritering aangegeven gezien het hier om een statusbeschrijving gaat. Aangaande de punten uit de follow-up tabel van kwartiel 2 heeft de UCO aangegeven dat vooral prioriteit gegeven moet worden aan: 1) integratie binnen een module (en hieraan gerelateerde de toetsing) en 2) opleidingsspecifieke regelingen met betrekking tot toetsing zoals zak/slaagregelingen en geldigheidsduur van deelresultaten.



Aanbevelingen m.b.t.	Geadresseerde(n)	Start/afroding	Status	Prioriteit/ Risico
1. <b>Open cultuur creëren, het delen van gegevens</b>	CVB-D	<i>Deze evaluatie/doorlopend</i>	<i>Ingezet.</i> Met deze rapportage is een eerste voorzichtige stap gezet in het creëren van een open cultuur, waarin gegevens open gedeeld worden. Module evaluatie-gegevens kunnen gemakkelijk met elkaar gedeeld worden en aan OLD's is gevraagd om een reactie te geven op de SEQ-uitkomsten, waar positief op gereageerd is. Belangrijk om te realiseren is dat het doel van dit rapport tweeledig is: om te verantwoorden (CvB-D) en te verbeteren (opleidingen). In alle gevallen zijn evaluaties bedoeld om van te leren.	<i>n.v.t.</i>
2. <b>Communicatie optimaliseren vanuit de instelling over regels en procedures (zoals BSA en minor)</b>	CVB	<i>Deze evaluatie/doorlopend</i>	<i>Ingezet.</i> Er ontstaat regelmatig onduidelijkheid over beslissingen rondom belangrijke thema's zoals BSA of de minor: er bestaat verwarring over wat wel en niet 'mag'. Bovendien voelt men zich niet altijd gehoord. Er moet nagegaan worden waar onduidelijkheden in zitten en betrokkenen informeren.	<i>n.v.t.</i>
3. <b>Meer informeren nieuwe docenten over TOM</b>	HR i.s.m. POV	<i>Beoogde afronding tweede helft 2016</i>	<i>Lopend:</i> POV wordt betrokken bij het nog te ontwikkelen vernieuwd introductietraject voor nieuwe medewerkers, nog geen actie vanuit HR vernomen	<i>n.v.t.</i>
4. <b>Blijvende aandacht voor TOM</b>	CVB, DOV, opleidingen, CELT, HR, POV	<i>Doorlopend</i>	<i>Lopend:</i> Voorbeelden: er zal een gezamenlijke afsluiting gehouden worden wanneer cohort 2013 afstudeert, op de OLD-dag is veelvuldig over TOM gesproken, waarbij waardering is uitgesproken. Op verzoek van de UCO maakt het platform Onderwijsvernieuwingen een overzicht van de TOM-uitgangspunten en op welke wijze deze te bewaken c.q. verder tot ontwikkeling te brengen.	<i>n.v.t.</i>
5. <b>Blackboard</b>	CES, ICTS, S&B	<i>Start: voor 2014-2015 Januari 2016 start aanbesteding</i>	<i>Loopt:</i> In evaluatie 2014-2015 geen knelpunten m.b.t. Blackboard gehoord. Er wordt door een werkgroep, gecoördineerd vanuit S&B en CELT, en in samenwerking met vertegenwoordigers vanuit de opleidingen en met studenten, gewerkt aan formulering van wensen en eisen t.b.v. een DLO, waarvoor in 2016 een nieuw aanbestedingsproces zal worden gestart. Hierover zijn afspraken gemaakt met de UCO. De ondersteuning die docenten hierbij nodig hebben wordt ook meegenomen. Beoogde aanbestedingsdatum is juni 2016.	P: laag R: laag
6. <b>Zalen / faciliteiten</b>	Roosterteam, Opleidingen, ICTS, CES (via CDO)	FB, <i>Start: voor 2014-2015 Afronding: Januari 2015-2016 voorstel</i>	<i>Loopt:</i> Deze aanbeveling is opgepakt door het CDO. Jaarzalen blijken i.v.m. capaciteit niet reëel, maar onderzoeken naar andere mogelijkheden lopen. CES komt in januari met een voorstel aan de UCO. CES heeft hierover gerapporteerd. Er wordt gekeken naar andere manier van zaaltoewijzing. In maart wordt een voorstel in de UCO besproken.	P: hoog R: hoog
7. <b>Osiris Docent</b>	CES (IM FAB), ICTS, opleidingen	<i>Start: 2014-2015</i>	<i>Loopt:</i> In de docent-osirismodule kunnen docenten zelf hun cijfers in Osiris invullen. Bij IBA en TW is dit afgelopen jaar ingevoerd als pilot. Volgend jaar	P: hoog R: laag

				<i>Invoering Sept 2015-2016</i>	september wordt Osiris docent ingevoerd. Aandachtspunt van CES is om te zorgen dat docenten op een efficiënte wijze gebruik kunnen maken van deze module en daardoor de meerwaarde ervaren. <i>Geen verandering</i>	
<b>8. Herinrichting Osiris</b>	CES (IM FAB), opleidingen	ICTS,		<i>Start: 2014-2015 Invoering Sept 2015-2016</i>	<i>Loopt:</i> Ingevoerd met go/no go momenten, aandachtspunt dat TOM principes behouden blijven <i>Op basis van het eerste deelrapport van het projectteam Osiris en diverse werkgroepen heeft het projectteam geadviseerd te stoppen met het project herinrichting Osiris. De UCO heeft in de vergadering van 7 april ingestemd met dit advies. Wel wordt er een vervolgproject gestart met als doel de huidige problemen, voor zover mogelijk, op te lossen in de huidige inrichting van Osiris.</i>	<i>n.v.t</i>
<b>9. Docenten ondersteunen in gebruik van formatieve innovatieve toetsvormen</b>	Opleidingen, Portefeuillehouders Onderwijs	CELT,		<i>Start: 2014-2015 Afronding: verwachting is 2016-2017 minder knelpunten rondom toetsen</i>	<i>Loopt met positieve ontwikkelingen: Na derde keer verwachting dat toetsen minder problemen oplevert . Er wordt her en der geëxperimenteerd met alternatieve toetsvormen, geïntegreerd toetsen, compensatoir toetsen en peer feedback door de docenten die hiervoor open staan. Een aantal opleidingen en/of moduleteams kiest ook bewust voor een beperkt aantal toetsen, maar in het algemeen blijft de toetsdruk hoog. De toetsdruk was ook in kwartiel 2 hoog. In module 2 lijkt er wel meer gebruik te worden gemaakt van andere manier van toetsen. Ook lijken herkansingen meer regel dan uitzondering te zijn. Toetsing behoeft nog steeds aandacht vanuit CELT. CELT heeft vooral aandacht gehad voor examencommissies, het opstellen van toetsmatrijzen, etc. De faculteitsonderwijskundigen die worden ingezet op toetsen, worden door de faculteiten vooral ingezet op het screenen van toetsen. Beter zou het zijn wanneer hun advies over toetsing gekoppeld wordt aan het herontwerp van een module. Hiervoor is akkoord nodig van de Portefeuillehouders Onderwijs die de faculteitsonderwijskundigen aansturen.</i>	P: middel R: hoog
<b>10. Werkdruk medewerkers</b>	HR, Vakgroepvoorzitters OLD's			<i>Start: voor 2014-2015, afroning nog onduidelijk</i>	<i>Nog niet opgelost, loopt.</i> De werkdruk bij medewerkers is nog steeds (te) hoog. Meer voorlichting over het lichter maken van modules heeft slechts op enkele punten geholpen. Met HR wordt bekeken op welke manier het beste achterhaald kan worden wat de exacte redenen zijn van de werkdruk en wat daar aan gedaan kan worden. DOV en dir POV in overleg met HR om meer inzicht te krijgen in oorzaken van werkdruk. Afsproken is te wachten op uitkomsten MTO. Daarnaast is de effectiviteit van financiële oplossingen onbekend. Decanen zouden daarover ondervraagd kunnen worden.	P: hoog R: middel

					<p>Het medewerkersonderzoek laat zien dat de werkdruk niet hoger is dan op andere universiteiten. De beleving is dat de werkdruk ten opzichte van vorig onderzoek lager ligt. Aan de faculteiten en diensten is gevraagd een plan van aanpak te maken op basis van de uitkomsten van het medewerkersonderzoek. Vervolgstep is dat naast werkdruk organisatiebreed twee verbeterpunten (in een top-3) worden opgenomen. Deze top-3 nog niet in het CvB vastgesteld (eind eerste kwartaal 2016). Voor het vervolg ligt er een voorstel om in het tweede kwartaal van 2016 te werken met een Kaizen verbeteraanpak zowel op organisatieniveau als binnen de eigen faculteit. DOV of POV zullen hierbij betrokken worden. HR heeft de lead.</p>	
11. Student en TOM	activisme	DOV, SU		<p><i>Start: voor 2014-2015 Eerste afspraken gemaakt met Decanen K4 2014-2015, vervolg 2015-2016</i></p>	<p><i>Loopt; gedeeltelijk opgelost.</i> Gedurende 2014-15 zijn met name tussen de SU en de DOV verschillende gesprekken gevoerd met het doel na te gaan op welke manier activisme binnen TOM mogelijk blijft. De SU heeft een inventarisatie naar de mogelijkheden gedaan. CvB en Decanen hebben nogmaals het belang van activisme onderstreept en dragen zorg voor implementatie hiervan binnen hun Faculteit. Overleg met SU wordt vervolgd. In het nieuwe collegejaar zal moeten worden bekeken of de eerder genoemde problemen voldoende zijn opgelost.</p>	<p>P: midden R: midden</p>
12. Meer onderwijskundige ondersteuning bij moduleontwerp		OLD's, Portefeuillehouders Onderwijs, CELT		<p><i>Start K4 2014-2015, Continu proces</i></p>	<p><i>Loopt:</i> CELT heeft verschillende acties ondernomen om meer zichtbaar te worden voor docenten (flyers, nieuwe website, workshop onderwijskunde voor onderwijscoördinatoren). Er komt een vernieuwd trainingsaanbod waarin ook aandacht besteed wordt aan module- en projectontwerp. De onderwijskundige ondersteuning t.b.v. ontwerp van onderwijs lijkt echter nog niet te zijn toegenomen. Hiervoor moet opdracht worden gegeven door de Portefeuillehouders Onderwijs, die de faculteitsonderwijskundigen aansturen.</p>	<p>P: hoog R: midden</p>
13. Behoefte aan centrale regelingen		CvB, decanen, DOV, Platform Onderwijsvernieuwingen		<p><i>Start K4 2014-2015, Afspraken rondom de OER in 15-16 en 16/17</i></p>	<p><i>Loopt:</i> Op een aantal terreinen lijkt er (latente) behoefte te bestaan aan een centraal overeengekomen regeling. Dit betreft met name het aantal toetsmomenten en het aantal zak/slaagregelingen. Nagegaan zou moeten worden in hoeverre centrale afspraken zinvol en haalbaar zijn. Mede op basis van een initiatief van DAS is dit punt opnieuw geagendeerd. Met een aantal OLD's is een eerste inventarisatie gemaakt van voor- en nadelen. Op het Platform Onderwijsvernieuwing zal het aantal toetsmoment onderwerp van gesprek zijn in het voorjaar van 2016.</p>	<p>P: hoog R: midden</p>
14. Student Learning	Driven	POV CELT OLD's		<p><i>Start K4 2014-2015, Continu proces</i></p>	<p><i>Nog niet opgelost, loopt.</i> Een aantal modules/opleidingen werkt hieraan: In de evaluatie 2014-2015 zagen we nog regelmatig dat de ene module andere eisen m.b.t. verantwoordelijkheid stelde dan de ander. Het is belangrijk dat deze balans niet alleen binnen de module maar binnen het hele curriculum van de opleiding goed is. Bij in ieder geval drie opleidingen lijkt echt een kentering naar SDL te zijn gemaakt. Opleidingen hebben tijd nodig om dit op te zetten: aanpassen curriculum (met een SDL aanpak) is een meerjarenplan. CELT en POV bieden hierbij ondersteuning door inspiratie</p>	<p>P: hoog R: midden</p>

				te bieden met goede voorbeelden. Aandachtspunt is het beter omschrijven wat we met SDL bedoelen. Er zijn nog steeds vragen over SDL en modulecoördinatoren die SDL geen effectieve manier van onderwijs geven. Duidelijk moet worden gemaakt dat SDL geen nieuwe onderwijsvernieuwing is maar dat het concept kan ondersteunen bij het minder schools maken van TOM. Docentprofessionalisering moet voortdurend op de agenda staan. CELT besteedt in het nieuwe trainingsaanbod aandacht aan SDL. CELT schrijft momenteel aan een inspiratiedocument over SDL op de UT, dat verheldering kan geven over wat wij op de UT als SDL kunnen zien.	
<b>15. Curriculumontwerp: integratie</b>	Opleidingen, CELT, POV Platform onderwijsvernieuwingen	Start K4 2014-2015, Continu proces	Loopt, een aantal modules/opleidingen werkt hieraan: Integratie op thematisch vlak is geslaagd. Op didactisch vlak is er nog veel ontwikkelruimte. Er zijn nog veel modules die bestaan uit 'losse vakken'. Aanpassen curriculum (met een SDL aanpak) is een meerjarenplan. Er moet worden vastgesteld wat er precies vanuit de TOM uitgangspunten wordt verstaan onder 'integratie' binnen de module en in hoeverre dit kan worden gerealiseerd.	P: hoog R: hoog	
<b>16. Wiskundeleerlijn</b>	Opleidingen, CELT, UCO S&B,	Start voor 2014-2015, Continu proces  Start evaluatie: voorjaar 2016 Afronding evaluatie: voorjaar 2016	Loopt met positieve ontwikkelingen en knelpunten: aan aanpassingen van de wiskundeleerlijn is het afgelopen jaar hard gewerkt en dit lijkt resultaat te hebben. Er zijn goede lokale oplossingen om te zoeken naar inhoudelijke verbinding met de rest van de module. Dit laatste blijft her en der lastig. Op de UCO vergadering van 10 maart 2016 staat het evaluatieplan voor de wiskundeleerlijn geagendeerd. De wiskundeleerlijn wordt geëvalueerd in het voorjaar. De planning is om daarna de M&T-leerlijn te evalueren.	P: hoog R: middel	
<b>17. Ervaren studiedruk studenten</b>	Opleidingen, CELT en POV	Start voor 2014-2015, continu proces	Nog niet opgelost, loopt. Studenten ervaren een hoge studiedruk, dit lijkt te worden veroorzaakt door de hoge frequentie van toetsing. In module 1 lijken, na een derde keer uitvoeren verbeteringen zichtbaar. Er wordt bekeken of in de evaluatie van komend kwartiel meer informatie over dit punt kan worden verzameld. De hoge studiedruk lijkt op basis van de SEQ de laatste tijd iets af te nemen. Wel lijkt er nog steeds veel te worden getoetst.	P: hoog R: hoog	
<b>18. Overeenstemming over begeleiding tussen tutoren binnen dezelfde module</b>	Opleidingen, CELT	Start: voor 2014-2015 Afronding: bij geen nieuwe punten afronding K2 2015-2016	Onbekend: uiteenlopende aanpak en visies werden eerder als probleem genoemd; in evaluatie 2014-2015 geen knelpunten m.b.t. begeleiding door tutoren gehoord. CELT biedt een tatoretraining aan.	P: midden R: midden	
<b>19. Zak-/slaagregelingen</b>	Opleidingen, Examencommissies, CvB S&B,	Afgerond K1 2015-2016	Deels opgelost maar blijft aandacht verdienen: Constatie: Verschillen in zak/slaagregelingen tussen opleidingen bestaan. Dit veroorzaakt problemen bij het uitwisselen van onderwijs en gedeelde modules.		
<b>20. Evaluatie: SEQ slechts indicatie</b>	CvB, S&B, UCO, UR, CES/CELT, Opleidingen	Afgerond: K1 2015-2016	Deels opgelost: Tevredenheidscijfer bij SEQ wordt belangrijk gevonden (oordeel), maar wordt niet gebruikt als de enige kwaliteitsparameter. Door evaluatie meer in de lijn te brengen en de verschillende evaluatieresultaten te gebruiken om conclusies te trekken kan de SEQ meer		

			als middel voor verbetering wordt gebruikt i.p.v. als enige kwaliteitsparameter.
<b>21. Onduidelijkheid processen BSA</b>	S&B, CES, opleidingen	<i>Afgerond: K1 2016-2017</i>	<i>Opgelost: processen verhelderd</i>

## 6 AANBEVELINGEN

*Dit is een beleidsmatige paragraaf waarin op basis van de bovenstaande analyses aanbevelingen worden gedaan om zaken te verbeteren of juist verder te stimuleren. In het CvB-D en tussen rector en DOV kunnen bestuurlijk afspraken gemaakt worden over opvolging van deze aanbevelingen.*

Een aantal aanbevelingen uit de vorige rapportage is teruggekomen in de follow-up lijst hierboven. Op basis van de opgehaalde informatie dit kwartiel wordt een aantal nieuwe aanbevelingen gedaan:

### 1. SEQ vragen

Op een aantal vragen in de SEQ wordt consequent laag gescoord. Aanbevolen wordt om deze vragen goed te bekijken en met studenten te testen op validiteit en eventueel voor een andere formulering te kiezen (bijvoorbeeld *'Ik kreeg nuttige feedback gedurende de module'*). Het zou kunnen dat de huidige vraagstelling multi-interpretabel is of te smal is geformuleerd.

### 2. Integratie

Steeds duidelijker wordt dat integratie een lastig begrip is en op verschillende manieren kan worden geïnterpreteerd. Gaat het alleen om inhoudelijke samenhang? Of willen we toe naar modules die één eenheid zijn met geïntegreerde leerdoelen op moduleniveau?

Aan het Platform Onderwijsvernieuwingen wordt aanbevolen om hiernaar te kijken en deze discussie te voeren. Welk doel werd met geïntegreerde modules beoogd, en welke mate van integratie is nodig om dat doel te bereiken? De afbeeldingen van verschillende modulettypen (zie Figuur 2) kan hierbij van nut zijn.

### 3. Student Driven Learning

Een aantal ondervraagden merkt dat veel modules nu zo zijn ingericht dat studenten 'aan de hand worden genomen' en dat er weinig ruimte is voor de student om zelf initiatief te (leren) tonen. Het blijkt lastig om een module zo in te richten dat studenten zelfverantwoordelijk én gemotiveerd zijn. Docenten hebben hierbij meer ondersteuning nodig. In de follow-up tabel wordt dit al opgenomen. Aan POV, CELT en OLD's wordt geadviseerd om te benadrukken dat SDL (ondanks de inderdaad nieuwe terminologie) altijd al onderdeel van TOM geweest is en dat het geen nieuw concept is.

### 4. Osiris projecten

Er zijn wat zorgen rondom beide Osiris projecten (herinrichting Osiris en Osiris-Docent). Aanbevolen aan CES wordt om samen met CELT goed na te denken over een implementatie/ondersteuningsplan voor zowel de Osiris-Docent module als de herinrichting. Met gebruikers (opleidingen) zal goed de vinger aan de pols gehouden moeten worden gedurende dit proces.

### 5. TOM mythes

Er lijkt een cultuur te ontstaan waarin docenten en onderwijsstaf het gevoel hebben dat de oplossingen die zij gebruiken niet 'mogen van TOM'. Aan de andere kant lijken ook zaken als veel toetsen en volle roosters door andere medewerkers, externen en studenten te worden ervaren als zaken die 'moeten van TOM'. POV gebruikt al meerdere communicatiemiddelen (o.a. [utwente.nl/tom](http://utwente.nl/tom), diverse brochures en deze kwartaalrapportage), om deze TOM mythes te bestrijden, maar het bereik hiervan blijkt klein. Aanbevolen aan POV wordt om in samenwerking met M&C intern te onderzoeken hoe bestaande informatie breder gedeeld kan worden.

### 6. Herkansingen

Op het moment dat er voor studenten van verschillende opleidingen verschillende regels rondom toetsing en reparaties gelden in één module (zoals bij aanschuifmodules of in gedeelde modules) ontstaat er voor studenten een gevoel van ongelijke behandeling. In een recente uitspraak heeft het College voor Beroep voor de Examens (CBE) aangegeven dat rechtsgelijkheid voor studenten uit verschillende opleidingen binnen dezelfde module essentieel is en dat voor hen geen aparte regels kunnen gelden.

Ook krijgen evaluatoren de indruk dat docenten nog niet denken in termen van 'reparaties die je gegund moeten worden', maar veel in termen van standaard herkansingen. Daarbij bestaat het risico dat studenten uitstelgedrag laten zien en alleen aan de herkansing meedoen. Aan CELT wordt aanbevolen om moduleteams te helpen bij de opzet van hun module en de wijze waarop er getoetst wordt. Hiervoor moet opdracht worden gegeven door de Portefeuillehouders Onderwijs, die de faculteitsonderwijskundigen aansturen.

## **BIJLAGE A**

*SEQ rapporten (volledige resultaten)*

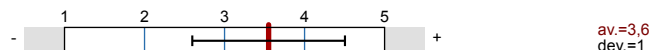


# SEQ 1516 - Blok 1B - B1-modules - alle

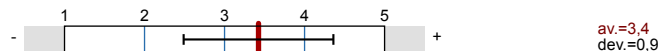
UNIVERSITEIT TWENTE.

## Overall indicators

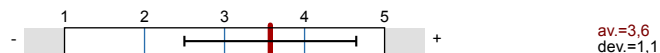
Module (Scale width: 5)



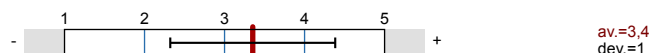
Learning (Scale width: 5)



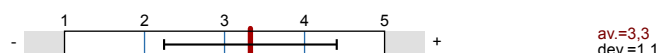
Project (Scale width: 5)



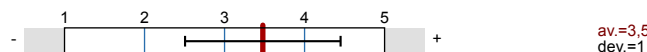
Assessment (Scale width: 5)



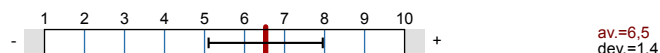
Effort to put into study (Scale width: 5)



Appreciation (Scale width: 5)



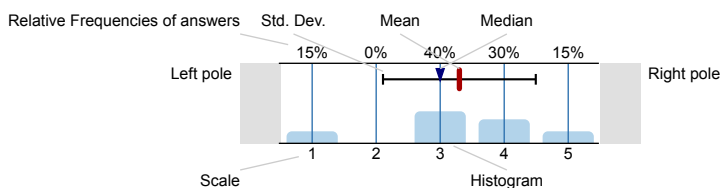
Appreciation (scale width: 10)



## Survey Results

### Legend

Question text



n=No. of responses  
av.=Mean  
md=Median  
dev.=Std. Dev.  
ab.=Abstention



Quality index

Description of quality symbol

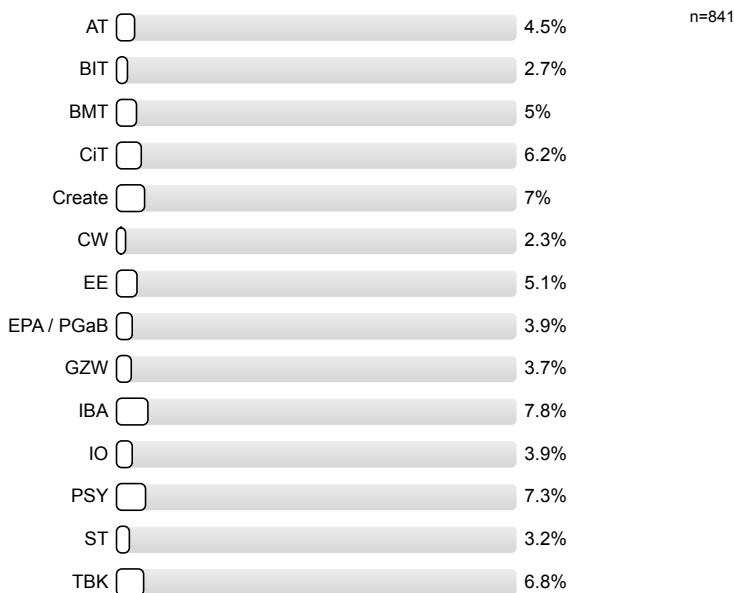
Mean value is below the quality guideline.

Mean is within the range of tolerance for the quality guideline.

Mean value is within the quality guideline.

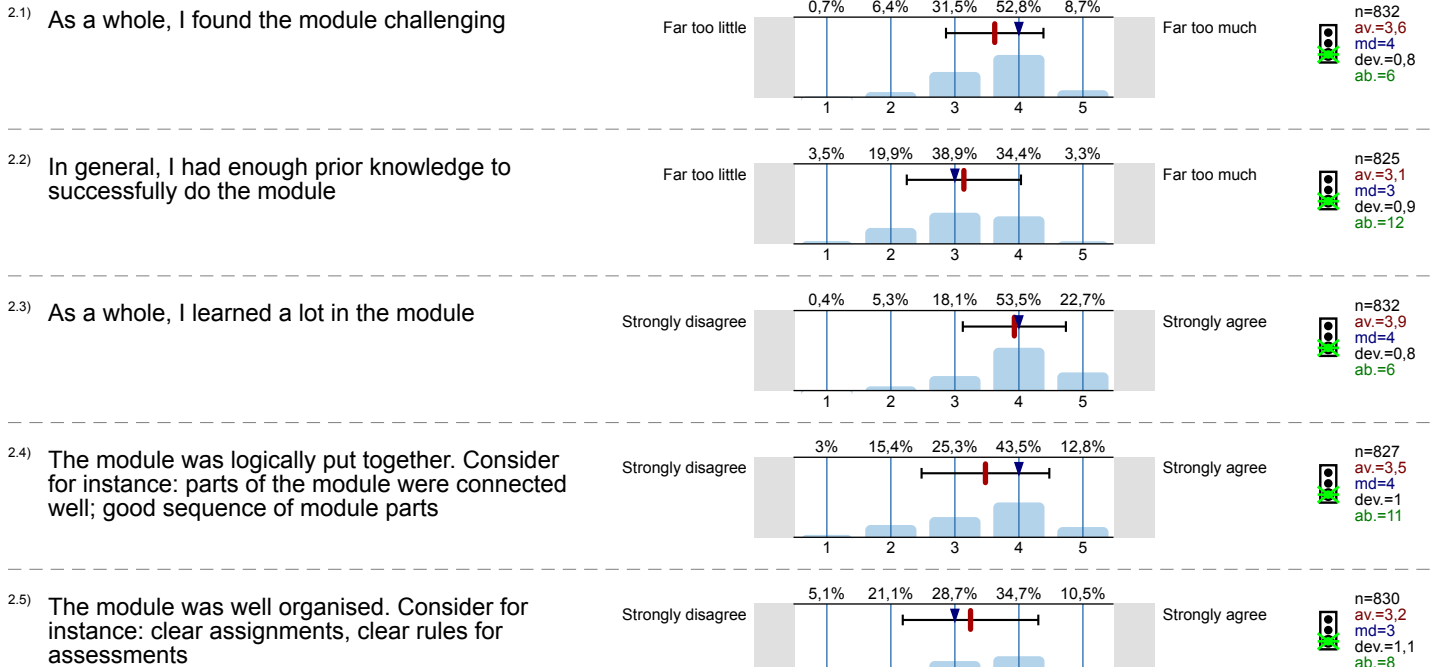
### 1. General

1.1) I am a student in....

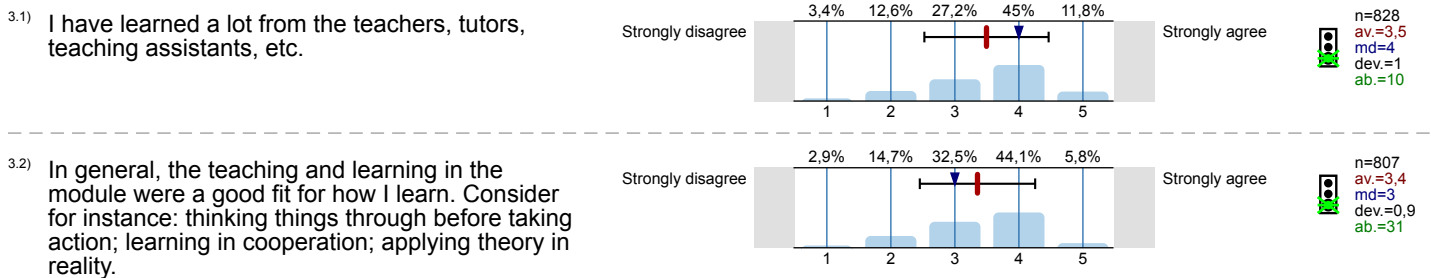




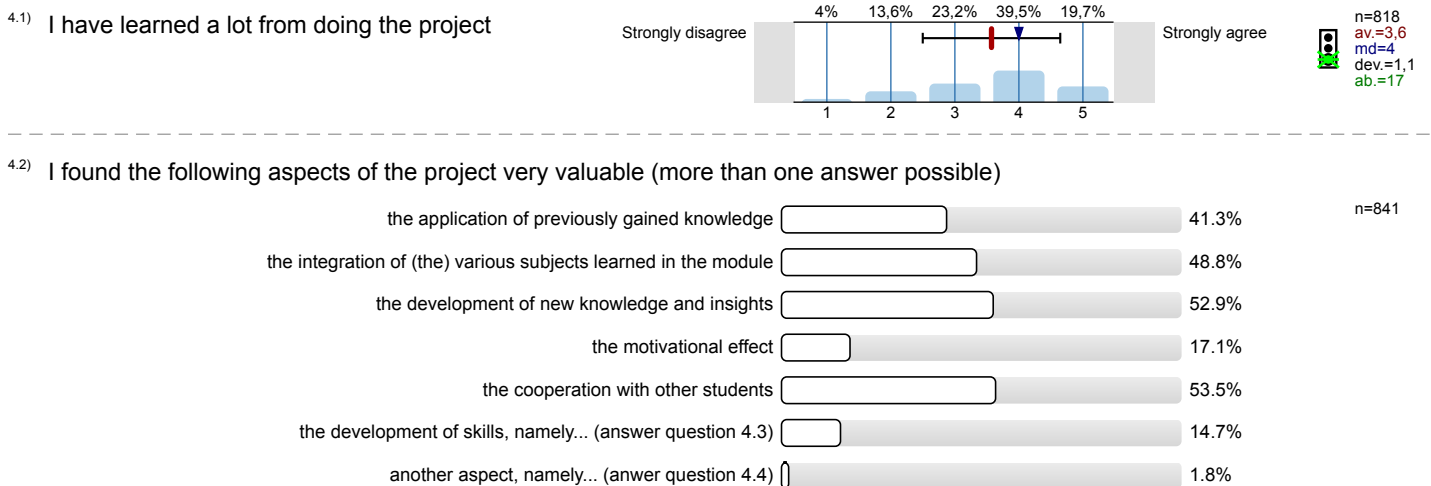
## 2. Module



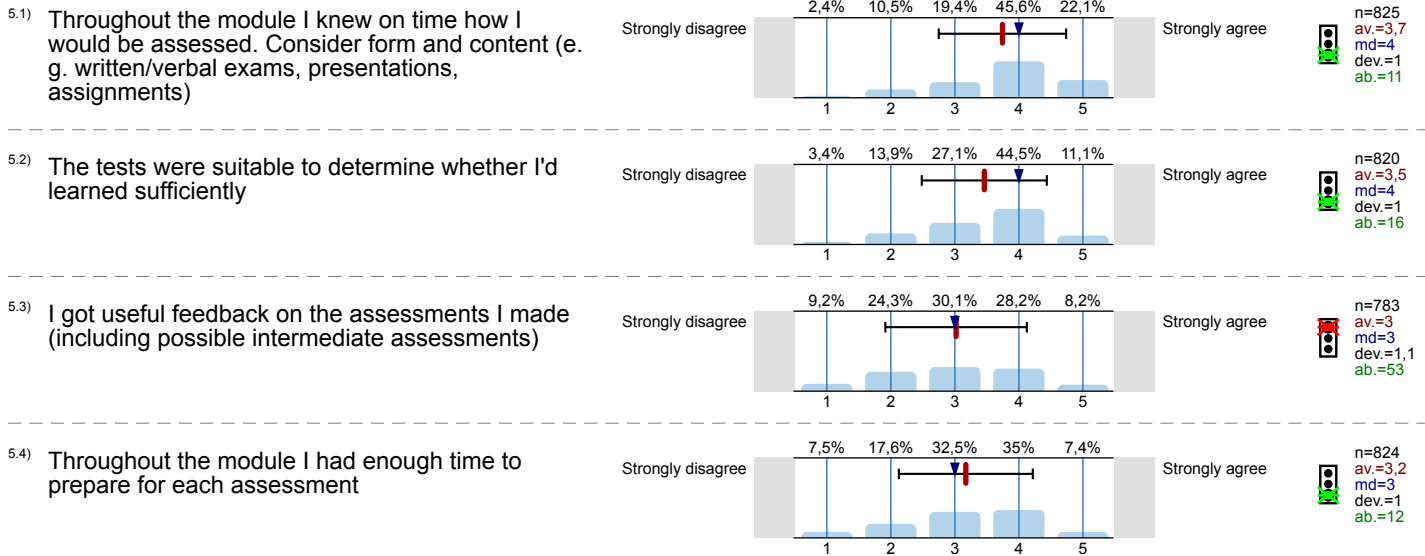
## 3. Learning



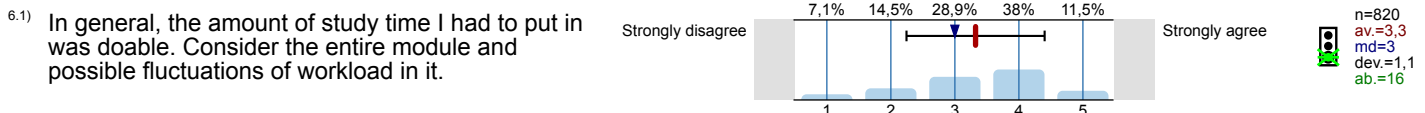
## 4. Project



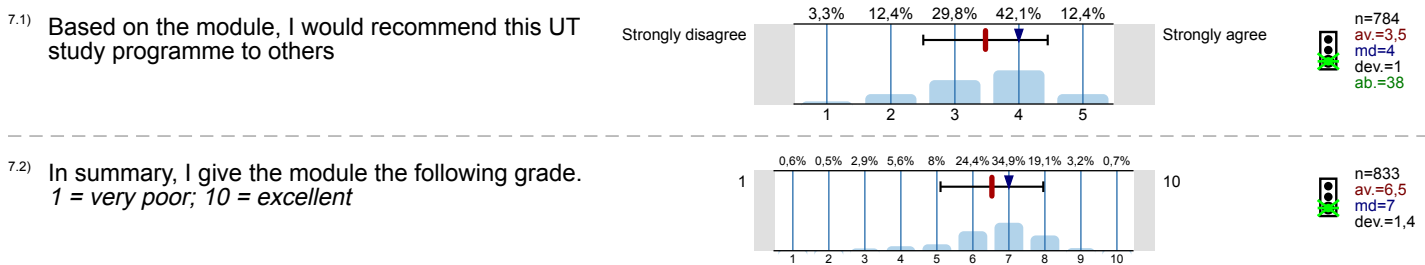
5. Assessment



6. Effort to put into study



7. Appreciation

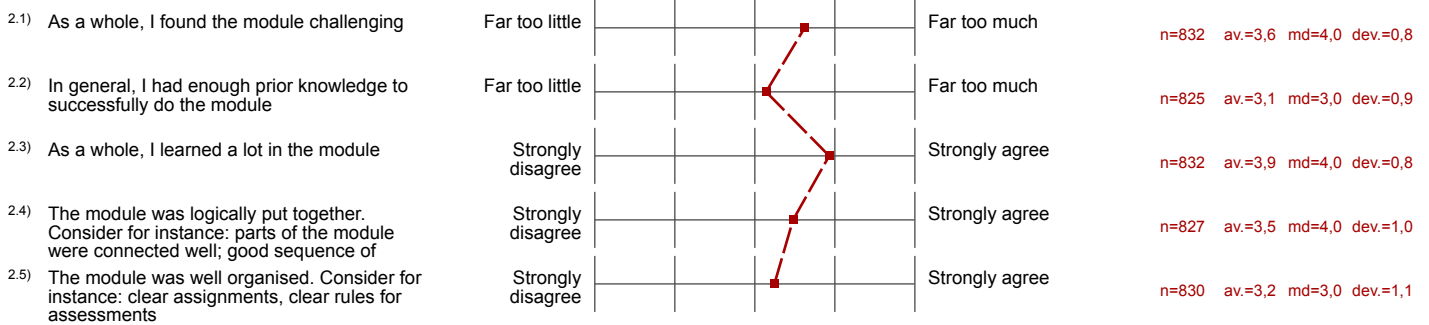


# Profile

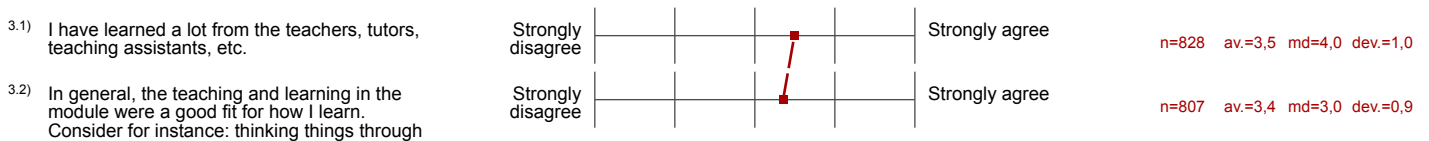
Compilation: SEQ 1516 - Blok 1B - B1-modules - alle opleidingen

Values used in the profile line: Mean

## 2. Module



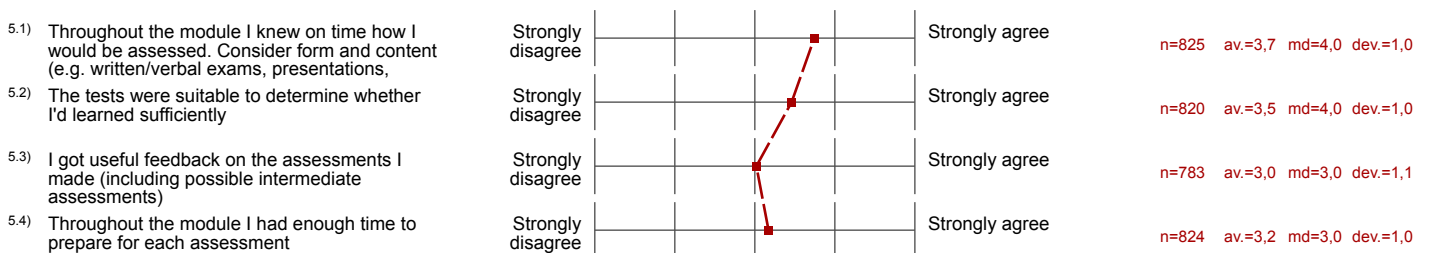
## 3. Learning



## 4. Project



## 5. Assessment



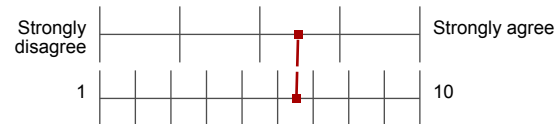
## 6. Effort to put into study



## 7. Appreciation

7.1) Based on the module, I would recommend this UT study programme to others

7.2) In summary, I give the module the following grade.  
1 = very poor; 10 = excellent



n=784 av.=3,5 md=4,0 dev.=1,0

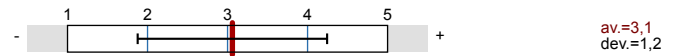
n=833 av.=6,5 md=7,0 dev.=1,4

# SEQ 1516 - Blok 1B - B2-modules - alle

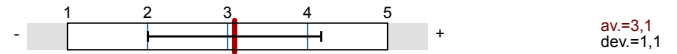
UNIVERSITEIT TWENTE.

## Overall indicators

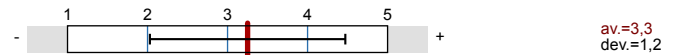
Module (Scale width: 5)



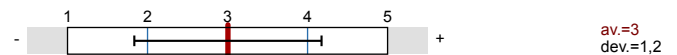
Learning (Scale width: 5)



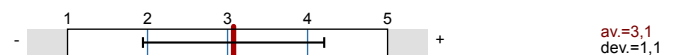
Project (Scale width: 5)



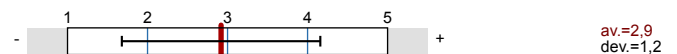
Assessment (Scale width: 5)



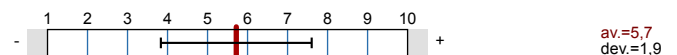
Effort to put into study (Scale width: 5)



Appreciation (Scale width: 5)



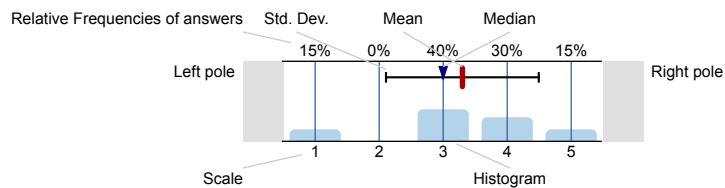
Appreciation (scale width: 10)



## Survey Results

### Legend

Question text



n=No. of responses  
av.=Mean  
md=Median  
dev.=Std. Dev.  
ab.=Abstention



Description of quality symbol

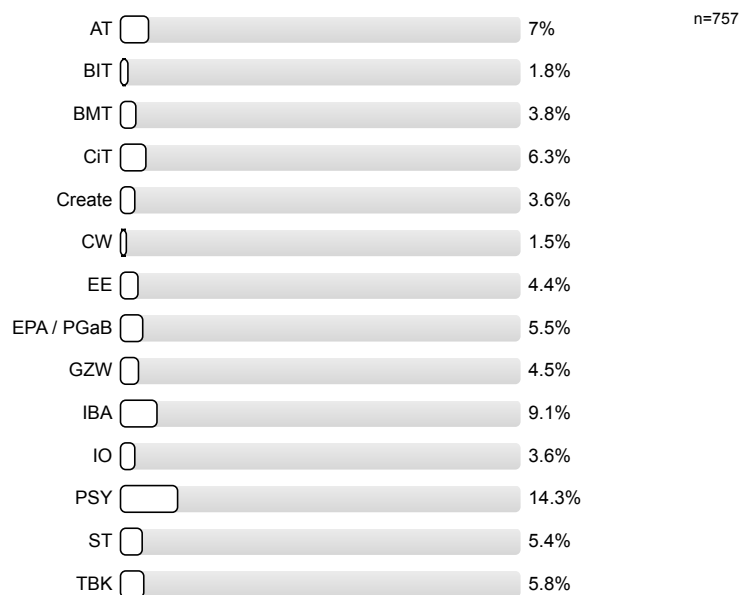
Mean value is below the quality guideline.

Mean is within the range of tolerance for the quality guideline.

Mean value is within the quality guideline.

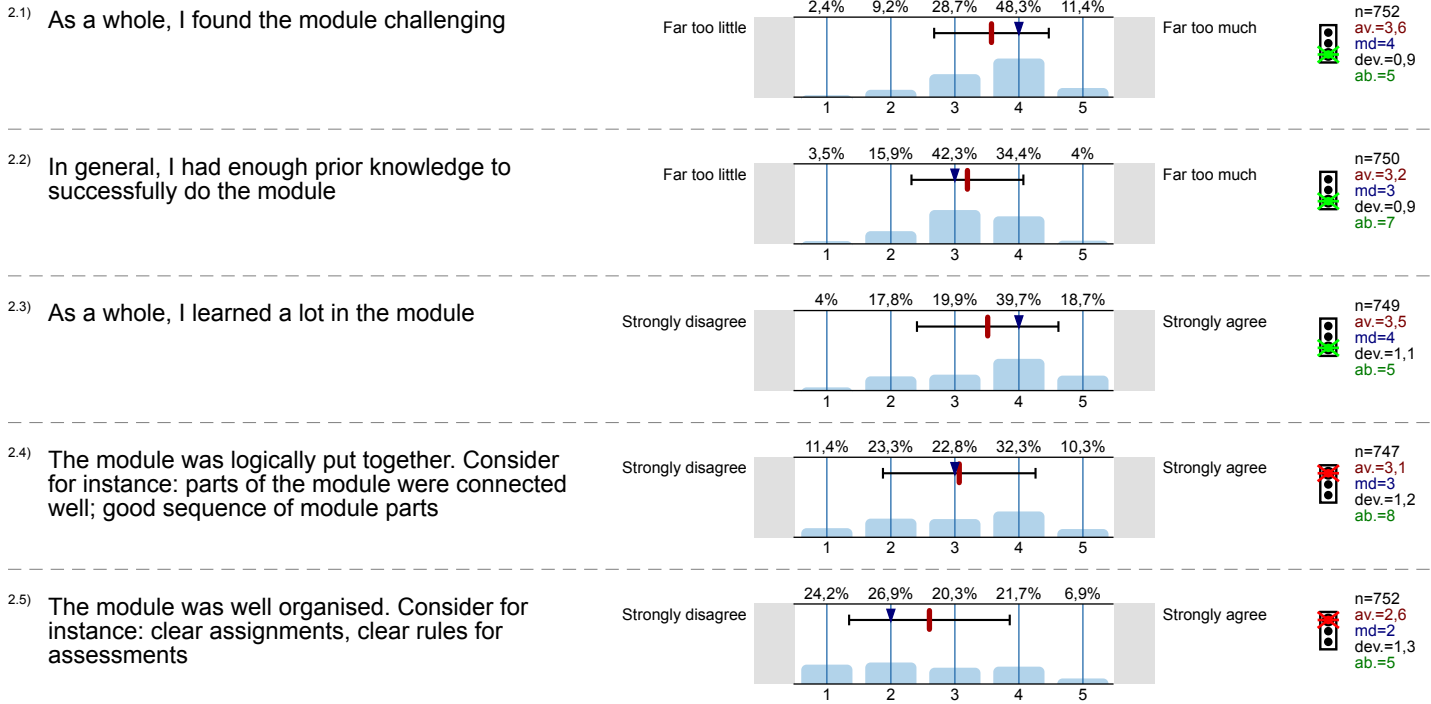
## 1. General

1.1) I am a student in....

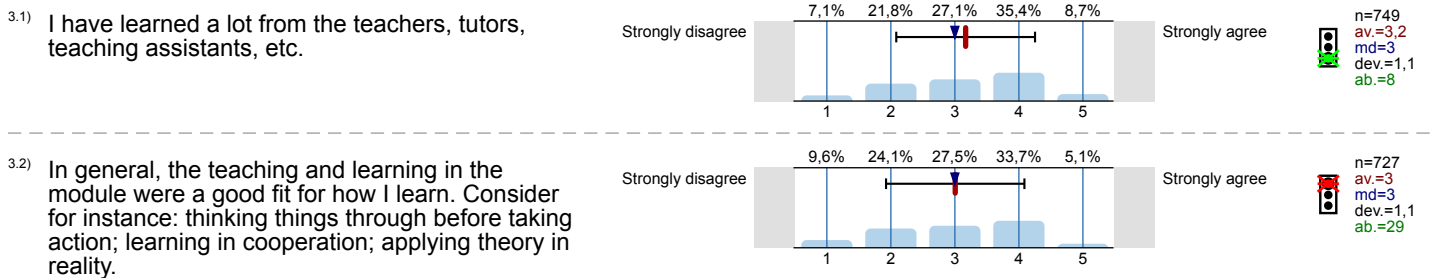




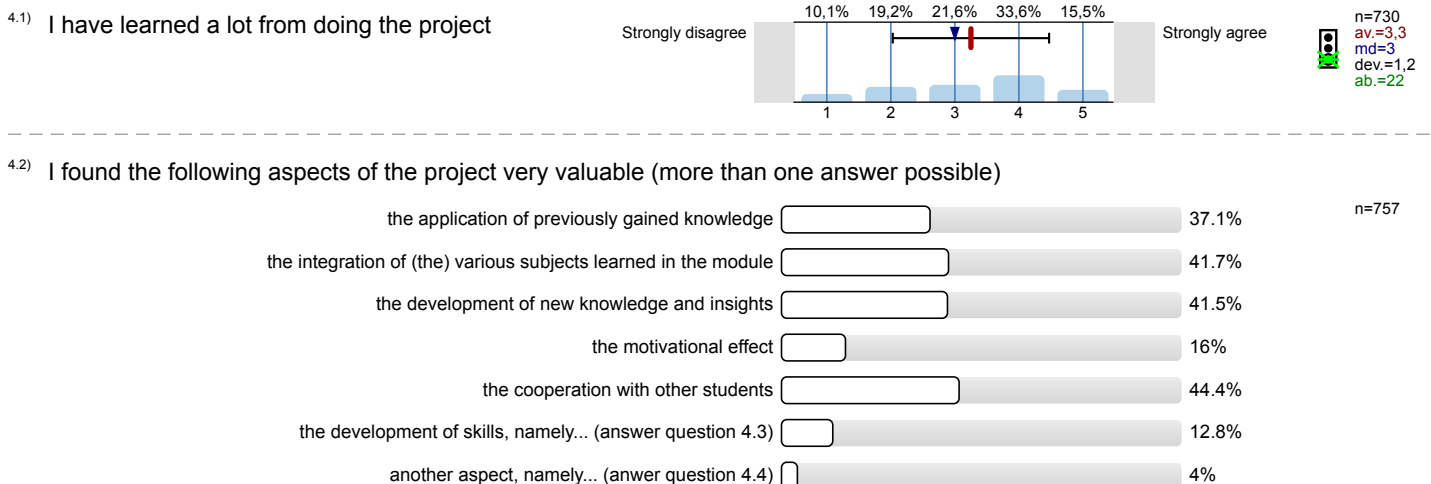
2. Module



3. Learning

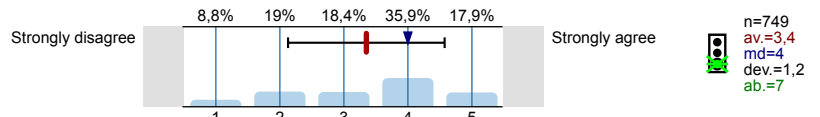


4. Project

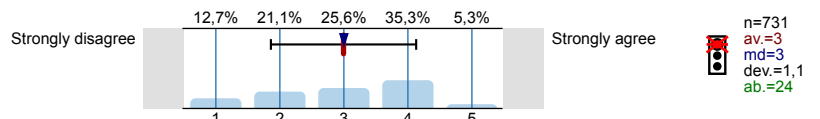


5. Assessment

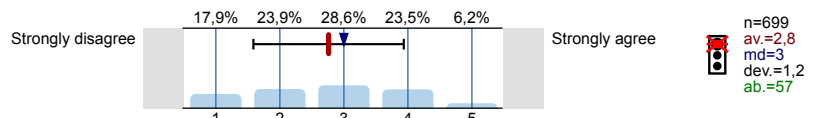
5.1) Throughout the module I knew on time how I would be assessed. Consider form and content (e.g. written/verbal exams, presentations, assignments)



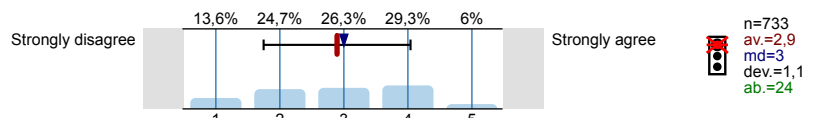
5.2) The tests were suitable to determine whether I'd learned sufficiently



5.3) I got useful feedback on the assessments I made (including possible intermediate assessments)

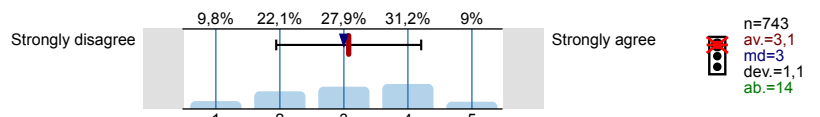


5.4) Throughout the module I had enough time to prepare for each assessment



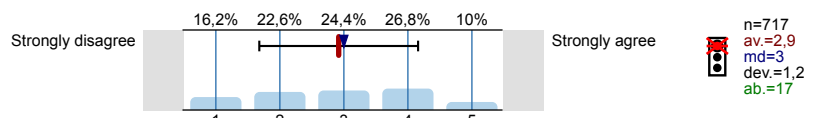
6. Effort to put into study

6.1) In general, the amount of study time I had to put in was doable. Consider the entire module and possible fluctuations of workload in it.

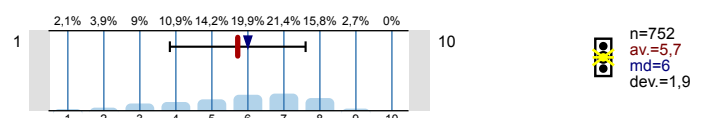


7. Appreciation

7.1) Based on the module, I would recommend this UT study programme to others



7.2) In summary, I give the module the following grade. 1 = very poor; 10 = excellent



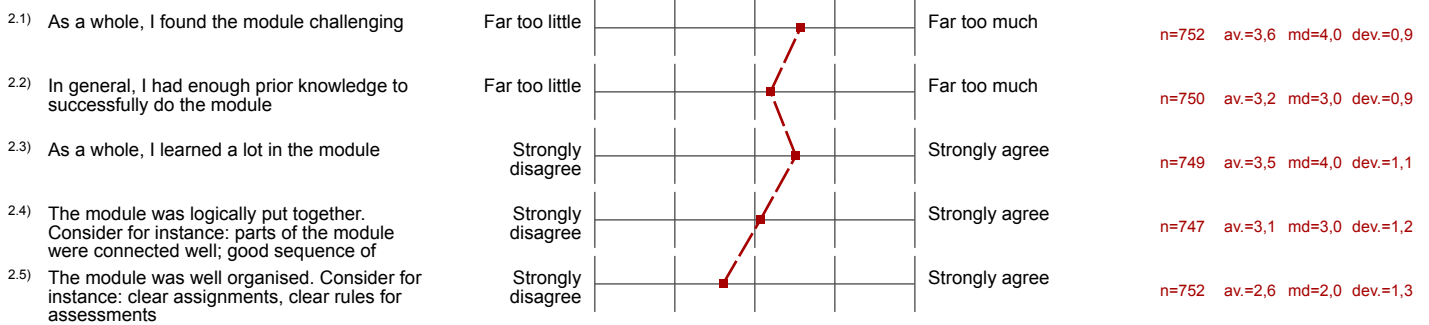


# Profile

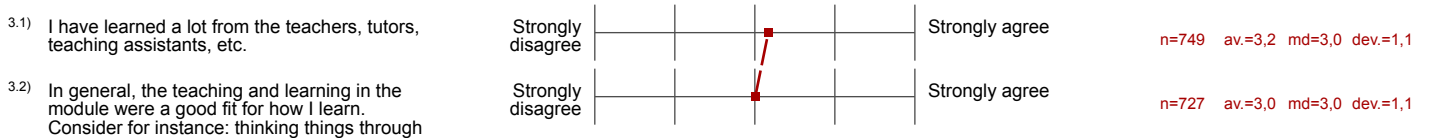
Compilation: SEQ 1516 - Blok 1B - B2-modules - alle opleidingen

Values used in the profile line: Mean

## 2. Module



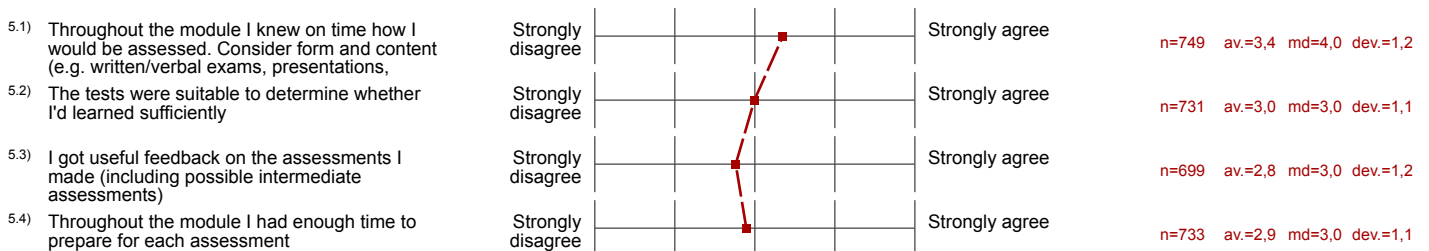
## 3. Learning



## 4. Project



## 5. Assessment



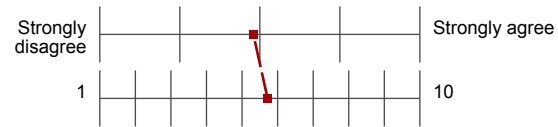
## 6. Effort to put into study



## 7. Appreciation

7.1) Based on the module, I would recommend this UT study programme to others

7.2) In summary, I give the module the following grade.  
1 = very poor; 10 = excellent



n=717 av.=2,9 md=3,0 dev.=1,2

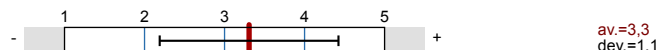
n=752 av.=5,7 md=6,0 dev.=1,9

# SEQ 1516 - Blok 1B - B3-modules - alle

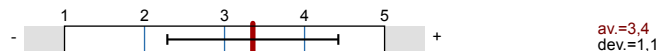
UNIVERSITEIT TWENTE.

## Overall indicators

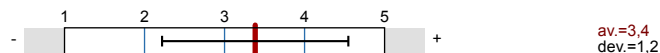
Module (Scale width: 5)



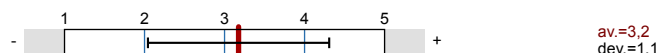
Learning (Scale width: 5)



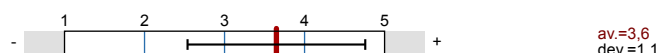
Project (Scale width: 5)



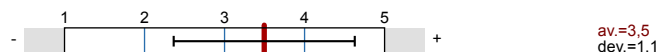
Assessment (Scale width: 5)



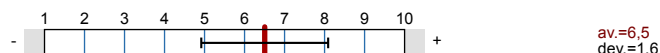
Effort to put into study (Scale width: 5)



Appreciation (Scale width: 5)



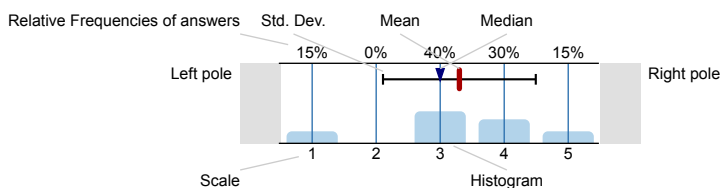
Appreciation (scale width: 10)



## Survey Results

### Legend

Question text



n=No. of responses  
av=Mean  
md=Median  
dev=Std. Dev.  
ab.=Abstention



Quality index

Description of quality symbol

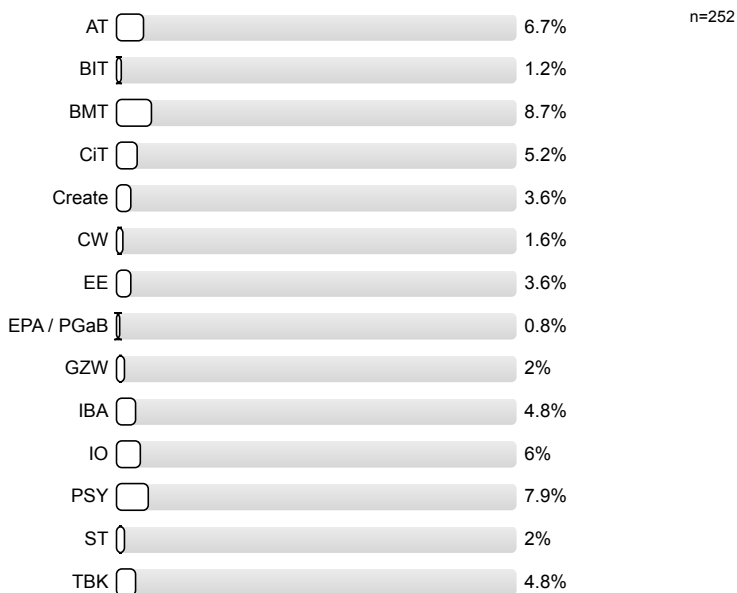
Mean value is below the quality guideline.

Mean is within the range of tolerance for the quality guideline.

Mean value is within the quality guideline.

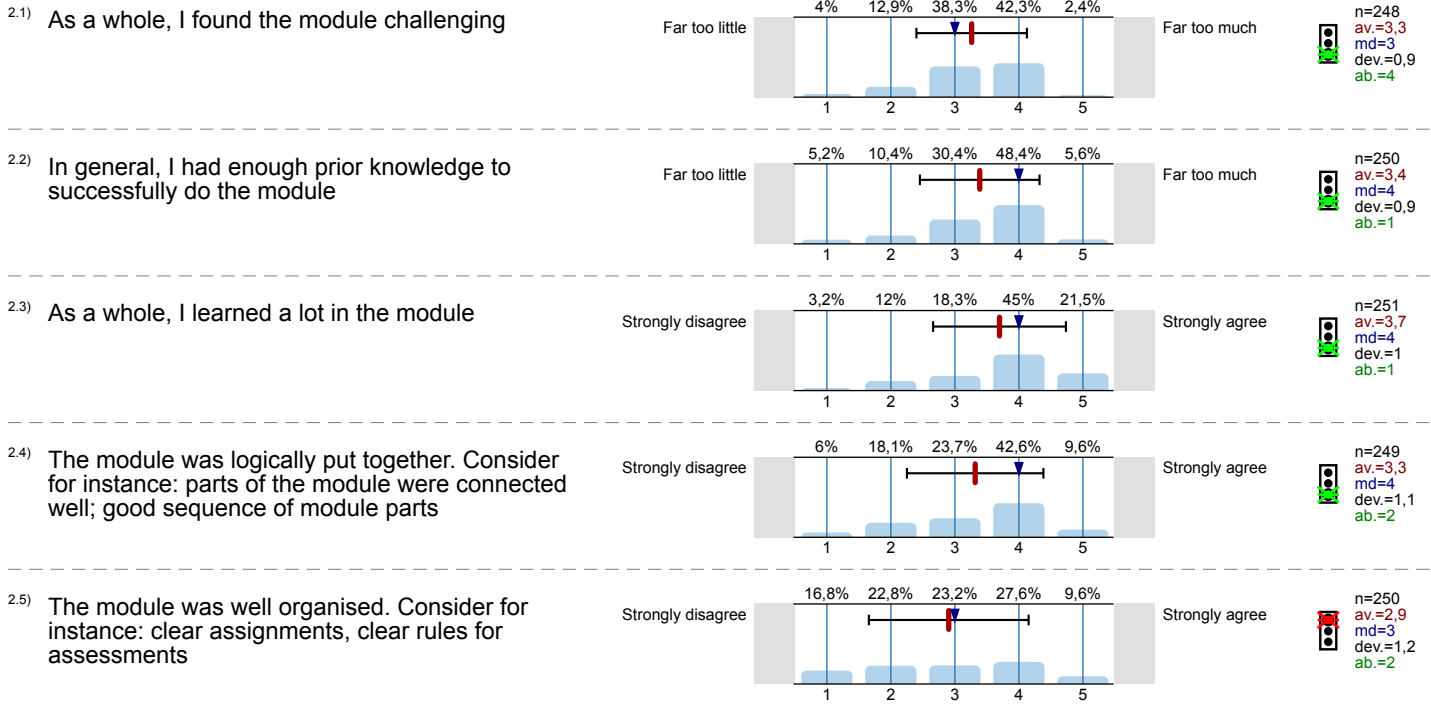
### 1. General

1.1) I am a student in...

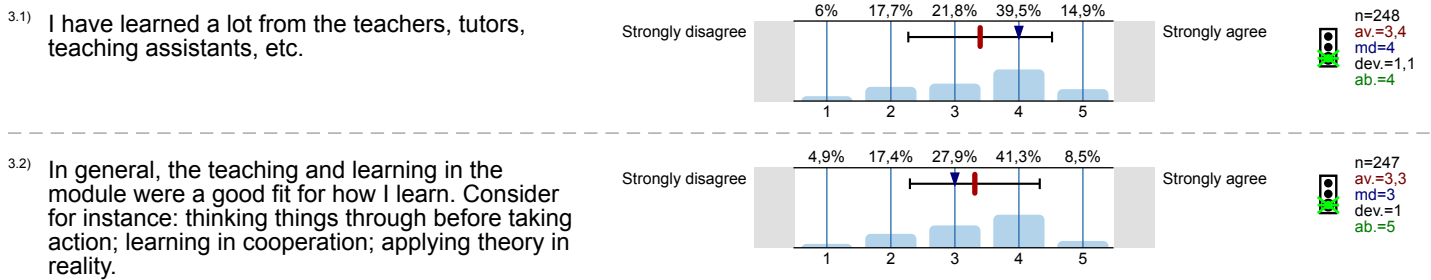




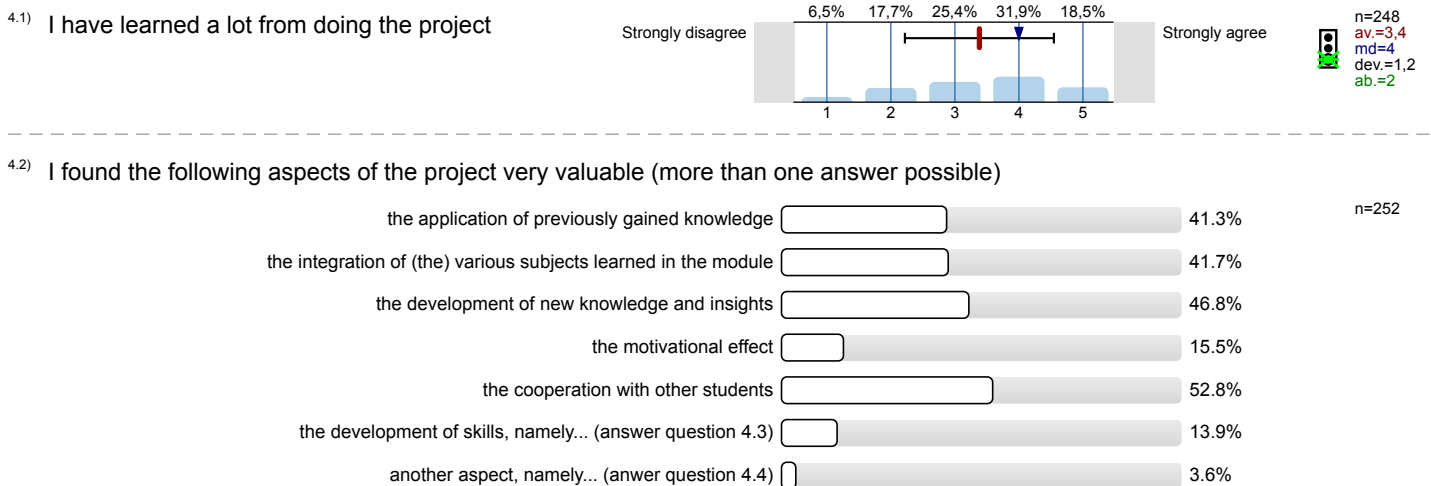
## 2. Module



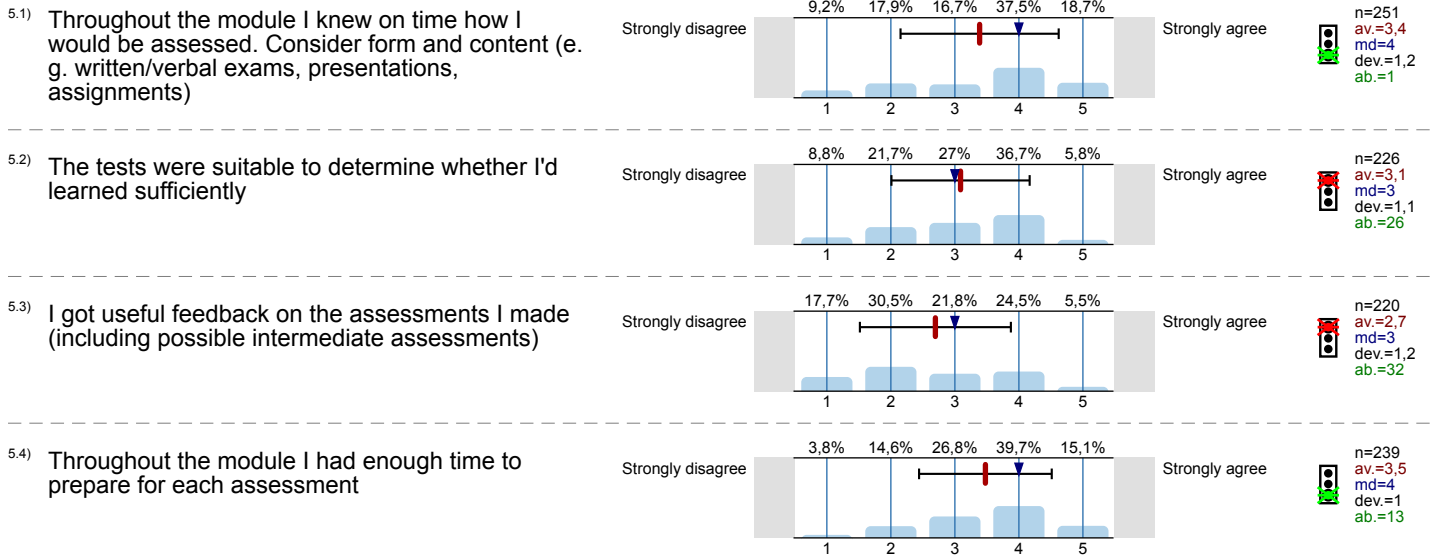
## 3. Learning



## 4. Project



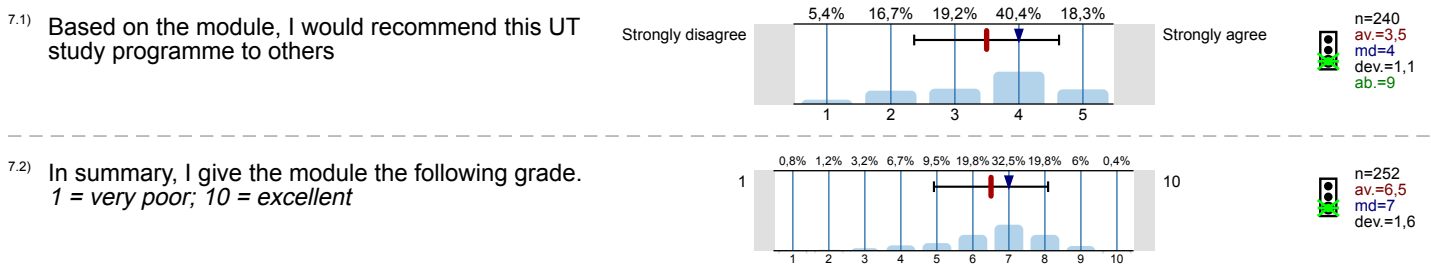
5. Assessment



6. Effort to put into study



7. Appreciation

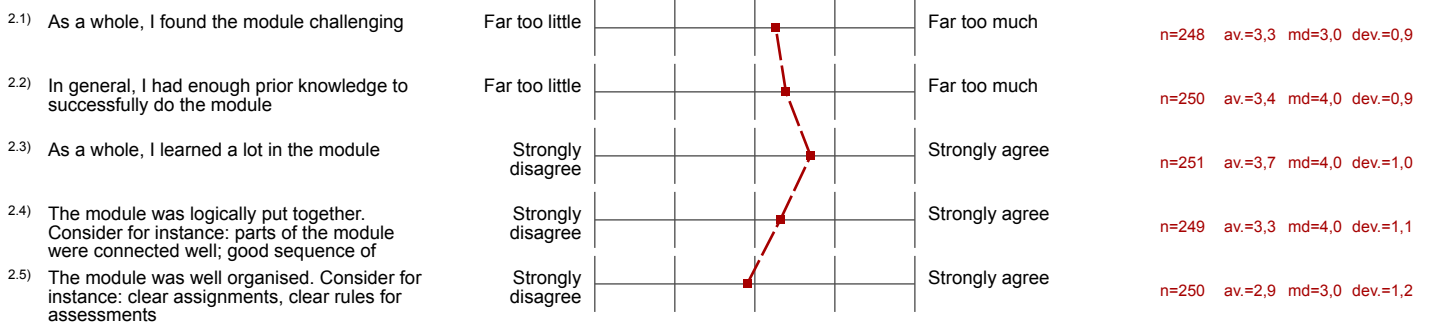


# Profile

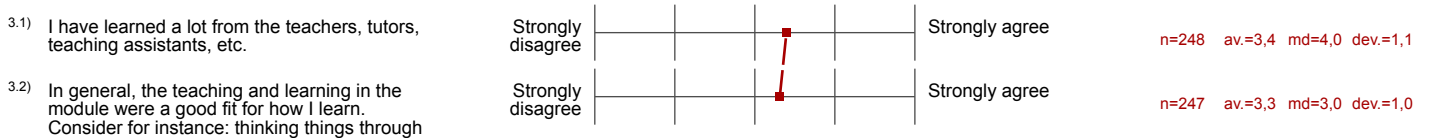
Compilation: SEQ 1516 - Blok 1B - B3-modules - alle opleidingen

Values used in the profile line: Mean

## 2. Module



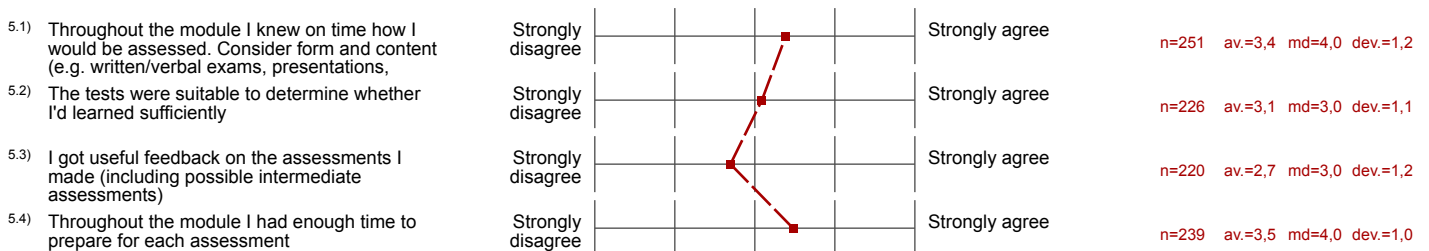
## 3. Learning



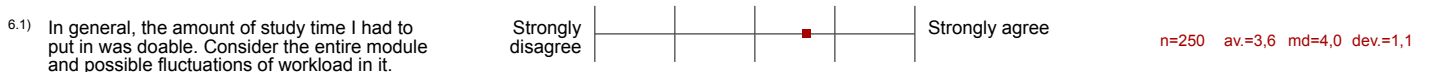
## 4. Project



## 5. Assessment



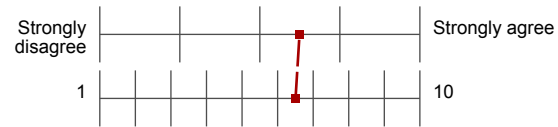
## 6. Effort to put into study



## 7. Appreciation

7.1) Based on the module, I would recommend this UT study programme to others

7.2) In summary, I give the module the following grade.  
1 = very poor; 10 = excellent



n=240 av.=3,5 md=4,0 dev.=1,1

n=252 av.=6,5 md=7,0 dev.=1,6

## **BIJLAGE B**

*Overzicht van de resultaten*

Signaalwaardentabel

Toelichtingen van opleidingsdirecteuren op de SEQ resultaten zijn opgenomen in bijlage C.



	As a whole, I found the module challenging.	In general, I had enough prior knowledge to successfully do the module.	As a whole, I learned a lot in the module.	The module was logically put together.	The module was well organised.	I have learned a lot from the teachers, tutors, teaching assistants, etc	In general, the teaching and learning in the module were a good fit for how I learn.	I have learned a lot from doing the project.	Throughout the module I knew on time how I would be assessed	The tests were suitable to determine whether I'd learned sufficiently.	I got useful feedback on the assessments I made.	Throughout the module I had enough time to prepare for each assessment.	In general, the amount of study time I had to put in was doable.	Based on the module, I would recommend this UT study programme to others.	In summary, I give the module the following grade.	Number of responses	Response percentage	Module participants	Final grade >= 6
<b>B1</b>	<b>3,6</b>	<b>3,1</b>	<b>3,9</b>	<b>3,5</b>	<b>3,2</b>	<b>3,5</b>	<b>3,4</b>	<b>3,6</b>	<b>3,7</b>	<b>3,5</b>	<b>3,0</b>	<b>3,2</b>	<b>3,3</b>	<b>3,5</b>	<b>6,5</b>	<b>844</b>	<b>52%</b>	<b>1619</b>	<b>82%</b>
B-AT 201300147	3,4	3,2	3,9	3,4	3,7	3,5	3,4	3,4	3,9	3,8	3,3	3,4	3,7	3,5	7,0	35	53%	66	94%
B-BMT 201100184	3,8	3,2	4,2	4,1	4,0	4,1	3,8	4,2	3,8	3,8	3,6	3,4	3,4	4,3	7,7	43	46%	94	98%
B-CIT 201500177	3,3	3,4	3,5	3,6	3,0	3,0	3,1	3,5	3,5	3,3	2,8	3,7	3,8	3,3	6,5	52	66%	79	88%
B-CREA 201300132	3,8	3,2	4,0	3,7	3,1	3,7	3,4	3,6	3,5	3,6	2,8	3,3	3,5	3,7	6,8	57	53%	107	82%
B-CW 201500110	3,5	3,5	3,8	3,3	3,1	3,8	3,6	3,9	3,9	3,3	3,1	3,1	3,3	3,6	6,8	21	64%	33	90%
B-EE 201200097	3,7	3,1	4,3	4,1	3,9	3,6	3,6	4,0	4,0	3,8	3,5	3,3	3,7	3,7	7,1	52	57%	92	92%
B-EPA 201500127	3,5	3,2	3,7	3,1	3,4	3,4	3,2	3,9	4,0	3,3	3,3	2,9	3,5	3,4	6,5	32	63%	51	78%
B-GZW 201500141	3,3	3,3	3,8	3,0	2,4	3,4	3,5	3,1	3,5	3,7	3,1	3,6	3,8	3,4	6,3	32	74%	43	87%
B-IBA 201500307	3,7	3,2	3,8	3,4	3,2	3,0	3,0	3,4	3,8	3,4	2,8	2,6	2,9	3,2	5,9	67	35%	193	64%
B-IO 201300041	3,4	3,0	3,9	3,1	3,0	3,5	3,2	3,6	3,8	3,4	2,8	3,2	3,4	3,4	6,6	34	35%	97	88%
B-PSY 201300009	3,4	3,2	3,8	3,5	3,2	3,3	3,4	3,2	3,9	3,4	3,5	3,1	3,3	3,5	6,5	59	52%	113	80%
B-ST 201300158	3,5	3,2	4,2	3,8	3,7	3,7	3,4	4,0	4,0	3,7	2,9	3,0	3,2	3,7	7,0	27	46%	59	93%
B-TBK 201300024	3,9	3,1	3,9	3,4	2,8	3,1	3,2	3,3	3,4	3,2	2,8	3,1	3,1	3,3	6,4	55	44%	125	82%
B-TG 201500320	3,8	3,0	4,0	3,1	3,2	3,7	3,5	3,6	3,7	3,3	2,2	3,2	3,3	3,7	6,4	81	59%	138	83%
B-TI 201500111	4,1	2,7	4,2	3,5	3,4	3,6	3,4	3,9	3,8	3,3	3,4	2,8	2,5	3,3	6,0	54	38%	143	63%
B-TN 201400414	2,9	3,6	3,6	3,6	3,9	3,7	3,5	2,7	4,2	4,1	3,5	3,5	3,8	3,4	6,8	41	68%	60	83%
B-TW 201300057	4,3	3,0	4,4	3,5	3,7	4,0	3,2	3,4	4,2	3,3	3,0	2,7	2,7	3,2	6,0	28	53%	53	61%
B-WB 201500272	3,6	3,0	3,9	3,4	2,6	3,5	3,3	3,7	3,2	3,2	2,9	3,3	3,4	3,3	6,2	74	53%	139	82%
<b>B2</b>	<b>3,6</b>	<b>3,2</b>	<b>3,5</b>	<b>3,1</b>	<b>2,6</b>	<b>3,2</b>	<b>3,0</b>	<b>3,3</b>	<b>3,4</b>	<b>3,0</b>	<b>2,8</b>	<b>2,9</b>	<b>3,1</b>	<b>2,9</b>	<b>5,7</b>	<b>762</b>	<b>44%</b>	<b>1737</b>	<b>60%</b>
B-AT 201400158	3,3	3,3	3,4	3,3	3,0	3,0	2,7	2,5	3,7	2,9	2,6	3,2	3,3	2,7	5,9	40	47%	85	63%
B-BMT 201500329	3,8	3,0	3,6	3,4	2,9	3,4	3,5	3,6	3,5	3,0	2,9	2,7	3,1	3,0	5,9	30	45%	67	57%
B-CIT 201400145	3,5	3,1	3,2	2,4	2,0	2,7	2,8	3,5	3,5	3,0	2,7	3,2	3,1	2,5	5,4	47	58%	81	53%
B-CREA 201500148	3,6	3,1	3,4	2,9	2,5	3,0	3,1	3,3	3,3	3,2	3,0	2,9	2,9	3,1	5,8	22	25%	87	64%
B-CW 201500105	3,0	3,4	3,3	3,4	2,8	3,1	3,2	3,2	3,5	3,7	2,1	3,5	4,3	3,4	6,3	31	36%	85	77%
B-EE 201500286	4,2	2,5	3,6	3,1	1,7	2,9	2,3	3,3	2,8	2,2	2,2	2,2	2,3	2,1	4,7	44	37%	118	45%
B-EPA 201500176	3,2	3,3	3,6	3,7	3,8	3,7	3,4	3,8	4,1	3,4	3,6	3,4	3,7	3,7	7,1	44	45%	98	89%
B-GZW 201500128	3,7	3,0	3,5	2,9	2,0	3,1	2,3	3,3	2,4	2,9	2,5	2,5	2,6	2,5	5,2	34	68%	50	48%
B-IBA 201500309	3,7	3,3	2,6	2,6	1,9	2,3	2,7	3,2	2,5	2,0	2,6	2,7	3,0	2,2	4,6	73	47%	156	30%
B-IO 201400117	3,5	3,6	3,6	2,8	3,0	3,3	3,3	3,9	3,4	3,3	3,4	2,5	2,9	3,6	6,6	24	26%	94	88%
B-PSY 201400123	3,6	3,3	4,3	3,9	3,8	4,0	3,5	3,8	4,1	3,5	3,5	2,7	2,9	3,9	7,2	39	55%	71	87%
B-PSY 201400124	4,1	3,0	3,7	2,5	1,8	2,8	2,8	2,3	3,1	2,7	1,7	2,0	2,2	2,5	4,6	64	39%	163	36%
B-ST 201400162	4,1	3,2	4,4	4,2	3,7	4,1	3,2	4,1	4,1	3,5	3,2	3,0	3,0	3,9	7,2	43	59%	73	88%
B-TBK 201400265	3,2	2,7	3,3	2,9	2,4	2,9	3,5	3,4	3,5	3,6	3,0	3,6	3,5	2,9	5,5	37	46%	81	57%
B-TG 201500325	3,7	3,4	3,9	2,6	1,8	3,8	3,5	3,3	2,5	3,3	2,9	3,1	3,0	3,2	5,7	44	35%	125	61%

	As a whole, I found the module challenging.	In general, I had enough prior knowledge to successfully do the module.	As a whole, I learned a lot in the module.	The module was logically put together.	The module was well organised.	I have learned a lot from the teachers, tutors, teaching assistants, etc	In general, the teaching and learning in the module were a good fit for how I learn.	I have learned a lot from doing the project.	Throughout the module I knew on time how I would be assessed	The tests were suitable to determine whether I'd learned sufficiently.	I got useful feedback on the assessments I made.	Throughout the module I had enough time to prepare for each assessment.	In general, the amount of study time I had to put in was doable.	Based on the module, I would recommend this UT study programme to others.	In summary, I give the module the following grade.	Number of responses	Response percentage	Module participants	Final grade >= 6
B-TI 201500118	2,9	3,5	2,6	2,5	2,3	2,4	2,3	2,7	3,7	2,6	3,0	3,2	3,6	1,9	4,3	35	38%	93	24%
B-TN 201500155	3,9	3,2	4,2	4,0	3,9	3,7	3,4	3,5	4,5	3,8	3,3	3,4	3,0	3,8	7,1	34	45%	75	100%
B-TW 201500103	3,3	3,1	4,1	4,2	3,4	3,8	3,5	3,1	3,9	3,3	3,1	3,7	3,8	3,7	7,2	15	71%	21	93%
B-WB 201500198	3,0	3,7	3,2	2,8	2,7	3,4	3,2	2,9	3,0	2,9	2,7	2,9	3,3	2,7	5,6	62	54%	114	57%
<b>B3</b>	<b>3,3</b>	<b>3,4</b>	<b>3,7</b>	<b>3,3</b>	<b>2,9</b>	<b>3,4</b>	<b>3,3</b>	<b>3,4</b>	<b>3,4</b>	<b>3,1</b>	<b>2,7</b>	<b>3,5</b>	<b>3,6</b>	<b>3,5</b>	<b>6,5</b>	<b>252</b>	<b>51%</b>	<b>494</b>	<b>78%</b>
B-AT 201500064	3,1	3,5	3,3	3,5	3,1	3,9	3,9	3,0	3,1	3,4	3,0	3,9	3,5	3,5	6,6	8	50%	16	88%
B-BMT 201300167	4,0	3,2	4,2	3,3	3,2	4,3	4,0	4,8	3,7	3,5	4,0	4,0	3,7	3,8	7,3	6	46%	13	100%
B-CIT 201500049	2,8	3,3	3,3	3,4	3,5	2,9	3,0	3,0	3,3	3,1	3,4	3,7	3,9	3,3	6,5	16	53%	30	94%
* B-EE 201500054	3,2	3,4	4,3	4,2	3,7	4,4	3,5	4,4	4,2	3,4	3,4	4,0	4,2	4,3	7,8	19	70%	27	100%
B-EPA 201500062	2,9	3,7	4,0	3,3	3,1	3,7	3,7	3,7	3,0	3,4	3,9	4,0	3,9	3,7	7,1	9	82%	11	100%
* B-IBA 201500065	3,2	3,6	3,2	3,1	1,9	3,0	2,9	3,6	2,9	3,2	2,5	2,7	3,4	2,6	5,2	17	32%	53	47%
* B-IBA 201500074	3,4	3,4	4,6	3,3	3,1	3,0	3,7	4,6	4,0	4,0	3,1	3,9	3,8	4,9	8,4	8	73%	11	88%
* B-IO 201500004	2,5	3,6	2,8	2,3	1,4	1,8	2,9	3,6	2,3	1,8	2,4	4,1	4,0	3,0	5,3	27	69%	39	48%
B-PSY 201500002	2,2	3,7	2,3	2,1	1,6	2,8	3,0	2,2	3,0	2,8	2,0	3,4	4,1	2,0	4,7	9	47%	19	22%
B-TG 201500094	3,6	3,6	3,8	3,3	3,3	3,6	3,3	2,9	3,8	3,1	2,5	3,5	3,4	3,5	6,6	44	45%	98	86%
B-TI 201500053	3,4	3,6	4,1	3,7	2,9	4,0	3,7	3,6	3,6	3,4	3,0	3,3	4,1	3,6	6,9	14	64%	22	93%
* B-WB 201500050	3,6	3,3	4,1	3,7	3,4	3,7	3,4	3,3	3,4	3,0	1,9	3,2	3,5	3,8	6,8	61	50%	122	84%
M-PSTS 201500063	3,5	2,1	3,5	3,0	2,3	3,0	3,1	2,9	3,5	3,4	3,5	2,8	2,9	3,1	5,7	14	42%	33	64%
<b>Grand Total</b>	<b>3,6</b>	<b>3,2</b>	<b>3,7</b>	<b>3,3</b>	<b>2,9</b>	<b>3,3</b>	<b>3,2</b>	<b>3,4</b>	<b>3,5</b>	<b>3,2</b>	<b>2,9</b>	<b>3,1</b>	<b>3,3</b>	<b>3,3</b>	<b>6,2</b>	<b>1858</b>	<b>48%</b>	<b>3850</b>	<b>72%</b>

Alle waarden in de kolommen met schaalvragen en rapportcijfers zijn gemiddelden.

#### Legenda

- Schaalvragen (5-punts): 1,0 Kleiner dan 3 3,0 Groter dan 3, kleiner dan 3,5 3,5 Groter of gelijk aan 3,5
- Rapportcijfer (10-punts): 1,0 Kleiner dan 6 6,5 Groter dan 6, kleiner dan 7 7,0 Groter of gelijk aan 7
- Eindcijfer >6 (percentage): Kleurschaal van laagste waarde naar hoogste. Laagste scores:   Hoogste scores:

\* HTHT, Crossing Borders of Bestuursminor (HM, MM). Deze worden door de VAC geëvalueerd.

De response van Crossing Borders Field Study en Crossing Borders Extended Field Study was te laag om te rapporteren.

## BIJLAGE C

### Toelichting OLD's SEQ

7 opleidingsdirecteuren hebben hun toelichting aangeleverd (TI, AT, TN, BIT, CreaTe, EE, CiT).

1 opleidingsdirecteur (WB) gaf aan helaas niet op dit korte termijn verzoek inhoudelijk te kunnen reageren.

1 opleidingsdirecteur (PSY) gaf aan dat de standaardprocedure is dat het docententeam wordt gevraagd om op basis van de SEQ, de resultaten van de module en de ervaring van de docenten de sterke punten en de verbeterpunten te beschrijven. Dit wordt in de OLC besproken en vervolgens worden de verbeteracties aan de studenten teruggekoppeld. Op het moment van dit verzoek waren docenten nog niet zover in deze procedure en kan er geen inhoudelijke toelichting worden gegeven.

Van de overige opleidingsdirecteuren is geen toelichting ontvangen.

#### **TI - Module 2**

*De module wordt door de studenten als interessant maar zwaar ervaren, wat ook blijkt uit de evaluatiescores. Een andere invulling van het project, dit jaar, maakte de module extra zwaar. Hier zal zorgvuldig naar gekeken worden.*

#### **TI - Module 6**

*Deze module wordt door de TI studenten niet goed ontvangen. De oorzaak zoeken we zowel bij de inhoud van de module als de perceptie bij studenten. In samenwerking met het module team bezien we hoe we beiden kunnen verbeteren.*

#### **TI - Module 10**

*De opleiding is blij met de positieve resultaten t.a.v. deze module die dit jaar voor de 1<sup>e</sup> maal gegeven werd. We verwachten m.n. organisatorisch de module volgend jaar verder te verbeteren.*

#### **AT - Module 2**

- 1. Het SEQ resultaat is in lijn met voorgaande jaren.*
- 2. Het blijft een uitdaging om een project te vinden wat voldoende diepgang heeft in relatie met de aangeboden stof (moet ten slotte al in week 1 beginnen). Veel studenten prefereren ook een "knutsel" project ipv het huidige meer methodische design project waar een solide onderbouwing van het resultaat wordt gevraagd (via literatuur en eigen simulaties), waarbij begrippen als optimalisatie een rol speelt. Daarbij zijn de studenten dit jaar ook erg geleid in de structuur van wat opgeleverd moet worden. De een vindt die geleiding ontzettend vervelend, de ander waardeert dat. Een bijkomende factor is dat M2 samen met M1 duidelijk maakt of studenten op hun plek zitten. De opzet moet dan ook bestand zijn tegen studenten die stoppen met deze studie.*
- 3. De wiskunde in de wiskundelijn sluit niet aan, terwijl goede aansluiting mogelijk is.*

#### **AT - Module 6**

- 1. De module richt zich sterk op 1 van de hoofdstromen bij de vervolgkeuze van studenten (Nano, TN, ST versus hoofdstroom WB, EE) en zal dan ook zeer verschillend beoordeeld worden. Daarom zit deze module ook op deze plek om deze keuze die uiteindelijk rond M7 gemaakt moet worden te bevorderen.*
- 2. Studenten verwachten in een project met hun handen bezig te zijn. We doen dat extensief in modules 4,5,7 en 8. Modules 1 en 2 zijn daarin hybride, maar in*

modules 3 en 6 zijn het papier projecten. Daar is bewust voor gekozen aangezien in de beroepspraktijk ook een adviesrol veel voorkomt. Het gaat dan om literatuuroverzicht, overzicht geven en ook om te komen tot synthese van verschillende resultaten. Helaas wordt dat nogal al eens als “boring” ervaren.

3. De module wordt als coherent ervaren. Een verbeterpunt is voorlichting over de keuze optie die in de module zit. Onderzocht moet worden of een 3<sup>e</sup> keuze optie realiseerbaar is. Deze module mist praktisch werk. Een relevant practicum zou dit deels kunnen ondervangen.

#### **AT - Module 10**

*Ik heb alleen HTHT Materials for the design of the future gezien.*

*Module kende zoals alle modules die de eerste keer draaien een aantal zaken die onderschat zijn. Andere zaken lopen heel goed:*

1. *Het project / practicum vergt meer voorbereiding maar verbetering is goed doenbaar.*
2. *Module kent een keuzevak door verschillen in voorkennis studenten. In Osiris zal dit verschil duidelijk moeten worden aangegeven.*
3. *De nauwe connectie met bedrijfsleven (excursie en gastsprekers) is zeer goed gewaardeerd. Dit maakt de module veel duidelijker relevant voor de beroepspraktijk.*
4. *Apollo / Vredenstein was zeer onder de indruk van 1 van de oplossingen. Zij gaan zelf kijken hoe relevant deze oplossing voor hen kan zijn.*

#### **TN - Module 2**

*De resultaten komen overeen met onze eigen bevindingen en wat is besproken in een panelgesprek met studenten. Het project was goed georganiseerd maar te weinig gekoppeld aan het vak thermodynamica, en droeg daardoor beperkt bij aan de leerdoelen van de module. Volgend jaar zal het project anders ingevuld worden.*

#### **TN - Module 6**

*De resultaten komen overeen met onze eigen bevindingen en wat is besproken in een panelgesprek met de studenten. Vorig jaar bleek dat het aantal onderwerpen binnen deze module te groot en te divers was. Dit jaar is gekozen om de nadruk te leggen op Optica (inclusief practicum) en Quantummechanica, met ondersteunende wiskunde; deze focus werd gewaardeerd door de studenten. Bovendien is bij Quantummechanica veel gebruik gemaakt van het ‘flip-the-classroom’ principe; ervaringen van studenten zijn zeer wisselend: variërend van ‘erg geslaagd’ tot ‘liever een klassiek hoorcollege’.*

#### **TN - Module 10**

*Wegens te weinig respondenten is er geen rapport opgesteld. Het betreft een verdiepende minor, waarin (keuze)vakken uit de master APH samengevoegd zijn. Studenten die we gesproken hebben zijn positief.*

#### **BIT - Module 2**

*De module Softwaresystemen wordt door de BIT studenten als zwaar ervaren, maar ze geven aan dat ze de module zeer nuttig vinden. Het project was dit jaar iets moeilijker dan in de voorgaande jaren, en dit heeft een negatief effect gehad op de eindresultaten. Studenten met weinig of geen programmeerervaring moeten extra hard werken om de module te halen; maatregelen worden genomen om deze studenten te helpen in de volgende jaren. Wiskunde werkt demotiverend voor een aantal studenten, dus in de toekomst wordt het belang van wiskunde in de opleiding nog sterker benadrukt. Er wordt*

*binnenkort ook gekeken naar de balans tussen de verschillende onderwerpen binnen de module.*

**BIT - Module 6**

*De module Intelligent Interaction Design wordt door de BIT studenten wisselend ontvangen. Er kan winst behaald worden enerzijds door betere voorlichting over de relevantie van de modulethema's door het opleidingsmanagement en anderzijds het aanbrengen van een betere balans en verbanden tussen deze module-thema's door het module-team. Hoe deze bereikt kunnen worden zal nog door de opleidingsmanagement met het moduleteam worden bekeken.*

**BIT - Module 10**

*De module Web Science is niet geëvalueerd vanwege een te laag deelname van de studenten aan de enquête.*

**CreaTe - Module 2**

*Studenten zijn redelijk tevreden, de scores zijn vergelijkbaar met vorig jaar. Stoplichten staan op groen. We gaan nader uitzoeken waarom men minder tevreden is over het onderdeel Sketching.*

**CreaTe - Module 6**

*De scores zijn vergelijkbaar met vorig jaar. We kijken naar de organisatie van de module.*

**CreaTe - Module 10**

*Geen toelichting*

**EE - Module 2**

*Module loopt goed en heeft een goede score en slagingspercentage. We willen nog een aantal zaken in de module aanpassen.*

**EE - Module 6**

*De module heeft verdere aanpassing nodig. T.o.v. vorig jaar zijn wel een aantal zaken positief aangepast, maar de module vergt nog steeds te veel van de studenten.*

**EE - Module 10**

*De EE-verdiepende module is bijzonder goed ontvangen door studenten en docenten. Er is gebruikt gemaakt van nieuwe didactische concepten.*

**CiT - Module 2**

*Het is opvallend dat de module overall en op verschillende inhoudelijke aspecten duidelijk lager scoort dan vorig jaar, terwijl er inhoudelijk heel weinig is veranderd. Wel is er een docentwisseling geweest van overigens zeer capabele docenten. De lagere waardering lijkt ook te maken te hebben met een klik tussen docenten en studenten.*

**CiT - Module 6**

*In deze module wordt veel van studenten verwacht. De module is volledig geïntegreerd en studenten moeten heel zelfstandig aan het werk. Net als vorig jaar blijkt dat een behoorlijke groep studenten dat lastig en onduidelijk vindt.*

**CiT - Module 10**

*De scores op de verschillende aspecten komen behoorlijk overeen met onze eigen observaties en ideeën. We zijn niet ontevreden gezien het feit dat deze module en het onderwerp volledig nieuw zijn en de module dit jaar voor het eerst gegeven is.*

## BIJLAGE D

### Analyse van de resultaten van (1) SEQ

Wanneer slechts gekeken wordt naar het algemene tevredenheidscijfer van module 1, geeft de SEQ niet een heel positief beeld. Het gemiddelde tevredenheidscijfer van module 1 schommelt rond de zes. Wel lijkt er met een 6,5 een voorzichtig stijgende lijn in te zitten en ook het aantal aandachtspunten neemt af.

Module 6 is voor de tweede keer gegeven. Met acht aandachtspunten en een algemeen tevredenheidscijfer van 5,7 is deze module UT-breed niet hoog gewaardeerd door studenten. De percentages die een 3 of hoger scoren op de vragen liggen echter iets hoger dan vorig jaar en ook het tevredenheidscijfer ligt iets hoger.

Module 10 wordt, evenals module 1, met een 6,5 gewaardeerd en telt drie aandachtspunten. Dit is een goede beoordeling voor een module die voor het eerst aangeboden wordt.

In zijn algemeenheid kan de UT haar modules verbeteren wanneer het gaat om toetsing. In het bijzonder wanneer het gaat om de feedback op de (tussen)toetsen en de hoeveelheid toetsen. Daarnaast is de organisatie van de module (samenhang, verwachtingsmanagement, en de organisatie in het algemeen) een belangrijk verbeterpunt. Dit lijkt beter te gaan wanneer modules voor een tweede of derde keer aangeboden worden.

#### Tevredenheid

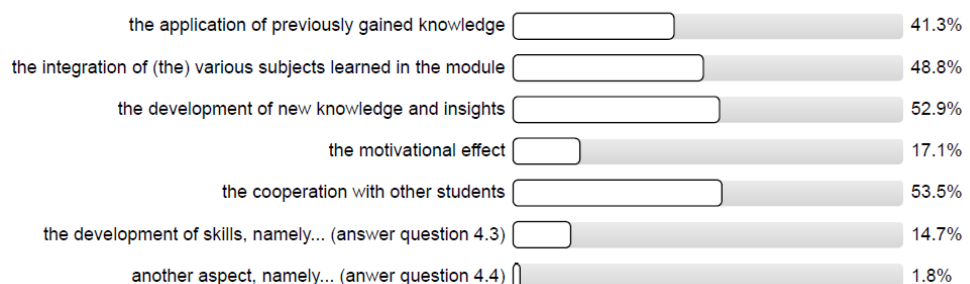
Punten waar dit kwartiel over het algemeen tevredenheid (> 3,5) werd gemeten zijn:

- *As a whole, I learned a lot in the module (3,7)*
- *As a whole, I found the module challenging (3,5)*
- *Throughout the module I knew on time how I would be assessed (3,5)*

#### Project

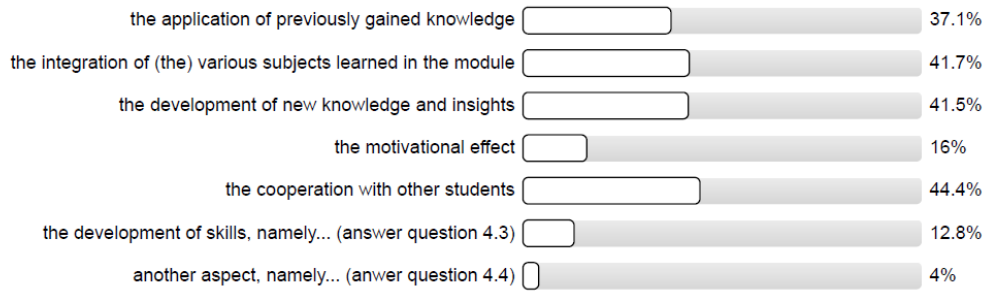
Aan de studenten is ook gevraagd welke aspecten van het project zij het meest waardevol vonden. Voor studenten in module 2 (n=841) was dit vooral de samenwerking met anderen en de integratie van verschillende onderwerpen van de module. Het motiverende effect en de ontwikkeling van vaardigheden was voor studenten minder studenten waardevol. In module 6 vonden de meeste studenten (n=757) de samenwerking met andere studenten, de integratie van de verschillende onderdelen in de module en de ontwikkeling van nieuwe kennis en inzichten het meest waardevol. Studenten van module 10 (n=252) vonden met name de samenwerking met andere studenten waardevol, gevolgd door de ontwikkeling van nieuwe kennis en inzichten.

<sup>1</sup> I found the following aspects of the project very valuable (more than one answer possible)



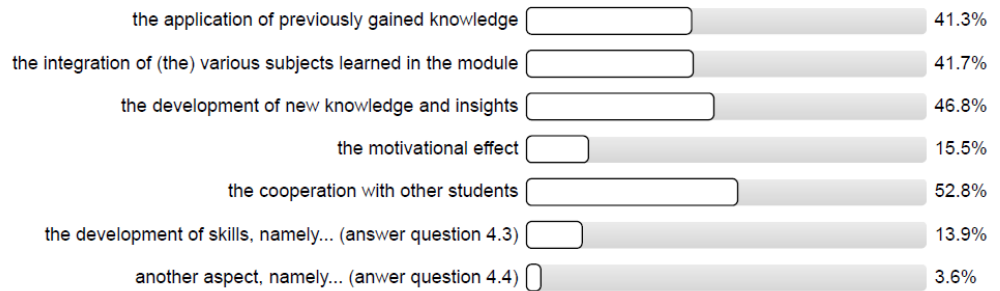
Module 2

I found the following aspects of the project very valuable (more than one answer possible)



Module 6

I found the following aspects of the project very valuable (more than one answer possible)

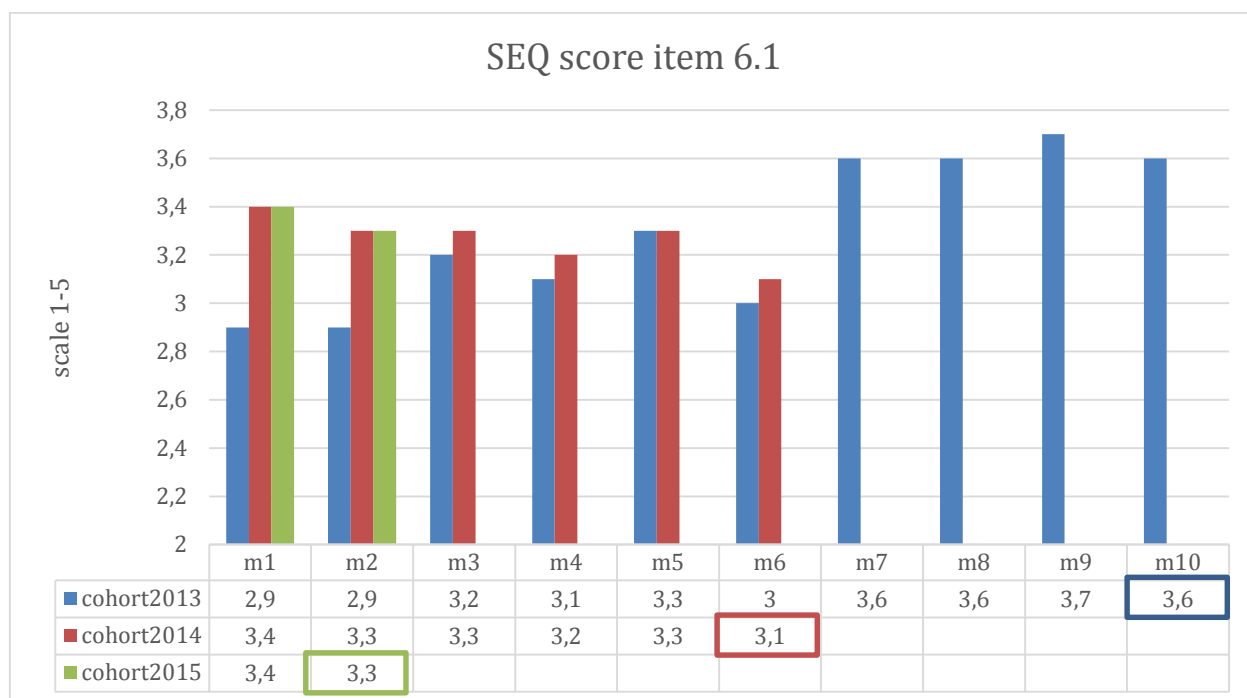


Module 10

### Studiedruk

In vorige rapportage werd de hoge studiedruk bij studenten als knelpunt ervaren. Dit kwartiel zou worden bekeken of er meer informatie over dit punt zou kunnen worden verzameld. Item 6,1 in de SEQ: *'In general, the amount of study time I had to put in was doable. Consider the entire module and possible fluctuations of workload in it'* geeft een indicatie van de studiedruk die studenten ervaren. Wanneer de scores op deze vraag in een grafiek worden gezet is te zien dat dit knelpunt de laatste tijd al meer verbeterd, zoals te zien is in onderstaande grafiek. Opvallend is dat studenten van het eerste cohort de laatste modules van de kern van hun opleiding (7 en 8) en de minorruimte (9 en 10) minder studiedruk lijken te ervaren.





### Aandachtspunten

Hieronder worden in de tabellen alleen de punten benoemd die dit kwartiel of vorig kwartiel als een aandachtspunt uit de SEQ kwamen.

<b>Module 2</b>	<b>2013-2014</b>		<b>2014-2015</b>		<b>2015-2016</b>	
Aantal respondenten	953 (58%)		953 (58%)		844 (52%)	
Gemiddeld tevredenheidscijfer	5,9		6,4		6,5	
Aantal studenten dat de opleiding aan anderen zou aanbevelen	72,8%		83%		84,3	
Aantal rode stoplichten	5		2		1	
Items:	Gemiddelde	≥ 3	Gemiddelde	≥ 3	Gemiddelde	≥ 3
• Tijdens de module wist ik steeds wat er van mij verwacht werd	3,1	69,7%	3,4	79,6%	Vraag verwijderd	
• De module was goed georganiseerd	2,8	57,4%	3,2	71,7%	3,2	73,9%
• Het project leerde me een oplossing voor een probleem te testen	2,9	60,6%	3	67,5%	Vraag verwijderd	
• Ik kreeg nuttige feedback op de toetsen (inclusief mogelijke tussentoetsen) die ik maakte	Nieuwe vraag 2015-2016		Nieuwe vraag 2015-2016		3,0	66,5%
• Ik had steeds voldoende tijd om me voor te bereiden op de toetsen in de module	2,8	56,3%	3,1	69,4%	3,2	74,9%
• In het algemeen was de hoeveelheid studietijd die ik erin moest steken te doen / Ik vond de	3,2	63,5%	3,3	77,1%	3,3	78,4

hoeveelheid studietijd voor mij te doen.						
--	--	--	--	--	--	--

<b>Module 6</b>	<b>2014-2015</b>		<b>2015-2016</b>	
Aantal respondenten	542 (38,6%)		762 (52%)	
Gemiddeld tevredenheidscijfer	5,5		5,7	
Aantal studenten dat de opleiding aan anderen zou aanbevelen	58%		61,2%	
Aantal rode stoplichten	9		8	
Items:	Gemiddelde	≥ 3	Gemiddelde	≥ 3
• Tijdens de module wist ik steeds wat er van mij verwacht werd	2,7	48,2%	<i>Vraag verwijderd</i>	
• De module zat logisch in elkaar	2,9	59,9%	3,1	65,4%
• De module was goed georganiseerd	2,5	45,3%	2,6	48,9%
• Over het algemeen paste het onderwijs in de module goed bij hoe ik leer	3,1	68,8%	3,0	66,3%
• Het project leerde me een oplossing voor een probleem te testen	3	61,5%	<i>Vraag verwijderd</i>	
• De toetsen waren geschikt om te bepalen of ik voldoende geleerd had	2,9	58,2%	3,0	66,2%
• Ik kreeg nuttige feedback op de toetsen (inclusief mogelijke tussentoetsen) die ik maakte	<i>Nieuwe vraag 2015-2016</i>		2,8	58,3%
• Ik had steeds voldoende tijd om me voor te bereiden op de toetsen in de module	2,8	54,9%	2,9	61,6%
• Ik vond de hoeveelheid studietijd voor mij te doen	3	64,9%	3,1	68,1%
• Gebaseerd op de module zou ik deze UT-opleiding aan anderen aanbevelen	2,8	58%	2,9	61,2%

<b>Minor: Module 10</b>	<b>2015-2016</b>	
Aantal respondenten	252 (52%)	
Gemiddeld tevredenheidscijfer	6,5	
Aantal studenten dat de opleiding aan anderen zou aanbevelen	77,9%	
Aantal rode stoplichten	3	
Items:	Gemiddelde	≥ 3
• The module was well organised. Consider for instance: clear assignments, clear rules for assessments	2,9	60,4%
• The tests were suitable to determine whether I'd learned sufficiently	3,1	69,5%
• I got useful feedback on the assessments I made (including possible intermediate assessments)	2,7	51,8%

## **BIJLAGE E**

*MCEQ rapporten (volledige resultaten)*

- M2,6,10 in één batch
- Exclusief open vragen

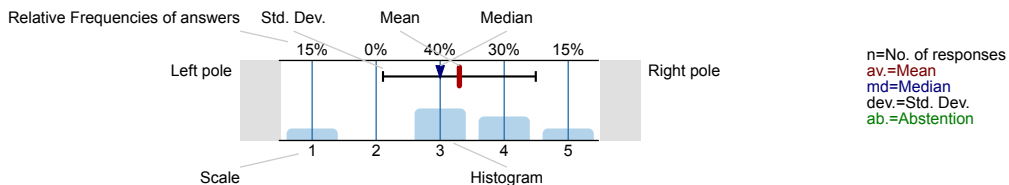
Diensten  
 Zelfevaluatie modulecoördinator, 1B 15/16  
 No. of responses = 41; Response rate = 71.9%

**UNIVERSITEIT TWENTE.**

Survey Results

Legend

Question text

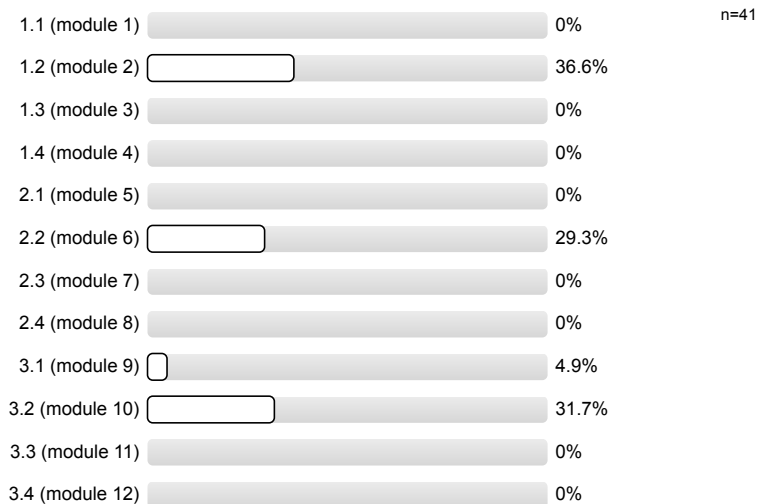


1. Algemeen

<sup>1.1)</sup> Dit is een ... module.  
 (meerdere antwoorden mogelijk)

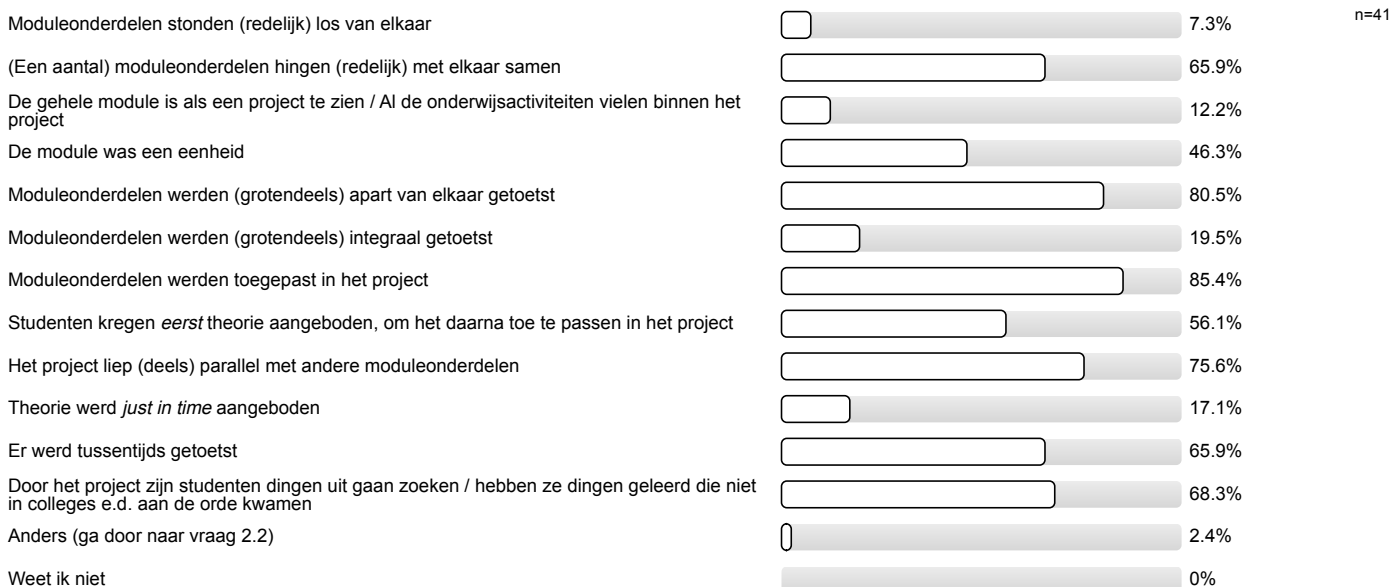
Module	Percentage	n
AT	7.3%	n=41
BIT	7.3%	
BMT	4.9%	
ciT	2.4%	
Create	7.3%	
CW	2.4%	
EE	12.2%	
EPA/ES	7.3%	
GZW	4.9%	
IBA	7.3%	
IO	2.4%	
PSY	7.3%	
ST	4.9%	
TBK	2.4%	
TG	2.4%	
TI	9.8%	
TN	2.4%	
TW	9.8%	
WB	7.3%	
HTHT	14.6%	
Crossing Borders	2.4%	
Bestuursminor	0%	

1.3) Plaats in het curriculum:  
(meerdere antwoorden mogelijk)



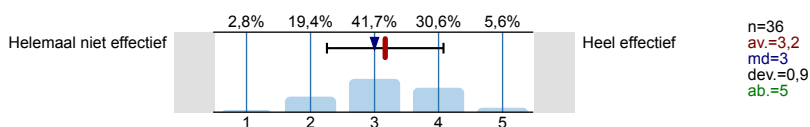
2. De TOM aspecten van de module (zoals uitgevoerd)

2.1) Welke beschrijvingen zijn van toepassing op jouw module? (Meerdere antwoorden mogelijk)

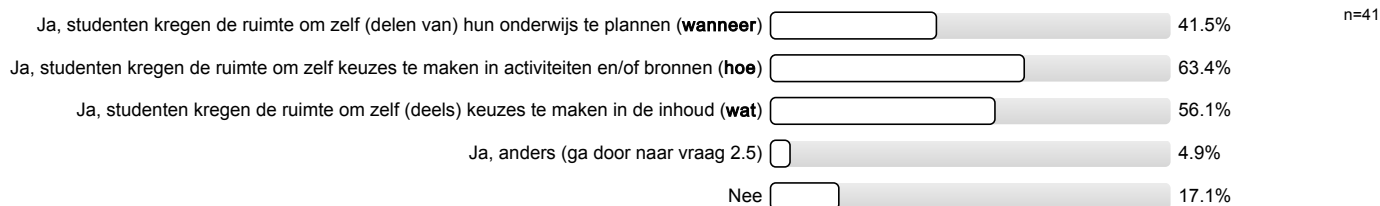


We vinden het belangrijk dat de student de regie over het eigen leren in handen neemt. Een term die daar vaak voor wordt gebruikt is *Student Driven Learning (SDL)*. Die regie kan op verschillende terreinen gevoerd worden. Een student kan worden gestimuleerd om zelfstandig kennis te zoeken buiten de colleges om, via literatuur of een MOOC van een andere universiteit (regie over *hoe* te leren). Of de student kan veel ruimte krijgen voor een eigen planning (regie over *wanneer* te leren). Of de student kan zelf een onderwerp en/of een ontwerp- of onderzoeksmethodiek kiezen (regie over *wat* te leren). SDL vraagt initiatief van de student.

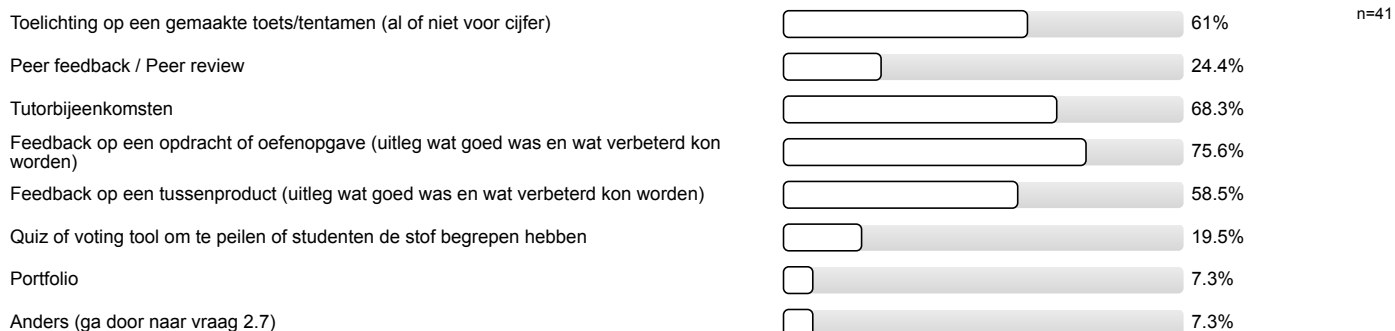
2.3) Lijkt *Student Driven Learning* jou een effectieve manier van onderwijs?



2.4) Herken je aspecten van *Student Driven Learning* in jouw module? Welke? (Meerdere antwoorden mogelijk)

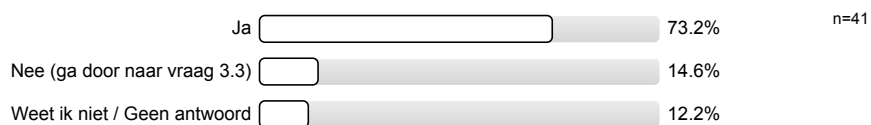


## 2.6) Hoe kregen studenten tussentijdse feedback tijdens jouw module? (Meerdere antwoorden mogelijk)



## 3. Best practices en knelpunten

## 3.2) Voel of voelde je je voldoende toegerust op de taak van modulecoördinator? (Bedoeld wordt: toegerust in zowel materiële als immateriële zin)



## BIJLAGE F

### MCEQ Analyse resultaten

*Dit kwartiel was op de module coördinatoren vragenlijst de respons hoog. De meerderheid van de modulecoördinatoren aan dat de moduleonderdelen met elkaar samen. Bij de grote meerderheid is er sprake van toepassing van de moduleonderdelen in het project. In een aantal gevallen zijn modules zelfs te zien als één geheel en wordt gebruik gemaakt van integrale toetsing. Nog niet veel modules zijn te zien als één project. Ook wordt in deze vragenlijst ingegaan op Student-Driven Learning (SDL). De resultaten laten zien dat de meer dan 75% van de modulecoördinatoren SDL zien als een effectieve manier van onderwijs geven, maar er is ook een behoorlijk deel dat SDL nog niet als een effectieve vorm ziet. Naast SDL is ook feedback geven een belangrijk aspect in ons onderwijs. De vragenlijst laat zien dat modulecoördinatoren over het algemeen vaker kiezen voor toelichting op een gemaakte toets of tentamen en minder vaak voor peer feedback, voting tools of het portfolio. Ook is gevraagd of modulecoördinatoren zich voldoende toegerust voelen in hun taak. 70% antwoord hierop positief. De rest voelt zich onvoldoende toegerust of heeft hierop geen antwoord. Aan het eind van de vragenlijst zijn twee open vragen gesteld. Veelgenoemde knelpunten hebben te maken met werkdruk, tijdsdruk, toetsdruk en capaciteit. Veelgenoemde punten waar modulecoördinatoren trots op zijn hebben betrekking op de integratie, het project en de samenhang.*

#### Analyse resultaten

De modulecoördinatorvragenlijst is ingevuld door 41 modulecoördinatoren, wat neer komt op een respons van 71.9%. 14.6% waren HTH modules en 2.4% Crossing Borders. Van elke opleiding hebben één of meerdere modulecoördinatoren de vragenlijst ingevuld. In deze analyse is alleen een onderscheid gemaakt in de plaats in het curriculum van de module wanneer het om een duidelijk zichtbaar verschil ging.

#### **TOM-ASPECTEN**

De grote meerderheid geeft aan dat de moduleonderdelen (redelijk) met elkaar samen hangen. In module 2 is dat zelfs 86,7%, bij module 6 en 10 is de samenhang minder: rond de 50% van de modules. Slechts een enkele modulecoördinator geeft aan dat moduleonderdelen los van elkaar stonden. Daarentegen geven enkele modulecoördinatoren van m6 en m10 aan dat de module te zien is als één project, in module 2 komt dit niet voor. Ook of de module te zien is als een eenheid verschilt per module: m2 46,7%, m6 58,3% en m10 38,5%.

Net als vorig kwartiel is het opvallend dat in de meeste modules onderdelen wel met elkaar samenhangen, maar dat in het grootste deel van de modules de onderdelen (grotendeels) wel apart van elkaar worden getoetst. In module 10 lijkt er wel meer sprake te zijn van integrale toetsing (38,5%). In module 2 en 6 zijn er enkele modules waarin integraal wordt getoetst.

Er is bij het overgrote deel van de modules sprake van toepassing van moduleonderdelen in het project. In bijna alle modules 2 en 6 liep het project parallel aan andere moduleonderdelen. Bij module 10 was dit bij 40% het geval. Bij meer dan de helft van de modules wordt eerst theorie gegeven en wordt deze daarna toegepast in het project. In module 2 kiest een enkele modulecoördinator voor het 'just-in-time' aanbieden van theorie, in module 6 en 10 gebeurt dit meer. In module 6 geven bijna alle modulecoördinatoren aan dat studenten door het project dingen zijn gaan uitzoeken en dingen hebben geleerd die niet in colleges aan de orde kwamen.

#### **STUDENT-DRIVEN LEARNING**

De meerderheid van de modulecoördinatoren van kwartiel 2 denken dat dit een effectieve manier van onderwijs geven is. Enkele coördinatoren zien het zelfs als een hele effectieve

manier van onderwijs geven, 23,5% van de modulecoördinatoren denkt dat SDL niet effectief is.

Daarnaast is modulecoördinatoren gevraagd welke aspecten van SDL zij herkennen in hun module. De meeste modulecoördinatoren herkenden wel één of meer aspecten van SDL in hun module. Het zelf keuzes maken in bronnen en/of activiteiten (hoe) werd het meest herkend, gevolgd door vrijheid in de inhoud van de module (wat) en vrijheid in het zelf plannen van hun onderwijs (wanneer). Een aantal modulecoördinatoren herkenden SDL op een andere manier: *kiezen of organiseren van een veldstudie/studie tour en/of virtueel project en zelf feedback zoeken*. Opvallend is dat meer dan 20% van coördinatoren van de module 10 geen SDL aspecten in hun module herkennen. In verdere analyse valt op dat er modulecoördinatoren zijn die SDL niet effectief vinden, maar er wel onderdelen van herkennen in hun onderwijs. Ook zijn er modulecoördinatoren die SDL wel effectief vinden, maar geen onderdelen herkennen in hun onderwijs.

### **FEEDBACK**

In TOM is het belangrijk om studenten tussentijds feedback te geven zodat studenten kunnen zien wat ze al wel en nog niet beheersen. Hiervoor zijn verschillende manieren.

De meest toegepaste manieren waarop studenten in modules feedback krijgen, zijn: feedback op een opdracht of oefenopgave (75,5%), tutorbijeenkomsten (68,3%), toelichting op een gemaakte toets of tentamen (al of niet voor cijfer) (61%) en feedback van de docent op een tussenproduct (58,5%). Vormen als peer feedback (24,4%), voting tools (19,5%) en het portfolio (7,3%) worden minder vaak gebruikt om studenten van feedback te voorzien. Wel is opvallend dat in module 2 veel meer gebruikt wordt gemaakt van peer feedback (40%) en quiz of voting tool (33,3%) dan in module 6 en 10 (<17%).

### **ONDERSTEUNING**

De meeste module coördinatoren voelen zich voldoende toegerust voor hun taak (73,2%), maar ook bij deze vraag zijn er verschillen te zien tussen module 2, 6 en 10. De module 2 coördinatoren voelen zich duidelijk meer toegerust dan modulecoördinatoren in module 6 en module 10. In module 6 en 10 geven meer dan 20% van de coördinatoren aan dat zij zich niet toegerust voelen voor de taak. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat module 2 dit jaar voor de derde keer heeft gedraaid en docenten zich hierdoor meer vertrouwd voelen met de taak. Bij de toelichting wordt genoemd: het kost te veel tijd/te grote taak, geen student assistent beschikbaar, te veel administratie regelen, in het diepe gegooid/geen duidelijke richtlijnen.

### **GOOD PRACTICES**

37 modulecoördinatoren gaven aan op welk aspect van het moduleontwerp zij het meest trots waren of wat zij graag met collega's zouden willen delen. De punten hadden vooral te maken met:

- Integratie van de module op zich of integratie van de onderdelen in het project;
- Trots op het project op zich en op het feit dat studenten de andere onderdelen toepassen of verdiepen in het project;
- Goede samenhang of verbinding tussen de onderdelen in de module;
- Het multidisciplinaire karakter van module/feit dat studenten in multidisciplinaire teams werken;
- Goede samenwerking/afstemming/communicatie met team of vakgroep;
- Onafhankelijkheid/vrijheid die de student kreeg
- Bepaalde werkvormen en toetsvormen
- Dat studenten veel hebben geleerd

[Een selectie van de Good Practices is te vinden op de website.](#)



## **KNELPUNTEN**

Door 31 modulecoördinatoren zijn knelpunten genoemd. 9 modulecoördinatoren hebben geen knelpunten genoemd of gaven aan dat er geen knelpunten waren. 1 modulecoördinator gaf aan dat knelpunten in de module evaluatie worden besproken.

Aspecten die veel werden genoemd als knelpunten hebben te maken met: *Werkdruk/tijdsdruk/toetsdruk, capaciteit, afstemming moduleteam, organisatie, rol modulecoördinator, omgaan met niveauverschillen, leerlijnen en Student Driven Learning.*

### *Werkdruk/Tijdsdruk/Toetsdruk*

De meeste knelpunten die werden benoemd hadden ofwel te maken met werkdruk, tijdsdruk of toetsdruk of een combinatie van deze punten. De werkdruk, tijdsdruk en toetsdruk hangen sterk met elkaar samen.

De tijdsinvestering in is in sommige modules hoog terwijl docenten al ontzettend druk zijn. Ook wanneer een docent ziek wordt, is het moeilijk op te vangen door iemand anders. Omdat een module een tijdspanne heeft van 10 weken, waarin de module moet worden afgerond, ontstaan er problemen bij ziekte (van zowel docent als student). Bovendien is er weinig bezinktijd voor studenten. Omdat er veel toetsmomenten zijn is er veel nakijktijd maar zijn er weinig docenten feedback te geven. De werkdruk zou volgens één modulecoördinator echt verlaagd moeten worden om het werk met goede kwaliteit uit te kunnen voeren. Een andere modulecoördinator doet twee suggesties: 1) extra capaciteit 2) Het uitsmeren van de stof + project over een semester

### *Capaciteit*

Zes modulecoördinatoren geven aan dat ze problemen hebben ervaren bij het vinden van tutoren of (student)assistenten. Een coördinator geeft aan dat er te weinig bezetting is om studenten op korte termijn van feedback te kunnen voorzien. Een andere coördinator geeft aan dat de rol van tutor erg belangrijk is voor Project-gebaseerd onderwijs en dat UT brede ondersteuning om tutoren te vinden gewenst is.

### *Afstemming moduleteam*

Zes modulecoördinatoren gaven aan de afstemming/communicatie binnen het moduleteam lastig te vinden. Het gaat dan om: inhoudelijke integratie, het bewaken van de ruimte voor studenten voor zelfstudie (enthousiasme docenten in banen leiden), docenten moeten wennen aan het feit dat ze niet meer autonoom veranderingen kunnen doorvoeren. Een modulecoördinator brengt de afstemming met het team in verband met de integratie van de module: hoe meer geïntegreerd je verschillende module onderdelen wilt hebben, hoe meer coördinatie en tijd dit vereist. Hoe groter het moduleteam, hoe lastiger dit is.

### *Organisatie*

Twee modulecoördinatoren benoemen een knelpunt rondom de roostering: het rooster is niet zoals gewenst door het grote aantal studenten en op het laatste moment moesten er dagen vrij worden gepland i.v.m. de voorlichtingsdagen. Twee andere modulecoördinatoren benoemen als knelpunt de grote administratieve en organisatorische last en de onvoldoende aan ondersteuning hierbij.

### *Rol modulecoördinator*

Vier modulecoördinatoren benoemen knelpunten die betrekking hebben op de rol van de modulecoördinator. Twee modulecoördinatoren benoemen de verantwoordelijkheid/bevoegdheid: als modulecoördinator heb je geen bevoegdheid om iets af te dwingen, dat maakt soms de afstemming binnen het team lastig. Daarnaast lopen veel beslissingen via de modulecoördinator, waar die eigenlijk niets kan toevoegen. Een

modulecoördinator die voor de eerste keer deze rol vervulde benoemt, dat het tegenviel hoeveel tijd de coördinatie kost.

Het zou kunnen helpen om: duidelijke handvatten/informatievoorziening te bieden met wat in andere modules gebeurt; hulp te krijgen bij module-ontwerp (effectief EN efficiënt maken van de module); ondersteuning te krijgen bij de praktische uitvoering tijdens module (nakijken, feedback, organisatie); en hulp bij inrichten BB.

#### *Omgaan met niveauverschillen*

Vier modulecoördinatoren ervoeren het omgaan met niveau verschillen als een knelpunt. Dit speelt vooral in de minor modules waarin studenten van verschillende opleidingen bij elkaar komen. Het is soms lastig in te schatten wat het instapniveau is en vergt soms wat bijstellen tijdens de module.

#### *Leerlijnen*

Drie modulecoördinatoren maakten een opmerking over de leerlijn. Eén modulecoördinator benoemt dat de M&T leerlijn te veel tijd en energie claimt van de studenten, wat nadelig is voor de rest van de module en het project. Het veroorzaakt veel stress bij de student. Eén andere modulecoördinator benoemt vooral de claim die de wiskunde leerlijn heeft op het rooster. Een andere modulecoördinator geeft aan dat het wiskundeonderwijs in de module erg versnipperd is.

#### *Student Driven Learning*

Twee modulecoördinatoren benoemen een knelpunt dat te maken heeft Student Driven Learning. Volgens één coördinator zijn studenten erg cijfergericht en 'schools' en hebben ze weerstand tegen meer onafhankelijkheid. Een andere coördinator benoemt dat studenten in zijn module wel ruimte krijgen, maar deze niet gebruiken.

#### *Overig*

Een aantal overige knelpunten:

- Module te complex
- Onduidelijkheid inschrijving studenten minor
- Crossing borders: Studenten onvoldoende niveau van academisch Engels
- Veel tijd verloren aan aanleveren van documenten voor interne rapportages en/of accreditaties,
- Problem based lessen was een uitdaging, hierbij goede ondersteuning vanuit CELT gehad
- Onduidelijke communicatie naar studenten